

Frédéric

BEIGBEDER

OMUL CARE RÂDE CU LACRIMI

ULTIMUL ROMAN
DIN TRILOGIA
OCTAVE PARANGO

TREI

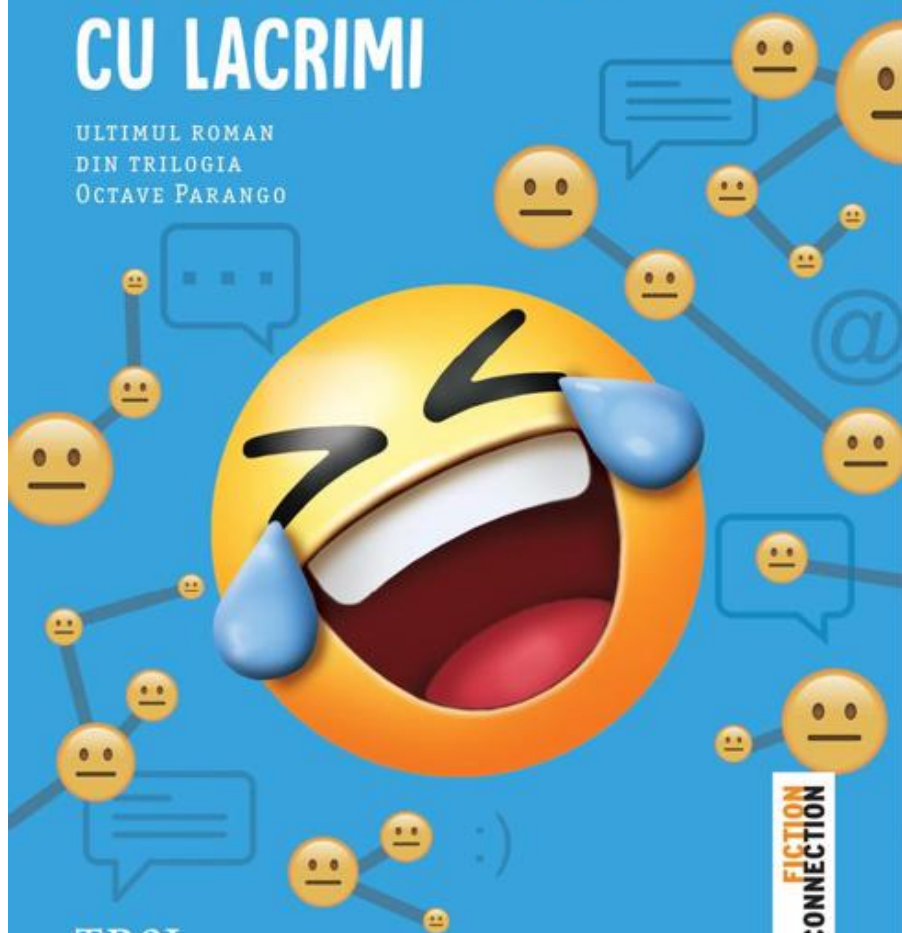
FICTION
CONNECTION

Frédéric

BEIGBEDER

OMUL CARE RÂDE CU LACRIMI

ULTIMUL ROMAN
DIN TRILOGIA
OCTAVE PARANGO

TREI

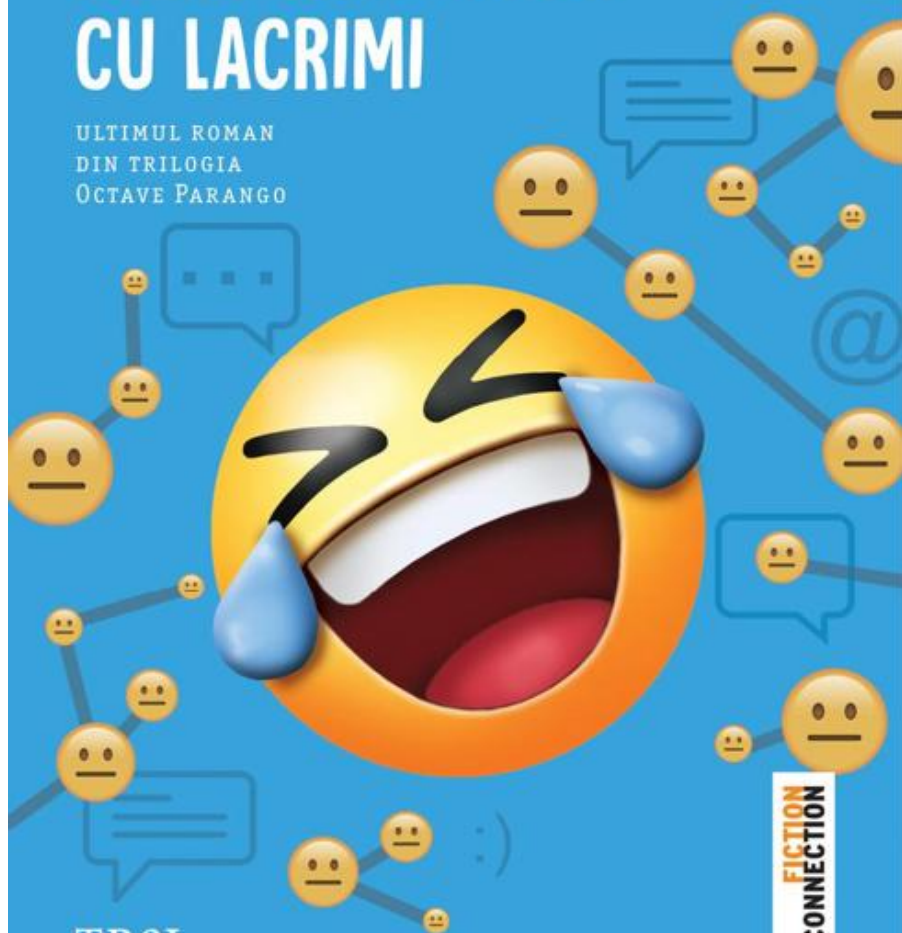
FICTION
CONNECTION

Frédéric

BEIGBEDER

OMUL CARE RÂDE CU LACRIMI

ULTIMUL ROMAN
DIN TRILOGIA
OCTAVE PARANGO

TREI

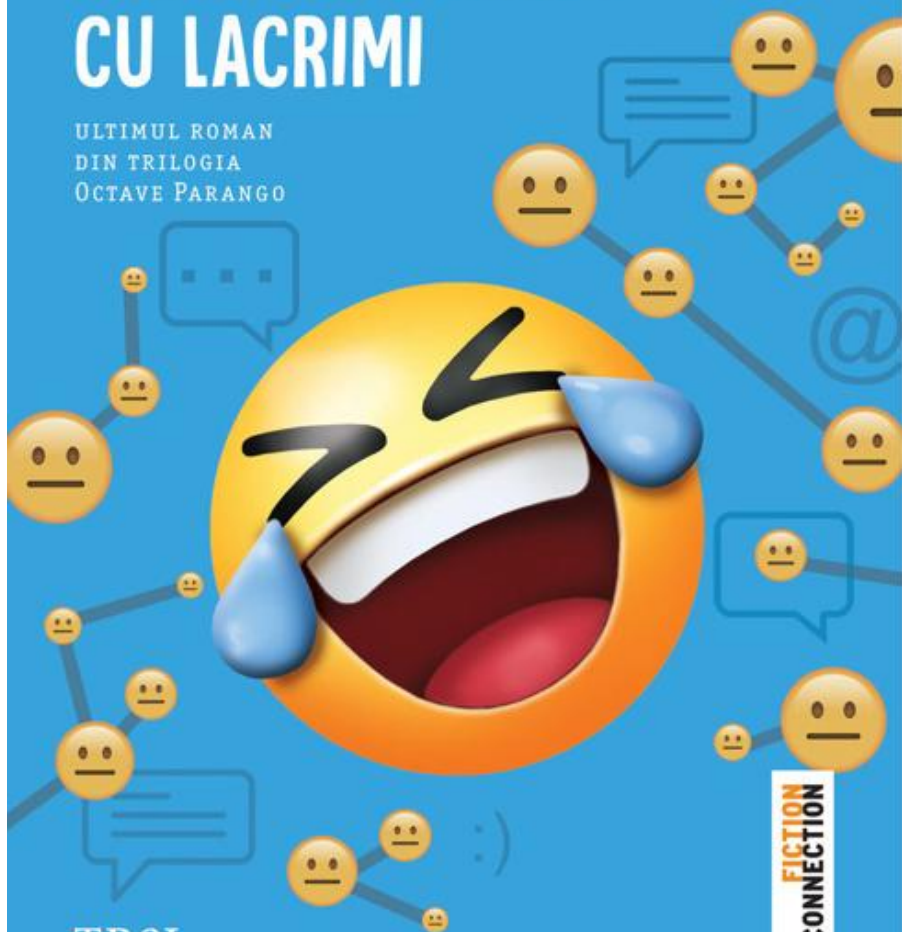
FICTION
CONNECTION

Frédéric

BEIGBEDER

OMUL CARE RÂDE CU LACRIMI

ULTIMUL ROMAN
DIN TRILOGIA
OCTAVE PARANGO

TREI

FICTION
CONNECTION

COLECȚIE COORDONATĂ DE
Magdalena Mărculescu

Frédéric Beigbeder

Omul care râde cu lacrimi

Traducere din franceză de
Doru Mareș

Editori:

Silviu Dragomir

Vasile Dem. Zamfirescu

Director editorial:

Magdalena Mărculescu

Redactare:

Carmen Eberhat

Lector: Gabriela Riegler

Design și ilustrație copertă:

Andrei Gamarț

Director producție:

Cristian Claudiu Coban

Dtp:

Mihaela Gavriloiu

Corectură:

Irina Mușătoiu

Oana Apostolescu

Conținutul acestei lucrări electronice este protejat prin copyright (drepturi de autor), iar cartea este destinată exclusiv utilizării ei în scop privat pe dispozitivul de citire pe care a fost descărcată. Orice altă utilizare, incluzând împrumutul sau schimbul, reproducerea

integrală sau parțială, multiplicarea, închirierea, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informației, altele decât cele pe care a fost descărcată, revânzarea sub orice formă sau prin orice mijloc, fără consimțământul editorului, sunt interzise. Dreptul de folosință al lucrării nu este transferabil.

Drepturile de autor pentru versiunea electronică în formatele existente ale acestei lucrări aparțin persoanei juridice Editura Trei SRL.

Titlul original: L'homme qui pleure de rire

Autor: Frédéric Beigbeder

Copyright © Frédéric Beigbeder & les éditions Grasset & Fasquelle, 2020.

Copyright © Editura Trei, 2020 pentru prezenta ediție

O.P. 16, Ghișeul 1, C.P. 0490, București

Tel.: +4 021 300 60 90 ; Fax: +4 0372 25 20 20

e-mail: comenzi@edituratrei.ro

www.edituratrei.ro

ISBN (print): 978-606-40-0953-1

ISBN (epub): 978-606-40-1276-0

AVERTISMENT

Orice asemănare cu fapte sau persoane reale ar putea scoate la lumină limitele unui autor lipsit de imaginație.

Într-o zi va trebui să fiu de acord că mi-am dedicat existența strădaniei de a-mi fi luate drept ficțiuni problemele personale, iar viața drept roman.

Octave Parango

„Cine nu se face ritmic de râsul lumii nu merită să fie considerat ființă omenească.“

Frédéric BEIGBEDER

Memoriile unui tânăr ticnit, 1990

„Omul are patru chipuri: cel adevărat, cel care crede el că e, cel pe care îl arată celorlalți și cel pe care îl văd ceilalți.“

CONFUCIUS,

cu circa 500 de ani î. Hr.

„În mine rană și cuțit încap!

Sunt și obraz și palmă ce izbește!

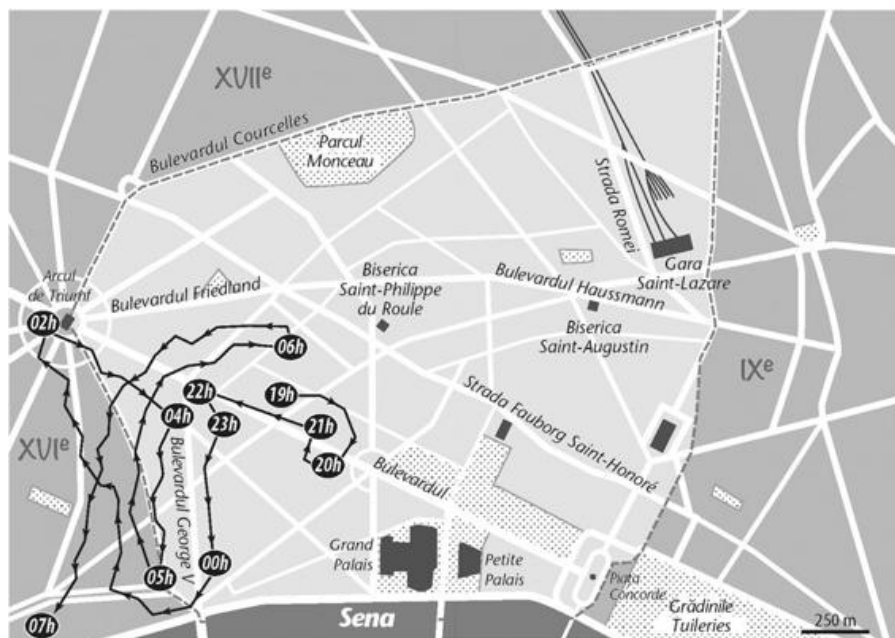
Sunt mădular și roata ce-l zdrobește!

Sunt victimă, dar și casap!“

Charles BAUDELAIRE

Florile răului, 1857

TRASEUL LUI OCTAVE PARANGO

Mă numesc Octave Parango și-o să am 74 de ani peste alți 20.

Sondajele au picat la țanc: lucrez pentru cea mai ascultată emisiune matinală din Franța. Audiența postului France Publique a fost evaluată de Médiamétrie la 3,9 milioane de ascultători. În dimineața aceasta, moderatorul emisiunii 7/9 prezintă cu mândrie fiecare participant. „Și iată acum buletinul meteo cel mai ascultat din Franța“, „Iar acum, economistul cel mai ascultat din Franța“, „Stau acum lângă cea mai ascultată realizatoare de interviuri din Franța“ și, când vine și rândul meu, își continuă cursa: „Și imediat pastila lui Octave Parango, cel mai ascultat umorist din Franța“, făcând malițios cu ochiul. Nu ar fi trebuit să am încredere: de obicei, moderatorul e avar în clipiri joviale. Complicitatea asta trădează pe loc ceva anume... Ambianța e de pălăvrăgeală, coanimatoarea surâde, toată lumea pare mulțumită. De ce m-oi fi apucat să stric totul? Ce mi-o fi venit? Cartea de față povestește o scufundare care nu e doar a mea, ci pare mai degrabă un sacrificiu colectiv.

Naufragiul meu începe pe fondul sonor al folclorului tradițional indian, în interpretarea lui Ravi Shankar, cu hipnotica grație ce caracterizează modul în care el atinge corzile sitarului. Muzica aceasta care planează pe deasupra noastră are darul de a destinde ambianța unei emisiuni stresante. Este vorba despre un concert pentru Bangladesh, organizat de George Harisson la Madison Square Garden, în 1971, primul concert de caritate din istoria muzicii pop. În plină criză a vestelor galbene, fondul acesta hippie, mistic și vagabond al anilor '60 se presupune că ar aduce cu el un mesaj de speranță.

— Ah, știu ce vă spuneți: Octave încearcă să câștige timp. Octave n-a făcut nimic, Octave s-a culcat tare târziu. Octave a dormit puțin. Păăă... azi e o situație un pic deosebită. Am scris, asta-i adevărat, o cronică supersclipitoare despre vestele fluorescente, era extrem de interesantă, numai c-am pierdut-o. O scrisesem pe un colț de hârtie pe care l-am pierdut azi-noapte, pe la ora trei... într-un bar numit Medellin... care-i la fel de adevărat: barul Medellin de pe bulevardul Marceau.

În fața mea, Sylvia Villerde, jurnalistă de audiovizual, izbucnește într-un râs nervos. Își prinde capul în mâini, pe urmă se șterge la ochi și își aranjează părul negru răsfirându-și degetele, ceea ce, pentru ea, e o modalitate de a scăpa de frică. Are emoții pentru mine, fiindcă știe că am spus adevărul: invers decât de obicei, nu sunt gata să-mi citesc textul de pe o foaie. În dreapta mea, Antonin Tarpenac își îndepărtează scaunul pe roțile pentru a nu apărea în imagine alături

de mine. Își cască ochii albaștri în care bunăvoința a fost înlocuită de un what-the-fuck. Cât despre Dominique Gombrowski (cu ochelarii lui rotunzi, zâmbetul larg și tricoul XL de intelectual căruia nu-i pasă dacă vine-n pijama la birou), tocmai a încheiat revista presei agitându-și brațele ca în fiecare dimineață și e tot numai bună-dispoziție. Un fan al bufoneriilor mele. Își închipuie că, de fapt, n-am pierdut nimic și c-o s-o dau imediat la-ntors. Dragă Dominique, regret că te-am dezamăgit.

— Mdaaa... ăăă... așa că, iată-ne ajunși și aici, păi, nu? Suntem prima emisiune matinală a Franței, bravo tuturor, felicitări!

Laura Salomé, coanimatoarea cu diplomă de la Institutul de Studii Politice, la fel ca mine (dar obținută nu de așa multă vreme), își spune că ar trebui să fie acasă, ocupându-se de bebelușul ei, în loc să-și amărase viața cu niște cretini. Și mi-o taie:

— Ai de gând s-o ții așa toate cele trei minute?

Simt picături de transpirație acoperindu-mi fruntea. E o problemă, o sesizează cu toții, cu excepția mea care sunt atât de convins că sunt genial.

— Mie mi se pare că totul e bine. Dominique a citit toate ziarele, ca să ne scutească pe noi...

— Așa e, a zis moderatorul cu voce albă.

Animatorul, Nathan Dechardonne, începe să se foiască în fotoliu. E inuman de sus până jos. Nu se încredințează o funcție atât de importantă cuiva capabil de empatie. Îi admir răceala absolută. Rămâne stăpân pe propriile emoții în orice împrejurare, ca pe vremea când organiza planuri sociale la Libération. Nu se prăbușește niciodată, indiferent de presiune. Ce mă miră mai presus de toate e că, fără excepție, este continuu în priză: niciodată o vorbă bună, niciodată vreo delicată atenție, Nathan nu coboară niciodată garda; e un bulldozer. E veriga lipsă dintre om și mașină. Când, după plecarea lui, va fi încredințată moderarea emisiunii matinale unui algoritm automat, ascultătorii nu vor sesiza diferența.

Totuși, insist.

— Nathan și Laura, emisiunea e ca și încheiată, pentru voi treaba e aranjată, interviurile s-au terminat...

— Totuși, la ora asta încă mai domnește îngrijorarea, oftează Nathan.

— Ne temem pentru tine și, mai ales, pentru ascultători: la ei ne gândim, adaugă Laura.

— Și la ascultătorii emisiunii care urmează, a mers mai departe Antonin.

Peste zece minute, Antonin trebuie să intervieveze o cantautoare care se-ncruntă pe coperta de la Télérâma și al cărei nume îmi scapă pe moment.

— Deci, e panică, întărește Nathan.

— Deja au schimbat postul, acum sunt pe Culture Publique, în loc să asculte Tarpenac! strigă Laura, dezvăluindu-și principala preocupare: să rămână lider pe acest interval orar, indiferent cu ce preț.

Încerc să rezist tirului grupat.

— Sunteți prea stresăți. Păi, nu vă duceți la culcare după? N-o-ntindeți să trageți un somnic?

— Nu, avem alte întâlniri, răspunde Laura.

Știu că am generat, cu siguranță, un moment de mare pericol. Cu toții realizăm că nimic nu mai este sub control. Lucru în același timp foarte agreabil și foarte angoasant. Starea de rău e palpabilă: îmi simt spatele înghețat și tâmpilele fierbinți. Fiecare secundă ține o eternitate. O asemenea situație nu se întâmplă niciodată într-un asemenea loc. Poate că noi, cu toții, am descoperit un mijloc de a opri timpul. Doar dacă nu cumva sunt un pierde-vară pe cale să ruineze triumful unei emisiuni radio în direct.

— Medellin, cum e și cartelul? întreabă Dominique. Și bagă și...?

— Straniu lucru, zic, deasupra intrării e scris „La Pablo“.

— Ei, nu! strigă din nou Laura.

E destul de rar să se facă elogiul cartelului columbian la o oră de mare audiență. Mă cred subversiv când continui să mă afund în nisipurile mișcătoare ale improvizației cu nuanța miștocărelui de liceu.

— Deci singurii care vor mai munci sunt Sylvia și Antonin. La ce oră v-ați trezit?

— Pe la cinci și jumătate, șase, lasă Antonin să-i scape plictisit.

— Și Sylvia?

— La șase fără un sfert.

— Drept care, nemaiaivând cronica, continui eu, am descoperit totuși un articol într-o revistă serioasă care se cheamă *Le Figaro Madame*. O revistă foarte serioasă.

— Așa e, zice Nathan, sperând să-i fie sesizată ironia care chiar e sesizată.

— ...articol de care am dat în taxi și care se intitulează „Revanșa celor care se trezesc târziu“, de Valérie de Saint-Pierre: acesta citează un studiu al London School of Economics care dovedește că „păsările de noapte sunt mai inteligente decât cintezoii care se scoală cu noaptea-n cap“.

— Tare..., zice Nathan, vexat poate, Nathan care, din obligație ori fiindcă nu a mai putut, nu a mai pus piciorul prin vreun bar de noapte de cinci ani.

Calvarul mi se prelungește. Mă complac, cu aroganța disperării. Deruta mea are în ea ceva delectabil, ca toate marile proiecte la care se renunță.

— Și mai e un studiu de la Universitatea din Chicago, care afirmă că persoanele care se culcă târziu sunt mai îndrăznețe, gata să-și asume riscuri, pe când cele care se trezesc la șase dimineața sunt psihorigide.

— Îți mulțumesc în numele meu, mârâie Antonin.

Observ că i-am șifonat pe toți, deși nu acesta îmi fusese scopul. Încercasem doar o experiență: introducerea de vid, de naturalețe, de viu în mecanismul gresat al umorului matinal. Doream să dovedesc că se putea ieși din eterna cronică turuită la viteză maximă: de fapt, sunt pe cale de a dovedi reversul. Poate că, inconștient, citând numitele cercetări științifice legate de calitățile celor care se culcă târziu și de defectele celor care se trezesc cu noaptea-n cap, țin doar să-mi justific noctambulismul și trândăvia... pe când în jurul meu nu sunt decât truditori matinali care, pe bună dreptate, sunt sătui până peste cap să asculte lecțiile unui chefliu puturos. Ca să nu mai vorbim de milioanele de oameni care suferă deșteptându-se în zori pentru a auzi elucubrațiile unui leneș.

— O lăsăm așa? întrebă Nathan.

— Poftim? Chiar nu vă interesează? am exclamat, de parcă m-aș fi mirat, deși mă fulgera din priviri de vreo 90 de secunde.

— Îhhh...

— Scuze, dragi ascultători! imploră Laura.

— În orice caz, aceasta este ultima cronică a lui Octave Parango! strigă Nathan, făcând să explodeze un hohot general de râs în jurul mesei.

Și se uită la mine cu acea tandrețe cu care o face și fata mea când o surprind turnând sare peste vreun limax.

Am senzația că sunt aspirat de o gaură neagră.

Tocmai am fost dat afară live. Transpir abundent, roșesc, îmi scot ochelarii pentru a-mi șterge nasul. Mă întreb ce naiba caut acolo și nu sunt singurul. În jurul mesei, dincolo de sticla studioului, în birourile Casei Roșii și prin înaltele sfere ale nației franceze, toată lumea își pune aceeași întrebare.

— Se sinucide în direct! glumește Laura.

Și-atunci pronunț ultima zeflema situaționistă a fostului „cel mai ascultat umorist al Franței“:

— Dacă nimeni nu s-ar mai duce la serviciu, nu am mai avea problemele astea cu carburanții.

Este vorba despre o aluzie anarhistă legată de creșterea taxei pentru emisiile de carbon, care provoacă o mișcare de revoltă fără precedent în Franța. Colegii mă privesc înspăimântați. Și ies din studio fără a spune o vorbă. Doar Antonin vine să mă consoleze.

— Ce-ai încercat? Chiar ești dus cu capul? Trebuie să ai mereu ceva scris la tine! Niciodată să nu apari cu mâinile goale!

Știu că panica lui e amicală, dar îmi pică prost. Am priceput și poate chiar am dorit dimensiunile dezastrului. Merg clătînându-mă spre biroul unde mi-am lăsat paltonul. Nimeni nu-mi mai dă atenție. Mă îndrept către ascensor într-o liniște de moarte. Ghicesc că sunt deja subiect de conversație ori poate și mai rău: de milă generală. Tocmai am făcut implozie în fața întregii Franțe. În minutele care urmează, e-mailul secției Mediere a postului France Publique e arhiplin de mesaje ascultătorilor care cer să fiu dat afară. Primesc câteva SMS-

uri de felicitare din partea unor prieteni la fel de nihilişti ca mine: „wow, eşti idolul meu“, „de vis ai fost“, „eu am visat-o, tu ai făcut-o“. Nu pot totuşi să mă mint de unul singur în legătură cu situaţia pe care am generat-o. Am eu mania asta de a încerca peste tot să fiu dat afară. Psihanalista mea pretinde că asta se-ntâmplă fiindcă nu am încredere în mine şi caut să verific dacă sunt iubit, ca un copil răzgâiat care îşi distruge jucăriile. De data asta, testul nu va fi concludent. Spre ora 18, secţia Mediere îmi anunţă plecarea pe Twitter: „Dragi ascultătoare, dragi ascultători, v-aţi exprimat dezamăgirea auzind ultima cronică a lui Octave Parango. Chiar el a realizat că a dat dovadă de slăbiciune şi a decis să-şi înceteze intervenţia pe post, nemaivând suficient timp pentru a o pregăti aşa cum se cuvine“.

Am fost astfel alungat în decursul unei singure zile, fără preaviz ori avertisment sau discuţie prealabilă. Am senzaţia că sunt un elev leneş eliminat din şcoală de director. Niciodată nu a fost dat afară atât de rapid vreun redactor, în toată istoria postului de radio France Publique. Plecarea mea precipitată a fost prezentată ca demisie. Aflaţi că, atunci când este vorba despre un organ media de o asemenea importanţă, când cineva îşi dă demisia în viteză a patra înseamnă că nu a demisionat. Este scos pe uşă-afară şi lăsat să urle peste tot că a fost decizia lui, aşa, din curtoazie... şi pentru a se evita să-i fie plătită vreo despăgubire.

Două luni mai devreme, în timpul primei şedinţe a echipei de la emisiunea matinală a postului France Publique, directoarea de programe, Françoise Bachelot, ceruse tuturor redactorilor să fie „punk“. Fără îndoială, în acea dimineaţă, aşa fusesem, dar un pic cam mult.

În ajun, la ora 19

„Voi fi spânzurat mâine-dimineată.“

Michel Polnareff, *Le bal des Laze*, 1968

(text Pierre Delanoë)

Aceasta este povestea unui om care dorește să muncească, însă nu mai reușește s-o facă. Bea fără să stea pe gânduri paharele de vin alb, ce alunecă pe gât la prânz și îngreunează mintea până seara, provocând un râs apocaliptic. O perdea de lațe ascunde ochii încercănați ai acestui Big Lebowski parizian; restul feței e tare păros. Îi place să zacă pe canapele de hotel, cu ceafa ruptă de pernele prea tari, fără să aștepte vreo întâlnire. Afară plouă, el tușește și nu are niciun rost să se trateze fiindcă peste 20 de minute vine oricum sfârșitul lumii. În Franța e pe cale să se nască o mișcare protestatară: rebeli îmbrăcați în veste fluorescente exprimă o furie pe care nimeni nu a văzut-o venind, o revoltă crescândă împotriva sărăciei și a indiferenței claselor conducătoare. Săptămânal, manifestații din ce în ce mai violente au loc la Paris; născute pe Facebook, par necontrolate și de necontrolat. În arondismentul 8 al Parisului plutește o atmosferă de război civil.

Coborând pe bulevardul Champs-Élysées, Octave Parango se recunoaște în magazinele Abercrombie & Fitch. În anii 2000, aici se putea asculta la maximum Justin Timberlake, era foarte puțină lumină și mult parfum de mosc, fete frumoase se legănau în bikini portocalii triumfiulari, puști arătoși, cu torsul lucitor, își umflau pectoralii, toată lumea venera modul de viață al surferilor californieni, o mulțime de adolescenți așteptau la intrare, dincolo de barierele metalice păzite de un culturist negru în tricou negru și bluză prea cambrată. Apoi, într-o zi, lumina s-a aprins la loc, cineva l-a dat mai încet pe Justin Timberlake care nu mai vindea nici măcar un disc, dansatoarele și dansatorii în costume de baie s-au volatilizat, dintr-odată magazinul s-a golit și a amuțit, surful a ajuns un banal sport de masă și nimeni nu s-a mai îngrămădit la intrare. În locul bodyguardului care bara accesul clienților a trebuit să fie găsit și angajat un om care să agațe trecătorii de pe trotuarul bulevardului Champs-Élysées.

Viața lui Octave s-a prăbușit fără ca el să-și dea seama.

În anii 1990, banii curgeau în valuri... Publicitatea era la putere, iar el era unul dintre copiii ei minune. Își amintește de filmările somptuoase din Africa de Sud, de serile de la Cannes care dădeau în orgie, de seminarele din palatele de pe insula Mauritius, de faptul că ajungea la birou zi de zi la trei după-amiaza, odată cu directorul de creație. Banii din publicitate finanțau întreaga mass-media, atunci când nu mai existau alte modalități de susținere și anunțuri. În anii 1990, nu doar

În comunicare salariile erau mai mari decât ar fi trebuit; televiziunea își plătea mai mult decât se cuvenea moderatorii, ziarele scriitorii, moda manechinele... Agențiile nu știau pe ce să mai dea banii. Și presa se îndopa. Belșugul publicitar o făcea să nu-și mai pună întrebări. Apoi a sosit invenția aceea sordidă a armatei americane: internetul. Democratizarea mass-mediei a făcut poporul să creadă că oricine putea fi moderator, specialist în publicitate, jurnalist ori umorist: era de ajuns să ai un computer, un smartphone sau o cameră web. Notorietatea nu mai era rezervată unor privilegiați, ci o competiție deschisă tuturor. Cea mai neînsemnată bloggeriță, comentând din garsoniera ei, putea să-și dea cu părerea despre ultima colecție Chanel, în schimbul unei genți primite gratuit. Oricine se putea lua drept star — și uneori chiar devenea. Puterea mas-mediei s-a prăbușit în anii 2000 și niciun patron de presă nu a văzut venind catastrofa: erau prea ocupați să ia prânzul la Fouquet's cu Maurice Lévy¹. Rezultatul: zero bani și o soartă de ocnaș pentru toți advertiserii/redactorii/prostituții/fanfaronii fastuoaselor decenii de la sfârșitul secolului XX.

Dintr-odată, rețelele sociale permiteau direcționarea anunțurilor publicitare, în timp real, către fiecare consumator, personalizat, la momentul oportun. Octave pretindea că urăște rețelele sociale fiindcă ne-ar spiona cu scopul de a vinde secretele noastre unor firme. În realitate, îi era ciudă, mai ales fiindcă îi suflaseră jobul. În prezent, toată lumea putea fi Octave. Un exemplu: în urmă cu zece ani, când grupul Condé Nast îl rugase pe Octave să modereze ceremonia Oamenii Anului, revista GQ închiriasse Muzeul Orsay și invitasă 300 de personalități la dineu. Anul acesta, îl chemaseră din nou ca amfitrion al ceremoniei... stând în picioare, pe o estradă, într-un restaurant care oferea mese gratuite pentru defavorizați. Anunțase laureații ca și cum ar fi prezentat Săptămâna Cârnatului de Morteau într-un hipermarket. Ce-l mira pe Octave era că jurnaliștii nu văzuseră sosind revolta proletariatului, deși... îi aparțineau. Seceta de bani pârjolea toate sectoarele media. Nici măcar politicienii nu mai aveau nevoie de noi pentru a fi aleși! Foști miniștri se prostituau pe trei parale pe Canal 8, ex-vedete de televiziune își vindeau podcasturile sau își creau conturi pe YouTube, la care nimeni nu se uita, ba chiar o fostă Miss Meteo, ajunsă-n șomaj, cerșea biștari pe Instagram. Degradarea atingea toți risipitorii de bani pentru imagine ai anilor 1990, fără excepție. Nu se mai dădeau ei așa mari ca-n 1992, la Jane's Club din Cannes... unde Octave trăgea liniuțe zdravene de praf alb, în patru labe, pe capacul de la veceu, împreună cu șefii canalului cu plată la care era angajat și cu acel CEO al Agenției Publicis, mort puțin mai târziu de același tip de cancer ca și Jean-Luc Delarue.

Iar azi, la France Publique, e demonstrat,

Parango nu ia nici salariul minim garantat.

Maurice Lévy, născut în 1942, președinte al Consiliului de supraveghere al Publicis Groupe, unul din top 3 grupuri de comunicare din lume. (N.t.)

Octave Parango intră la Sephora, pe bulevardul Champs-Élysées numărul 70. Își amintește de o expediție făcută împreună cu tatăl lui și cu Dewi Sukarno² în magazinul Champs Disques, cu 40 de ani înainte. Tatăl lui cumpărase o geantă pentru viniluri cu 45 de turații, pentru fiica împărătesei Indoneziei, o brunetă timidă pe care o chema Kartika. Octave se îndrăgostise de ea la 13 ani. Astăzi, poartă Țoale extrem de scumpe și de uzate, cum ar fi un pulover de cașmir Loro Piana, foarte moale, dar și foarte găurit. Umblă fără ținută printre rafturile cu parfumuri pentru bărbați, prefăcându-se că nu observă vânzătoarea cu ochii verzi ca smaraldul, cu bărbia voluntară, cu incisivii depărtați, cu buzele date cu un ruj purpuriu, cu scobituri adânci ale claviculelor, cu încheieturi fine ale mâinilor, cauză a intrării lui intempestive în magazinul de cosmetice, care acum se apropie de el precedată de o aromă de miere și de vanilie.

— Bună ziua, domnule, căutați ceva anume?

— Bună ziua, v-a mai spus cineva că semănați cu Kartika Sukarno? îi răspunde Octave.

Vânzătoarea, a cărei gură miroase a mentă proaspătă, nu e dată peste cap:

— Nu, cine e?

— Lăsați, era un compliment. Trăiesc o dramă groaznică: Dolce & Gabbana au încetat să mai producă apa mea de toaletă, „L’amoureux“. Ce mă fac? Caut un parfum care să provoace imediat dorința de a se face dragoste cu mine.

— Toată ziua ni se cere același lucru. Ați încercat „Fucking Fabulous“ al lui Tom Ford? Are o nuanță cuir oriental decadentă ce-nvăluie îmbătător. Nu sunt obiectivă: e parfumul iubitului meu.

— Cât costă?

— 500 de euro flaconul de 100 de mililitri.

— Ei, totuși...

— Domnule, dumneavoastră vreți să faceți dragoste sau să trageți barca pe uscat? 500 de euro e mai puțin dezavantajos decât un

agațament de preț mediu în Paris, care s-ar lăsa cu o înghesuială rapidă prin vreun boschet din arondismentul 16.

— Pe bune?

— Faceți și dumneavoastră calculul: 500 de euro înseamnă o cină între patru ochi cu o fată de familie bună, într-un restaurant decent, incluzând aici și cupele de șampanie Ruinart rosé și sticla de coniac Louis XIII de după, plus taxiurile, sticla de votcă Grey Goose din club și bacșișurile date chelnerului și la vestiar, toate astea doar ca să te întorci acasă pe două cărări... pe când aici, investiți aceiași bani într-un flacon care poate ține ani de zile.

— Și-mi garantați că așa nu-mi voi mai încheia sigur noaptea, cu ochii în site-uri porno?

— Vă veți uita la aceleași filmulețe, dar nu singur.

— Vreți să spuneți că acest parfum este eficient 100%?

— 99%. Rămâne întotdeauna riscul de a da peste o persoană anosmică.

— Și dacă-mi dau mie acum, vă dau și pe dumneavoastră pe spate?

Vânzătoarea își pierde instant zâmbetul și își flutură iPadul conectat la Wi-Fi.

— Pe cine doriți să anunț: 1) conducerea magazinului, 2) comisariatul de poliție sau 3) să postez direct pe Twitter că mă hărțuiți?

— Bine, bine, haideți să nu ne enervăm! Cumpăr sticluța!

Numai amintiri... În anii 1990, Tom Ford inițiasse voga „porno-șic“-ului în publicitatea de lux. Considera că toate femeile ar trebui să fie costumate în curve, iar bărbații în smoching. În realitate, plagia universul lui Helmut Newton, în care vampe cu sânni goi, pe tocuri cui, ațâță încontinuu niște playboy cu tâmpilele argintii, în costume la două rânduri Yves Saint Laurent. În urmă cu 20 de ani, Octave adora decadența... înainte de propria-i decădere. Cu alte cuvinte: i se părea elegant să danseze pe ruine, atâta vreme cât ruina nu-i atingea contul din bancă. Situația s-a schimbat la începutul anilor 2010, când și-a dat seama că reușise să cheltuiască totul și că dubla sa dovadă de mândrie (două pamflete adaptate pentru film, unul împotriva publicității, celălalt împotriva modei) îl făcuseră să piardă și jobul, și mândria. La rândul lui, Tom Ford, după ce a fost îndepărtat de François Pinault,

turnase filme depressive, impecabil ca fashion designer, povești cu homosexuali îndoliați rătăcind prin vile minunate care semănau cu magazinele lui Christian Liaigre. Tom locuia în deșertul din Texas și se credea Christopher Isherwood, pe scurt, ajunsese sinistru. În ciuda tuturor acestor lucruri, Octave și-l considera maestru în materie de dandysm: se străduia să poarte numai cravate din cașmir pentru a continua să fie diferit de hipsterii cu glugă și de punkerii cu câini.

Octave roagă preafrumoasa vânzătoare să-l stropească cu „Fucking Fabulous“, după care plătește parfumul afrodisiac cu ultima bancnotă de 500 de euro rozalie disponibilă în întreg spațiul Schengen. Fermecătoarea lichiditate era trofeul care-i mai rămăsese din Rusia începutului de veac și ieșise la iveală dintr-un palton italianesc regăsit în timp ce se muta în altă locuință. Casierul verificase de trei ori ultima bancnotă rozalie din Europa cu detectorul cu raze ultraviolete înainte de a o accepta, uitându-se la Octave cu aer bănuitor. Orice persoană posesoare a unei bancnote de 500 de euro este, în cel mai bun caz, pe cale să scoată cu față curată o fraudă fiscală sau, în cel mai rău caz, un dealer de cocaină. Fiindcă, ați priceput: Octave s-a întors la Paris după câțiva ani de expatriere în Rusia. A fost o vreme în care o asemenea informație ar fi putut figura pe ultima pagină a revistei Voici. Știți cum stă treaba: pagina pe care sunt tipărite bârfe despre personalități nu destul de cunoscute pentru a trece pe copertă. Seara coboară peste bulevardul Champs-Élysées; se apropie petrecerile de sfârșit de an; ghirlandele din copaci încearcă să imite urcarea bulelor dintr-o cupă de șampanie uriașă către firmament; scânduri de lemn ars sunt îngrămadite în fața megamarketului Louis Vuitton.

În seara asta, Octave Parango este inversul lui ET: nu vrea să se întoarcă acasă. Totuși, ar trebui. Are de scris o cronică pentru mâine-dimineață.

Ratna Sari Dewi Sukarno, născută la Tokyo, în 1940, cu numele de Naoko Nemoto, om de afaceri și personalitate media și mondenă, a treia soție a primului președinte al Indoneziei, Ahmed Sukarno. (N.t.)

În ziua de azi, bufoneria e obligatorie. Prezenterii glumesc, oamenii politici fac haz, șoferii de taxi fac mișto, până și piloții de avioane și controlorii din trenuri încearcă la microfon anunțuri comice. Marea hăhăială e universală. Lumea-ntreagă leșină de răs în timp ce sen-călzește global. Seriozitatea e interzisă. Totul trebuie să fier hilar: titlurile din ziare conțin calambururi, fiecare discurs politic cuprinde scurte expresii amuzante pentru a putea intra la știrile de seară, filosofii înregistrează vorbe de duh care să dea „buzz“ pe YouTube, cântăreții își iau la mișto confrății pentru a atrage atenția. De la Andy Warhol încoace, toată arta contemporană nu e decât un banc al cărui înțeles e trecut în plan secund.

Pentru a ne putea închipui mai bine ce este omenirea în anii 2020, trebuie să închidem ochii și să ne imaginăm o mulțime de opt miliarde de persoane care mor de răs. Decedate, pur și simplu, prăbușite unele peste altele, scuturându-se de răs. MDR. LOL. PTDR.³ Uahahahaha! În fața ochilor trebuie să ne apară Titanicul ducându-se la fund, cu un comic făcându-și numărul de stand-up, în locul orchestrei. „Băi, băieți, nu’ș dacă v-ați prins, da’ e-al dracului de plin de apă p-aici, nu? Nu mai suntem pe-un pachetot, ci direct la Aqualand! Pe bune, eu am terminat-o cu piscinele infinite! Hei, totuși, să mori din cauza unui cub de gheață e visul tuturor băutorilor de whisky!“ (De băgat aici hohote de răs preînregistrate.)

Țelul occidentalilor era să facă din lume o glumă perpetuă.

În 1900, Henri Bergson definea râsul drept un accident: mecanicul placat pe viu. Râsul este întotdeauna inopinat. Acum însă, când râsul este norma, unde se află accidentul perturbator? Într-un individ serios. Într-o fată care cască plictisită. În cineva dezorientat. În cel care dereglează imperativul umoristic prin lene și tăcere. Dar și în cel care-și exprimă pe față disperarea, încurcătura, stângăcia (Louis C.K., Blanche Gardin, Gaspard Proust, acesta din urmă atât de retras, de asocial și de timid în viața reală: în timpul turnării unui film despre Octave, Gaspard îi mărturisise aversiunea sa față de ritmul săptămânal al cronicii de televiziune făcute de Parango). Sau chiar în umorul spontan, creator, imprevizibil al lui Édouard Baer și Benoît Poelvoorde. Un răs nescris, neplanificat, care țâșnește din observarea prezentului. Dacă prezentul nu se pretează, nu trebuie să te forțezi s-o dai pe poante, ba chiar ai tot dreptul să faci scandal. Într-un univers al

glumei deșucheate obligatorii, numai sinceritatea perturbă. În sistemul actual, nu focul de pistol în sala de concerte este accidentul, ci Omul Care Nu Râde. În ziua de azi, subversiunea înseamnă să fii inversul lui Joker. Omul Care Suferă? Omul Care Dă Foc Unui Chioșc De Ziare? Cel care nu vorbește de rău pe nimeni. Cel care crede în ceva, care îngenunchează și se roagă. Acesta este adevăratul renegat: cel care se împiedică să hăhăie fără încetare.

MDR, PTDR, XPTDR, LMAO — sinonime franceze pentru abrevierea engleză LOL — Laughing Out Loud — utilizată în general în România. (N.t.)

Când Octave se întorsese din Rusia, după incendiul de la catedrala lui Hristos Mântuitorul, nu găsisese alt serviciu decât acela de jurnalist plătit pe articol, în paginile literare din Figaro Magazine. Pamfletul lui împotriva publicității avusese un anume ecou; numele lui încă mai dovedea o oarecare valoare, chiar dac-ar fi putut alunga promoterii. Atentatul de la Moscova fusese atribuit de Putin islamiștilor, ceea ce permisesese armatei ruse să bombardeze numeroase țări musulmane fără a mai căuta adevăratul vinovat. Octave făcuse închisoare pentru complicitate la o agresiune petrecută la Miami, în 1999, dar nu fusese niciodată amestecat în catastrofa de la catedrala rusă, din 2005. Oricum, Octave este un terorist mult prea laș pentru a-și revendica vreo faptă gravă.

Filmele realizate după aventurile lui au constituit un soi de simbol al putregaiului cinic din secolul precedent. Până și rapperul Lomepal l-a amintit într-unul dintre hiturile lui, „Palpal“ (9 milioane de vizualizări pe YouTube):

Nu-mi veni cu-aceleași prostii pe care le-au înghițit și-ai tăi

Ești rupt în gură, o-ntinzi în mașină,

Melanj de pastile și whisky, un sărăntoc,

O s-o sfârșești ca Octave Parango.

Fără îndoială din cauza proastei lui reputații, Françoise Bachelot, șefa France Publique, i-a cerut pe 4 septembrie 2014 să țină rubrica numită „Cec în alb“ la sfârșitul programului matinal. Emisiunea respectivă, care nu a durat prea mult, le oferea unor artiști trei minute, în fiecare joi dimineața, pentru a se exprima liber pe post. Inutil de precizat că rezultatul varia de la genial la jalnic. Considerat „anarhist de dreapta“ de pe când semna în Le Figaro, Octave avusese ideea de a aduce un elogiu în scris eseului Mulțumesc pentru această clipă de Valérie Trierweiler⁴, lucrare de autoficțiune aparținând iubitei înșelate a președintelui republicii, care tocmai intra în dimineața aceea în librării. Invitat al emisiunii matinale era Henri Guaino, condei politic flamboiant, devenit apostol al nației tot redactând discursurile lui Nicolas Sarkozy. Iată textul integral al analizei literare a eseului Mulțumesc pentru această clipă; o reproducem aici fiindcă justifică în chip straniu proiectul cărții pe care o țineți acum în mână. Ba chiar ar

putea fi considerată un fel de introducere care ar trebui să absolve prezentul roman de orice bănuială de trădare. Niciodată un viitor angajator nu a fost prevenit atât de cinstit de ceea ce-l aștepta.

4 septembrie 2014

Literatura autobiografică are o îndelungată tradiție franceză ce merge până la Eseurile lui Montaigne, care scrie, la finalul secolului al XVI-lea: „Eu însumi sunt materia propriei mele cărți“. Mulțumesc pentru această clipă de Valérie Trierweiler se înscrie în prestigioasa noastră istorie națională. Poate fi considerată drept o confesiune, urmând celebrul proiect pe care și-l stabilise Jean-Jacques Rousseau în 1767: „Vreau să le arăt semenilor mei un om în tot adevărul naturii sale; iar acest om voi fi chiar eu“. În cazul de față, doamna Trierweiler deturneză ușor proiectul rousseauist, întrucât alege să prezinte un om în tot adevărul naturii sale —, desigur, numai că acel om nu este ea. Amintesc, în treacăt, că publicarea Confesiunilor lui Rousseau a fost postumă. A-ți scrie confesiunile și a le publica încă din timpul vieții este o practică mai recentă și mai feminină, ce merge până la George Sand, care publica Povestea vieții mele în 1855, descriind iubirile ei pasionale cu Alfred de Musset și cu Frédéric Chopin. În secolul XX, numeroase alte femei i-au călcat pe urme: Colette a fost cea dintâi, apoi Simone de Beauvoir, Nathalie Sarraute și Marguerite Duras, de exemplu. Pe la sfârșitul secolului XX și începutul secolului XXI, ritmul a luat avânt. O mișcare literară botezată „autoficțiune“, așternea autobiografia în fața marelui public, grație lui Annie Ernaux, Christine Angot și Camille Laurens, printre altele. Ceea ce a permis multor condeie să-și ascută penița cu tăișul nerușinării. Ce se întâmplă este că se transcende prin scris suferința de a iubi, de a exista, de a fi părăsit ori de a părăsi. Confesiunea poate, de asemenea, să servească drept supapă de siguranță pentru traumatisme mai grave: violuri, incesturi, lecturi din Virginia Woolf. Flaubert spunea: „Madame Bovary sunt eu“; autoficțiune este atunci când Doamna Bovary devine autorul Doamnei Bovary. Mă urmărești, Henri Guaino? Asta este istorie, tocmai îți țin un curs de literatură franceză!

Exhibiționismul literar este în același timp o terapie și un act de violență. În Mulțumesc pentru această clipă, scena sinuciderii din baie, cu antidepresive, sintetizează intenția cărții, întrucât sinuciderea doamnei Trierweiler are loc în aceeași baie în care Claude Sérillon urmasa cuplul prezidențial cu câteva săptămâni mai înainte. Aici nu un adulter ucide, ci puterea. Nu François Hollande este denunțat în această carte, ci viața de netrăit a oamenilor politici în democrația mediatică. Știu că Henri Guaino e de acord.

*Mulțumesc pentru această clipă de Valérie Trierweiler este o autoficțiune, dar și, după cum însăși autoarea mărturisește, un reportaj. Cartea ține de noul jurnalism, subiectiv, la persoana întâi singular, drag lui Tom Wolfe sau lui Hunter S. Thompson. Îndrăgostindu-se de un om politic ales peste puțin timp președinte al republicii, gonzo-jurnalista⁵ merge pe urmele autorului cărții *Fear and Loathing in Las Vegas*, care întreprinde o anchetă despre droguri trăgându-le pe nară cu kilogramele. Mulțumesc pentru această clipă poate deci fi considerată o auto-gonzo-ficțiune. O confesiune pe cât de devastatoare, pe atât de autodistructivă: unele pagini amintesc de Hervé Guibert sau de umilul dumneavoastră servitor. În realitate, singura carte comparabilă de auto-gonzo-ficțiune din toată istoria literaturii franceze a apărut în februarie 2013: este bineînțeles vorba despre *Belle et Bête* de Marcela Iacub, roman pe cât de periculos, pe atât de novator despre relația autoarei cu Dominique Strauss-Kahn comparat cu un porc. Pentru scriitor, asta nu înseamnă că se răzbună pentru un eșec sentimental, ci că face din viața sa intimă o operă de artă, lucru care nu e altceva decât definiția dandysmului. Marea noutate a secolului XXI nu este nici Twitterul, nici Facebookul, ci că dandy sunt de acum femeile.*

Valérie Trierweiler, jurnalistă și moderatoare TV franceză, născută în 1965, a fost prietena lui François Hollande între 2005 și 2014. (N.t.)

Gonzo-jurnalismul, termen inventat de jurnalistul american Bill Cardoso (1937–2006), este un jurnalism ultrasubiectiv, conceput la persoana întâi, mai apropiat de literatură, care ignoră mai mult sau mai puțin deontologia clasică — termenul pare a proveni din argoul irlandez din sudul Bostonului și se referă la ultima persoană care se mai ține pe picioare după o noapte de beție. (N.t.)

Ora 20

„Și primăvara mi-a adus îngrozitorul râs al idiotului.“

Arthur Rimbaud,

Un anotimp în infern, 1873

După emisiunea în direct, Françoise sărise pur și simplu pe Octave pentru a-i propune să se întoarcă la ei. „Aici ești la tine-acasă!“ îi declarase în fața lui Philippe Colas, moderatorul, care era pe picior de plecare la un post de radio concurent. France Publique părea un spațiu liber, deschis, ospitalier, cel mai prestigios post de radio aparținând statului francez, și totuși angajații săi nu se gândeau la altceva decât cum s-o șteargă mai repede de-acolo. Octave a ținut să afle de ce; a acceptat oferta și a înțeles rapid. Cronica era plătită cu 250 de euro, adică o jumătate din prețul flaconului de „Fucking Fabulous“. Ieșind din emisiune, șefa l-a invitat la prânz, la Café de l'Allma. În fața unui ceviche de doradă și a unei sticle de San Pellegrino, i-a spus:

— Matinalul are nevoie de un tip ca tine, cinic de dreapta, dar compatibil cu cireada noastră de burghezi boemi și fițoși. Fii dandy-ist, spune ce-ți dă prin cap, evită militantismul în care se-afundă ceilalți. Ești incisiv, sarcastic, or, exact asta ne lipsește, snobismul tău din alte vremuri, dandysmul tău literar, așa că dă-ți drumul, fă ce-ți place și bun venit în casa de nebuni!

Lui Octave i se păruse rafinată, cu mult mai zâmbitoare decât directorii paranoici de programe pe care-i cunoscuse prin televiziunile private. Pieptănătura înaltă și buclată dovedea că i se rupea de moda părului întins gen Brigitte Macron. Françoise Bachelot îl îndemna să-și rupă gâtul, pe când Octave era deosebit de fericit regăsindu-și vizibilitatea de masă în țara lui natală. Egoul lui de pervers narcisist avea nevoie de micul zvâcnet de notorietate facilă. „Patroana“ nu era președintele-director general al France Radio, ci doar directoarea de programe a France Publique. Pe președintele-director general nu-l vedea nimeni niciodată: în general, cei cu această funcție la Casa Roșie își redecorează biroul, după care sunt trimiși în altă parte, peste trei ani, de către Consiliul Superior al Audiovizualului. Pe vremea aceea, președintele-director general invizibil era un brunet tenebros de o frumusețe excepțională. Octave, care, ca toți scriitorii heterosexuali, era un homosexual refutat, regreta că respectivul cobora atât de rar din biroul lui proaspăt relambrizat. Umbla vorba că și-o trăgea cu tânărul președinte al republicii. Dacă zvonul era adevărat, atunci asta nu însemna decât că șeful statului avea gusturi bune. Octave nu-și mai venea în fire observând virilitatea tandră a președintelui-director general, trupul fără fir de păr, zvelt și musculos al acestuia, chipul lui perfect simetric, bărbătesc și atrăgător. Între o femeie oarecare și sosia

asta a lui Pierce Brosnan, Octave n-ar fi stat prea mult pe gânduri înainte de-a-ntoarce foaia.

Cu asentimentul acestui președinte discret, Françoise Bachelot transformase deci France Publique, din 2014, într-o mașinărie de caterincă. La îndemnul ei, pentru prima dată un post public de radio francez a început să găzduiască producători de farse în programul matinal, dar și la ora prânzului și la cea a gustării de după-amiază. Scopul oficial era de a „întineri și feminiza personajele, acumulând capital din impertinența emblematică a acestui instrument media“. Avantajul înmulțirii umoriștilor era acela de a nu se regăsi iarăși în situația de monopol de care unii redactori abuzaseră sub Nicolas Sarkozy: postul de radio îi fusese foarte greu să scape de ei, iar respectivii făcuseră pe martirii la plecare. Drept care Patroana recrutase vreo zece voci eclectice dintre autorii comici disponibili pe piață. Tonul lor „pop și retro“ conferise în câteva luni primului post de radio francez în serviciu public același spirit de libertate pe care îl dovedise cel dintâi canal TV cu abonament din anii 1980. Octave lucrase cândva la TF + ... Angajarea lui la France Publique era cumva inevitabilă.

Creșterea spectaculoasă a audienței France Publique începând din 2014 se explică prin sosirea în masă a clovnilor la fiecare intersecție a grilei de programe: dimineața, la prânz, după-amiaza. Hazul compensa seriozitatea informațiilor. Acel uriaș amestec de cultură și glume care făcuse cândva succesul „spiritului TF + “. Rețeta era identică până la detaliu. Era necesar ca tonul să fie în mod constant asincron și ironic pentru a desprăfui postul de radio. Retransmiterea video a fost adoptată în 2014, tot pe vremea președinției lui Adonis. Anul acela, radioul nu s-a mulțumit să plagieze televiziunea: a ajuns o televiziune. Zapând în banda FM, France Publique — cel mai prestigios post de radio al statului francez — se recunoștea de acum printr-un cotcodăcit neconținut. Prin comparație, postul de radio Rire et Chansons amintea de Radio Notre-Dame. Până și moderatorii cei mai serioși, reporterii cei mai integri, cronicarii cei mai emfatici trebuiau să demonstreze că se împăcau cu schimbarea radicală și că acceptau pantalonada permanentă, că nu-i deranja să fie țintele unor farse școlărești, ba chiar să ia parte la cele mai burlești caraghioslăcuri sau parodii. Grila de după 2014 a postului France Publique a constatat în transformarea liderului radio al serviciului public audiovizual într-un „comedy club“ uriaș unde întreaga putere era acordată bufonilor. În câțiva ani, audiența a urcat ca o săgeată, însă ceva a dispărut, un element de nedefinit, fragil... Pacea? Eleganța? Sinceritatea? Ei, hai, nu mai fi așa de morocănos. Știi bine că posturile de radio nu au suflet. Să-i fuck p-ăia de strică tot cheful celor din jurul lor, hai să fim cât mai mulți ăia de se-nveselesc, să dăm pe spate de râs laolaltă într-o mass-media de sărbătoare, ia nu te mai juca de-a arțăgosul, nu mai face tu pe Grinch, Octave, mai trage și tu un pic din praful ăsta magic de moartea-durerilor, muhahahahahahaha.

Octave înțelesese repede că la France Publique exista o ierarhie a miștocarilor. Pedro Mika — umoristul cel mai incisiv al zilei — îi mărturisise într-o zi lui Octave că nu ar fi acceptat niciodată să lucreze la Matinal. Era prea periculos să bagi poante în fața politicianilor, între două vești proaste. Prin urmare, la France Publique există glumeții de 7:55, comicii de 8:55, distractivii de 11:15, impertinenții de prânz, incitanții de 17:00, bufonii de 17:30... Cei de dimineață sunt ducii, cei de la prânz marchizii, cei de la gustarea de după-amiază revoltații. Varietatea de umoriști ai France Publique era vastă: doi belgieni, o elvențiancă, o franțuzoaică de origine marocană, o profă din Marsilia, un membru al trupei care realizase serialul umoristic Les

Deschiens pe Canal + , un marxist care-i pândește pe stradă pe toți cei care nu gândesc ca el, fondatorul unui site de fake-news parodice, un chitarist de la metrou, un psihopat sexual, un toxicoman notoriu (ultimii doi fiind luați laolaltă). Și cu cât ziua înaintează, cu atât umoriștii sunt mai de stânga.

Dimineața sunt mai degrabă social-democrați de tendință obosită: cultivă un umor detașat, denunțul molatic, lecțiile de antirasism, revendicarea demagogică ori poezia progresistă. Direcțiunea a ținut să creeze, la final de emisiune, un tur de masă pentru ca ambianța sonoră să fie una convivială. Studiile de marketing arătasera că râsetele participanților la glumele umoriștilor dădeau ascultătorilor impresia că erau hainoși. Scopul ultimei jumătăți de oră a emisiunii 7/9 este de a ușura sosul și de a face digerabilă partea serioasă. Cronica umoristică de la final este echivalentul digestivului de la încheierea unui chef între colegi de birou.

La prânz se joacă pe cartea absurdului, a imitațiilor, a parodiilor, a spiritului de farsă studentească, a provocării politicoase, fără riscuri, fiindcă nu trebuie să șochezi prea tare la ceasul mestecatului. Obiectivul este să faci să chicotească moderatorul fără a genera vreun protest feminist de masă sau vreo plângere la LICRA⁶.

La ora 5, adresarea capătă consistență: umorul ajunge de-a dreptul angajat, anticapitalist, eco-radical, ba chiar black bloc. Talentele sunt inegale, dar Octave era invidios pe unii cronicari cu o uimitoare capacitate de a produce kilometri de glume, mai ales pe Thierry Pastilla, a cărui agilitate de spirit îl impresiona. Adevărata schimbare a survenit odată cu nominalizarea celor doi belgieni în fruntea zilnicei impertinențe obligatorii. La început, cronicile lor din timpul emisiunii 7/9 aduseseră o fermecătoare adiere de prospețime. Foarte repede, li se încredințase un talk-show care apăra zilnic ideile melenchoniste⁷. După patru ani de stahanovism al nesupunerii, au ajuns de neascultat la fel ca „Bébête Show“. În sfârșit, Octave înțelegea sensul proverbului: „Glumele cele mai scurte sunt și cele mai bune“. Autosatisfacția lor stridentă, dificultatea lor de a furniza în fiecare zi, la orele 7:56 și 17:04, poante despre tot ce se petrecea pe lume îi metamorfozase în discipoli ai lui Jean Roucas⁸. Își închipuiau că-și fac treaba cu onestitate, ascunzându-se sub umbrela deriziunii. Contestau liberalismul, dar se comportau precum cei mai răi dintre cinici, vânzându-și bănuielele și prejudecățile vagi și ambigue de pseudo-ecologiști-care-nu-sunt-ei-fraieri-și-oricum-noi-miștocarii-nu-știm-noi-ce-vrem-suntem-pur-și-simplu-remunerați-să-ridiculizăm-orice-propunere-alternativă-la-social-democrația-suedeză.

— Salut, cu ce te ocupi?

— Sunt umorist la France Publique.

— Uau! Genial! Ai noroc! Deci, ce părere ai despre viitorul Franței?

— Păi, asta nu e treaba mea, eu sunt belgian! Treaba mea e să reciclez poantele de ieri ale lui Yann Barthès!

— Și cu cine votezi?

— Asta nu, personal sunt împotriva politicii, sunt un marginal, votul meu e alb, sunt pentru recunoașterea votului alb.

Mică paranteză legată de chestiunea votului alb. Zeci de candidați propun idei pentru țară și există unii oameni care aleg votul alb pentru a le spune: „Sunteți cu toții niște nulități“. Foarte bine, de ce nu? Numai că, în prezent, aceștia cer să li se numere și lor non-angajarea. Funcționarii anarhismului revendică dreptul de a li se contabiliza procentul refuzului de a revendica. Votul alb este Pilat din Pont care se spală pe mâini în timp ce Iisus e bătut în cuie pe cruce. A recunoaște importanța votului alb ar însemna să fie salutat aportul crucial al lui Pilat din Pont în cadrul dezbaterii despre crucificare.

Liga Internațională împotriva Rasismului și Antisemitismului, asociație internațională cu sediul la Paris, fondată în 1928. (N.t.)

Idei susținute de omul politic francez Jean-Luc Mélenchon, lider al mișcării Franța nesupusă, cu orientare de stânga radicală. (N.t.)

Jean Roucas, dramaturg, umorist, om de radio și televiziune, născut în 1952, unul dintre producătorii emisiunii „Bébête Show“. (N.t.)

Octave era destul de surprins să vadă în ce măsură umoriștii erau de acord unii cu alții. Cu certitudine, în 1970 ar fi fost cu toții maoiști. Se îmbrăcau la fel: pantaloni cenușii, tricouri negre, adidași Stan Smith și fes de lână, indiferent de anotimp. Nu trebuia sub niciun motiv să-i contrazici ori să le aplici același tratament la care ei îi supuneau pe alții. Pe Octave îl uimea susceptibilitatea indivizilor cu limbă ascuțită. Distractivii aceia care-și petreceau viața bătându-și joc de aproapele lor turbau dacă erau luați ei drept țintă. Umoristul de la France Publique cerea de la victimele lui să aibă pielea groasă, dar a lui era tare fină. „N-a fost decât o glumă, ei, haideți!“ Să nu cumva să vă dea prin cap să-i ridiculizați: adevărata putere nu suportă critica. O dimineață anume l-a frapat în mod deosebit pe Octave: Charlotte Vandermeer îi amintise unui ministru crispat despre procesul pentru viol... ajuns la scoaterea de sub urmărirea penală a acuzatului. Bărbatul, pe care justiția tocmai îl declarase nevinovat, îndrăznise să-i răspundă miștocarei/procuror: „Totul este cu puțință, din moment ce și dumneavoastră puteți fi comic oricând, e limpede...“, provocând pe loc furia lui William, curtezanul belgiei: „Pfff! Las' c-avem noi grijă!!!“

Cum se numește actul de violență care te lipsește de posibilitatea de a-i răspunde? Fascism. Nu e nimic comic în a copleși public o ființă omenească, reamintind pentru trei milioane de persoane ceea ce ea dorește să facă uitat. Și să nu-mi vorbiți mie despre insolență. „Dă-te la o parte din lumina soarelui“, butada lui Diogene către Alexandru cel Mare, iată insolența absolută. „O să fii veșnic un violator, în pofida scoaterii de sub urmărirea penală“ nu este o glumă curajoasă, ci o mârșăvie. Orice protest din partea victimei produce perpetuu efectul Barbra Streisand. Să reamintim jurisprudența: cântăreața americană atacase un ziar care publicase o fotografie a casei sale. Depunând plângerea, actrița își dezvăluise adresa marelui public. Umoreștii îi mulțumeau zi de zi actriței lui The Way We Were fiindcă le acordase astfel puterea de a calomnia fără limite: a răspunde presei însemna a destăinui maselor ce doreai să le ascunzi.

Octave își amintește cât de rușine i-a fost când, pentru a fi bine văzut, glumise pe seama lui Emmanuel Macron cu „pantofii lui Berluti și costumul de 10 000 de euro“. Richard Ferrand, secretarul general al partidului prezidențial, după ce i-a ascultat diatriba cu zâmbetul înghețat pe buze — din obligație, oricum n-avea de ales —, l-a luat

calm deoparte, pe coridor, după emisiunea în direct, pentru a face, cu un surâs amabil dezgustat, rectificarea: „Știi, Octave, costumele lui Emmanuel sunt de la Jonas & Co și costă 300 de euro“. Octave nu și-a corectat niciodată greșeala și nici nu a acordat dreptul la replică. Nedreptatea umoriștilor e definitivă. Domnul Ferrand știa că acea calomnie nu era suficient de gravă pentru a merita o rectificare, însă ținuse să-i semnaleze că difuzase o informație falsă. Umorul este o dictatură, întrucât nu autorizează nicicând dreptul la replică. Aparenta lui ușurință îl face implacabil. Dacă te plângi, treci drept o persoană nașpa, butucănoasă, susceptibilă. Umorul e fake news cu un hohot de râs în spate, iar Octave era complicele sistemului. Din trei milioane de ascultători, câți mai cred că Macron poartă costume de 10 000 de euro? Aerul istovit al domnului Ferrand, în fața mutriței lui de prinț al impertinenței forțate: Octave va trebui să trăiască de acum cu porcăria asta. Cu umoristul nu dezbați un subiect. Altă amintire: Rachida Dati⁹, care preferase să se ridice și să părăsească studioul decât să o audă pe Charlotte vorbind despre absențele ei din Parlamentul European. Gluma lui Charlotte era legitimă, dar și plecarea lui Dati era de înțeles. Imposibilitatea de a te apăra sub pedeapsa de a fi catalogat drept nasolul care le strică tot cheful celor din jur e cheia acestei neodictaturi. De când cu atentatul de la Charlie Hebdo, în Franța caricaturiștii sunt sanctificați și au toate drepturile, fiindcă profesia lor e în doliu. „Eeei, nu suntem și noi decât niște mășcărici!“ Octave nu suporta scuza aceasta. „Nu aveți umor! Țsta nu-i umor!“ De parcă, după imunitatea parlamentară, ar fi fost creată și imunitatea umoristică. Umoristul poate insulta, înjosi, umili pe cine vrea el, din moment ce răutatea îi este urmată de cuvintele: „Hai c-am glumit!“ Poanta ucigașă trebuie înfruntată fără vestă antiglonț. Când Carlos Ghosn¹⁰ a fost arestat și aruncat în închisoare, în Japonia, umoriștii de la France Publique au sărbătorit evenimentul fără a aștepta să afle dacă verdictul era vinovat sau nevinovat. Mai rău a fost când Patrick Balkany¹¹ a fost condamnat și încarcerat la Santé: niciodată nu s-au mai auzit atâtea liber-cugetători făcând elogiul sistemului penitenciar. Françoise Sagan detesta marioneta care o întruchipa la TF+ în emisiunea Guignols, unde era prezentată ca o cocainomană ininteligibilă. Laura Smet era hărțuită la școală din cauza marionetei debile care-i întruchipa tatăl, Johnny Hallyday. „Eeei, nu-i decât ca să ne amuzăm!“ Puterea lui LOL e singura calomnie fără drept de apel și permite comportamentul constant degradant, sub semnul unei absolute impunități și cu multă popularitate. Umorul insolenților cronicari de la France Publique constă în a săpa la temelia democrației, prefăcându-se a-i fi ultim meterez.

Cei doi belgieni de la France Publique au autori care le furnizează

poantele, alții se inspiră din monologurile lui Jimmy Kimmel, Jimmy Fallon, James Corden, Trevor Noah sau Stephen Colbert, rugându-se să nu fie prinși și denunțați de CopyComic¹². Umorul a devenit atuul unor profesioniști ale căror clipuri devastatoare circulă cu viteză luminii pe rețelele sociale. Acești funcționari ai râsului atacă întotdeauna țintele care nu prezintă vreun pericol. Nicolas Dupont-Aignan¹³ are greutatea a cam 3% din voturi, dar servește drept sac de box pentru 70% din bancuri. Atacurile la fizicul persoanei sunt frecvente: urechile mari ale lui François Bayrou¹⁴, vârsta matusalemică a lui Gérard Collomb¹⁵, nivelul de colesterol al lui Gérard Larcher¹⁶, vorbirea peltică a președintelui.

Lui Octave nu-i place râsul acesta disciplinat; nu reușește să izbucnească în hohote la ore fixe. Își imaginează viața groaznică a lui Charlotte. În fiecare zi a anului, Călăuza Cercetaș a Râsului era obligată să caute gaguri printre informațiile de ultimă oră. Orice s-ar fi întâmplat dramatic, important, dureros, orice discurs sincer, orice tragedie trebuia răsucită spre deriziune: alchimista aceasta trebuia să preschimbe plumbul în „fun“. Într-o emisiune consacrată comicilor profesioniști de la France Publique, din 2017, lăsase să-i scape o enormitate, fără să-și dea seama: „Oare există umor de dreapta?“ Distractivii de la putere nu aveau nici cel mai mic dubiu legat de râsul lor, întotdeauna angajat de partea cea bună.

Umorele de dreapta există, contrar afirmațiilor lui Charlotte Vandermeer. De pildă, Luchini¹⁷ când ironizează vedetele de fițe ori revoltații de paradă din insula Ré. Sau Gaspard Proust definind astfel nazismul: „O întrunire publică a lui Ségolène Royal, dar cu ideile ei“. Ori Houellebecq imaginându-și o soție care-și înșală bărbatul cu niște câini. Este un râs fără consecințe. Curtoazie a pesimismului și deriziune a progresului. Umorul adevărat nu ameliorează lumea, ci o face suportabilă pe termen scurt, cam cât ar ține un sughiț. Desproges¹⁸ nu a încercat niciodată nici să placă, nici să salveze Franța.

În democrația divertismentului, un președinte al republicii este mai puțin important decât un bufon, fiindcă trebuie să suporte zilnic caricatura, pe când bufonul este de necriticat; așadar, acesta din urmă e tiranul. O să vedeți. La apariția acestei cărți, Octave va fi masacrat pentru crima de lezhilaritate. Din câte știu, cel dintâi care a definit acest totalitarism al glumei fără perdea este scriitorul Michka Assayas. În eseu *Contre-feu*, apărut în 1991, Assayas formulează o idee nouă legată de emisiunea cu marionete de la TF+: am trăi sub tirania umorului obligatoriu, al discursului fără posibilitatea exprimării unei opinii contrare. Or, o putere lipsită de opoziție nu este democratică.

Ironia impusă ne face să fim aruncați într-un sistem politic inedit. Se spune că Musset, dar de fapt Michka Assayas e primul din generația sa care a exprimat această constatare blazată: „Am impresia că trăiesc o vreme falsă și fără valoare“. Alain Finkielkraut i-a luat-o pe urme, mai recent, într-o faimoasă diatribă la adresa umoriștilor din serviciul public: „Mi se pare irespirabil climatul de deriziune în care ne scăldăm“. Cel mai vechi critic, însă, al farsei permanente este Étienne de La Boétie. În Discurs despre servitutea voluntară (1576), prietenul lui Montaigne denunță bufoneria ca instrument cu ajutorul căruia este supus poporul. Cu cât distragi mai tare poporul de la realitatea servituții sale, cu atât îl strivești mai ușor. Controlezi mai bine o țară, transformându-i cetățenii în copii care asistă la un spectacol de marionete. Să fie oare râsul, la nivelul serviciului public, un mijloc de perpetuare a dominației statale? În Să te distrezi de să mori, din 1985, teoreticianul în comunicare, de la New York University, Neil Postman nu susține nici el altceva. „Nu e nevoie nici de tiran, nici de gratii, nici de Minister al Adevărului. Când o populație e nebună după nerozii, când viața culturală ia forma unei perpetue hore a divertismentului, când conversațiile publice serioase devin un soi de trăncăneală, când, pe scurt, un popor ajunge un auditoriu, iar problemele publice, un vodevil, națiunea își asumă un mare risc: o amenință moartea culturii.“

Rachida Dati, om politic francez, născută în 1965, fost ministru al Justiției și purtător de cuvânt al lui Nicolas Sarkozy. (N.t.)

Carlos Ghosn, președinte-director general al trustului Renault-Nissan-Mitsubishi, refugiat în Liban, în 2019, în condiții suspecte. (N.t.)

Patrick Balkany, om politic francez născut în 1948, condamnat de mai multe ori începând din 1997, ultima oară la patru ani de detenție, în iarna lui 2019 – 2020, pentru spălare de bani. (N.t.)

Canal YouTube francez care, din 2017, scoate la iveală comparativ scheciuri francofone și anglofone susceptibile de plagiat. (N.t.)

Nicolas Dupont-Aignan, om politic francez născut în 1961, aliat la un moment dat cu Marine Le Pen. (N.t.)

François Bayrou, om politic francez născut în 1951, deputat european, fost ministru al Educației și al Justiției, actualmente anchetat pentru deturnare de fonduri. (N.t.)

Gérard Collomb, om politic francez născut în 1947, primar al Lyonului

și ministru de Interne. (N.t.)

Gérard Larcher, om politic francez născut în 1949. (N t.)

Fabrice Luchini, actor francez născut în 1951, multiplu nominalizat și laureat al unui premiu César. (N.t.)

Pierre Desproges, 1939–1988, celebru umorist francez. (N.t.)

Octave observă că, încă de când a început mișcarea vestelor galbene, funcționarii impertinenței nu știu cum să o abordeze. Par stupefiați, fiindu-le frică pentru contractele lor de muncă pe perioadă determinată, așa că rămân muți în fața acestui veritabil angajament, infinit mai curajos decât al lor. Mișcarea aceasta sosită de jos le-a anulat în numai un weekend tichetele de revoltați. În fond, umoriștii de la France Publique sunt toți niște burghezi decăzuți, cu tot cu Octave.

Oamenii politici se înghesuie să treacă pe la Cyril Hanouna¹⁹ fără a pricepe că nu peste mult Cyril Hanouna le va lua locul. Bufonul regelui e ceva sănătos; bufonul care ajunge rege ține de un nou sistem: comico-populismul. Coluche a simțit-o atunci când și-a prezentat candidatura la alegerile prezidențiale din 1981. Se autodefinia — pe coperta de la Charlie Hebdo! — ca anarhist, libertarian și antielitist: „Toți împreună, ca să le-o dăm la buci cu Coluche, singurul candidat care n-are de ce să mintă“. Un sondaj de opinie din decembrie 1980 îl credita cu 16% din intențiile de vot, o lună mai târziu ajunsese la 38%. Îl susțineau Deleuze, Guattari și Bourdieu. La solicitarea lui Jacques Attali, și-a retras candidatura pentru a se evita reelegerea lui Giscard d'Estaing. Ulterior, comico-populiștii au luat puterea cam peste tot în lume.

Cel dintâi a fost clovnul Tiririca, ales deputat în Brazilia la 3 octombrie 2010.

În 2011, umoristul Beppe Grillo a lăsat un sac de scoici în fața Palatului Montecitorio²⁰ din Roma, pentru a denunța deputații care se agățau de scaun. După aproape doi ani, 160 de parlamentari făceau parte din mișcarea sa²¹. Miștocăreala și rețelele sociale își făcuseră treaba. Beppe Grillo jucase alături de Coluche în Scemo di guerra de Dino Risi. Actorul a ajuns la putere în Italia cu un singur cuvânt de ordine: „Vaffanculo“.

Jimmy Morales, un umorist de televiziune, a fost ales președinte în Guatemala, în 2015.

Donald Trump, moderatorul unui reality show, a ajuns în 2016 la Casa Albă.

Marjan Šarec, comic de audiovizual, a ajuns prim-ministru în

Slovenia, în 2018.

Volodymyr Zelenski, actor titular într-un serial de televiziune intitulat Slujitorul poporului, care acorda interviuri televizate jucând ping-pong și își exprima părerile doar în înregistrări video pe Instagram, a fost ales președintele Ucrainei anul următor.

În sfârșit, Boris Johnson, zis „clownul BoJo“, saltimbanc mediatic ales primar al Londrei în 2008, ajunge prim-ministru britanic în 2019.

Democrația mesajelor de pe rețelele de socializare s-a născut fiindcă democrația adevărată se plictisea. Șansa populismului este sarcasmul lui (cuvântul își are rădăcinile în greaca veche, „sarkazo“ însemnând „mușcă“). Ridiculizarea adversarului este mai ușoară pentru demagog decât pentru umanist. Râsul sardonice pregătește alegerea clovnului malefic, cu sprijinul rețelelor de socializare. Succesul electoral al comicului populist se bazează pe ideea — perfect corectă — că nu ar putea face mai rău decât agasanții sinistri care ocupau locul mai înainte.

Infotainmentul constituie o amenințare pentru democrație. Trebuie făcută distincția între lucrurile serioase și bătaia de joc. Această confuzie aduce la putere foști zeflemitori ajunși demagogi. Invitat la TF+ în 2016, actorul Édouard Baer a contestat amestecul acesta de genuri. „Viața înseamnă separarea lucrurilor. Nu toate sunt una în viață. Nu le poți trata pe toate la fel. Cred că oamenii politici ar trebui să ne ajute cu mai puțini comunicatori. Iar noi să ne manifestăm cu mai puțină zeflema. Cred că nu ar trebui să întâmpinăm politicienii cu atâta ironie.“

Înainte de el Coluche, pe 9 februarie 1965, Pierre Dac²² își anunțase candidatura la președinția republicii franceze. Era șeful Partidului Să râdem și al MOU (Mișcarea Ondulatorie Unificată), al cărei slogan era: „Timpurile sunt dure, trăiască MOU²³!“ Charles de Gaulle l-a rugat pe fostul membru al Rezistenței să-și retragă candidatura, ceea ce acesta a și făcut în luna septembrie. De fiecare dată când un comic se prezintă la alegeri, mass-media îl susține fiindcă toți candidații hazlii obțin scoruri bune ca audiență. În realitate, adevărata schimbare nu a fost candidatura lui Coluche, ci alegerea actorului Ronald Reagan ca președinte al Statelor Unite, în 1980, apoi cea a lui Arnold Schwarzenegger ca guvernator al statului California, în 2003.

Ceea ce le lipsește umoriștilor profesioniști este mila. Verva le e lipsită de mizericordie. Imediat ce are cineva un defect, imediat ce un individ manifestă vreo stângăcie, imediat ce un om face o greșală, se și reped

și-l fac de rahat. Or, absența empatiei este definiția psihopatului. Preaputernicii satirizatori nu sunt satisfăcuți decât când persoana este distrusă cu totul; și-atunci chicotesc între ei, în fața cadavrului, ca niște hiene. Octave nu mai are chef să facă parte dintre acești șacali.

Chuck Palahniuk, autorul lui *Fight Club*, a scris că majoritatea râsetelor care se aud la televizor, în comedii americane, au fost înregistrate în anii 1950 și că, în consecință, aproape toți spectatorii pe care-i auzim izbucnind în hohote sunt morți.

Să fie clar: scopul cărții de față nu este ca adjectivul „haios“ să fie în curând sinonim cu „nazist“. Ci doar să ne potolească mușchii zigomatici. N-ar trebui să-i solicităm zi și noapte, tot anul; avem nevoie de ei și pentru a strânge din dinți.

Cyril Hanouna, moderator TV francez născut în 1974. (N.t.)

Sediul Camerei Deputaților. (N.t.)

Mișcarea Cinci Stele, de orientare teoretic centristă. (N.t.)

Pierre Dac, actor francez, 1893–1975. (N.t.)

Joc de cuvinte, efectul comic fiind generat de antinomia „temps durs“ — timpuri dure, tari — și MOU, cuvânt francez traducibil cu moale, bleg, apatic etc. (N.t.)

Ora 21

„Lumea veche moare, noua lume întârzie să apară,
iar din clar-obscur țâșnesc monștrii.“

Antonio Gramsci,

Caiete din închisoare, 1929–1935

Era un post de radio cu pereții roșii și coridoare circulare: arhitectura stranie a clădirii te aducea întotdeauna, după preumblări labirintice, la punctul de plecare. În anii 1990, slujba mea consta în a face lumea să râdă pentru a vinde cutiile cu iaurt Madone. În anii 2000, trebuia să fac să zâmbească niște manechine în fotografiile cu produse de înfrumusețare L'Idéal. Iar în anii 2010, aveam sarcina de a face să chicotească ascultătorii serviciului public prinși în ambuteiaje pe șoseaua de centură, ea însăși răsucită în jurul ei. După ce provocasem consumatorilor dorința de a cumpăra lucruri de care nu aveau nevoie, după ce-i făcusem pe heterosexuali să dorească femei care nu existau, în prezent trebuia să provoc râsul automobiliștilor pentru a-i face să uite dezintegrarea modelului social francez. Până la urmă, toate meseriile mele ar fi putut purta același nume: iluzionism. Mi-am consacrat viața comunicării, adică minciunii. Cei care lucrează în comunicare nu fabrică nimic, nu creează nicio operă, nu schimbă lumea, ci doar o înfrumusețează, o fac acceptabilă, de înghițit. Sterilitatea aceasta ne macină și sfârșește prin a ne transforma în niște zdrențe jalnice, în niște zombi clătinându-se la marginea piscinelor de culoarea antracitului, urcând și coborând din mașini Uber cu ferestre opace, vinovați de a nu fi făcut nimic pentru planetă, cu excepția faptului de a fi ales gunoaiile, înainte de a deveni și noi unul dintre ele. Cei din comunicare nu iau în seamă pilda talanților: cei din publicitate, vânătorii de manechine, cronicarii umoristici nu sunt decât colaboratori ai Imperiului Nimicului, care aud fără încetare vocea lui Dumnezeu întrebându-i: „Ce-ai făcut cu talantul tău?”²⁴ Și când nu ai făcut nimic cu talantul, Dumnezeu își pronunță sentința: „Pe sluga netrebnică aruncați-o întru întunericul cel mai din afară. Acolo va fi plângerea și scrâșnirea dinților” (Evanghelia după Matei, Capitolul 25). Iată activitatea principală a neputincioșilor care nu produc decât campanii mincinoase și distracții inepte: scrâșnim din dinți toată viața, până când chipurile noastre nu mai sunt decât o gaură căscată, o cicatrice hidoasă făcută din nefericire și confuzie.

În limba franceză cuvintele „talant” și „talent” au aceeași formă: „talent”. (N.t.)

Ador să spionez echipa care pregătește informațiile franceze. Nicolas Hulot²⁵, la noi, la Matinal a demisionat în direct. Aici, un ministru al Culturii a tot bolborosit „Trebuie să mă gândesc“ după fiecare întrebare, până când, după un sfert de oră, nu a mai avut nimeni niciun fel de încredere în el. Aici, puternicii zilei, artiștii care contează, opozații și guvernanții vin să fie luați la mișto în fiecare dimineață... sau deloc.

Îmi plac jurnaliștii aceștia blazați, femeile acestea grăbite, bărbații aceștia epuizați, care se adună pe coridorul roșu de la etajul cinci pentru a-i bârfi pe ceilalți membri ai castei lor. Oamenii aceștia știu ce voi habar nu aveți. Au acces la Graalul superior, se tutuiesc cu oamenii importanți, plutesc deasupra muritorilor de rând. Françoise Bachelot coboară din Olimpul ei numai când prim-ministrul sau președintele republicii se așază la masa noastră cu microfoane răsucite ca niște robinete. Numai în acele dimineți ajunge să fie văzută. Deasupra prim-ministrului, deasupra președintelui republicii însă este... Moderatorul. Acesta nu zâmbește: nu are timp. Știe tot sau se prefacă că știe. Are mereu un fel genial al lui de a nu-i asculta pe ceilalți, de parcă ar avea altceva mai bun de făcut, reluând apoi, la numai cinci minute, cuvânt cu cuvânt ideile pe care le-a adunat de pe coridor, imediat ce e pe post. Încerc să-l imit, dar e nevoie de ani de practică pentru a ajunge la un asemenea nivel de fandoseală.

E minunat să manipulezi opinia publică într-o țară de nemanipulat! Newsroom înseamnă un grup de anchetatori blazați care distrug vieți la telefon. „MI SE RUPE, SCOT INFORMAȚIA ÎN TREI MINUTE, CU SAU FĂRĂ SĂ VĂ CALCE PICIORUL PE-AICI!“ („Picior“ este reacția obținută prin telefon.) Respectivii nu mai fumează la birou, altfel chiar te-ai crede în His Girl Friday al lui Howard Hawks. Întotdeauna există un tip pe care-l cheamă Jean-Michel, care deschide o ușă de sticlă și-i urlă cu treizeci de secunde înainte de intrare în direct: „Ești în aer!“ unei inginere de sunet care se strâmbă învârtindu-se pe scaunul ei cu roțile. La Matinal, viața este un serial de televiziune, dar de-adevăratelea. Tare mult îmi place să fiu un clișeu. Îmi aduc aminte de Fabrice Getty, fratele mai mare al celebrului disc-jockey, un specialist onest în politică internațională, absolut disperat de nivelul de delincvență din lume. Un Finkielkraut al geopoliticii! Stăteam amândoi de vorbă despre Trump, Brexit, influența Facebook-ului și terorismul din discotecă. Bea și el cât mine. Până la urmă, a

demisionat și s-a prezentat la alegerile europene. Imediat a devenit ținta batjocurii umoriștilor casei. În ultimii trei ani nu încetase să repete că se apropia catastrofa. Că un democrat nu ar fi putut dialoga cu niște demagogi. Ar fi trebuit să-i auzi avertismentele. Dezbateră nu este posibilă între tabăra progresiștilor subtili și cea a demagogiei zgomotoase. Încet, dar sigur, totalitarismul umoristic va reduce drepturile omului și libertățile publice. Cei care fac actualitatea vor ajunge subiect al emisiunilor de actualități... cu capul înfipt într-o sulică.

Știu bine că era să mor în anii 2010, în urma unui accident de pai, la Moscova. Vreau să spun: într-o seară, prietenul meu Oleg mi-a tras una peste cap în timp ce trăgeam pe nas cu paiul lui din argint, de 20 de centimetri, iar obiectul mi-ar fi putut pătrunde până-n creier pe nară. Uite-așa era să mi se termine viața, acum zece ani. Nu aș mai fi îmbătrânit niciodată, nu m-aș mai fi pregătit deloc pentru un lucru atât de murdar. Vă închipuiți cum aș arăta la pensie? La țară? Octave la bufetul din sat? Octave la tobogan, cu copiii, duminică? Fucking hell, nu se poate termina așa.

Nicolas Hulot, jurnalist, scriitor, om de afaceri și politic francez născut în 1955, a fost ministru al Tranziției ecologice și solidare, din mai 2017 până în septembrie 2018. (N.t.)

Fiecare dintre privirile mele este o chemare în ajutor, fiecare femeie cu care mă întâlnesc — o posibilitate. Sunt ultimul reprezentant al unei specii dispărute: jalnicul ieșit la agățat. Toate veșmintele mele trebuie obligatoriu să fie infinit de catifelate, pentru a atrage mângâierea. Sunt amuzant ca personaj de roman, dar în viața reală sunt superpenibil. E ciudat cum de sunt iubit înainte sau după, dar niciodată în timpul. Fiind dat afară din publicitate și din modă, mi-am asumat calea de scriitor-jurnalist-plătît-la-bucată-cronicar. Îmi vând talentul, îmi prostituez pana. Pot antrena o tombolă la deschiderea unui magazin, pot glumi la microfon într-un garaj pentru a lansa un tip de automobil, pot redacta prefața unui ghid al restaurantelor, îl pot intervieva pe Karl Lagerfeld pentru conferința de presă a calendarului Pirelli: accept tot ce mi se plătește. Nu mai sunt atât de bogat ca pe vremuri, dar acum acesta este cazul tuturor celor pe care-i cunosc. Am ajuns în asemenea hal, încât nu mai citesc decât reviste gratuite: Air France Magazine, Air France Madame, Aéroport de Paris Magazine, Palace Costes Magazine, Stylist Magazine și Le Bonbon Magazine. Sunt mai informat despre noile restaurante pariziene de cinci stele decât despre evoluția războiului din Siria. Pletele îmi sunt lungi cât ale lui Mesia, dar El n-a ajuns niciodată așa de bătrân: sunt tot mai mult comparat cu un ogar afgan. Anul trecut am încercat să le mai scurtez, dar fiica mea m-a amenințat că mai întâi se înscrie pe lista de la Protecție Socială, după care deschide procedura de anulare a paternității. Întârzii des și mă-mbăt. Uit totul, până și prenumele membrilor familiei mele. Îmi place să privesc zorii când cerul capătă culoarea lui Bellini²⁶: un cer în care se amestecă șampania și suc de piersică, iată tot ce solicit picturii venețiene. Am trecut de jumătatea existenței mele și sunt la fel de sărac ca un stagiar. Îmi voi încheia viața pe post de debutant sau, mai degrabă, îmi voi fi petrecut întreaga existență demarând. Înțeleg de ce mi se spune uneori că sunt „neisprăvit”: a începe e specialitatea mea. Să duc ceva la bun sfârșit nu știu. Sunt omul bălbâielilor. Cred că am scris pe undeva că „totul e provizoriu: iubirea, arta, planeta Terra, voi, eu, mai ales eu”. Fac sport o oră pe săptămână, dar corpul nu-mi devine musculos. Mănânc fără să mă-ngraș, fac exerciții pentru abdominali și dorsali, dar tot nu se-ntăresc. Anii trec, lumea se schimbă, eu nu. Am stat prin clinici de dezintoxicare, iar săptămâna următoare am recăzut în toxicomanie. Am tot atâta voință cât un sac de plastic care plutește în mijlocul Gulf Stream-ului. Mă detest în asemenea hal, încât sunt obligat să iau o Viagra ca să-mi trag o labă. Nu știu de ce nu sufăr. Când totul merge

rău, comand o votcă cu Red Bull și trag un deț de ketamină, mereu se găsește o soluție. Cred că sunt mult prea sensibil pentru a mă lăsa afectat de orice-ar fi să fie. Mă tem de indiferența mea. Celor care mă consideră arogant le răspund ca Giscard că n-or fi având ei monopolul inimilor, dar, în adâncul sufletului, nu sunt chiar convins că am o ♥ care bate. Viața mea este un one-man-show într-un vechi cabaret care va fi peste puțin timp transformat în magazin de huse pentru smartphone-uri. Îmi joc micul spectacol în fața unei asistențe din ce în ce mai rarefiate: voi. Știți cum îți dai seama că notorietatea îți este în declin? Trecătorii cu care mă întâlnesc își închipuie că mă cunosc personal. Și mă întreabă dacă mă duc la revelion la Martin... Controlorul de la SNCF îmi spune că mi-a verificat biletele, deși nu e așa... Niște necunoscuți îmi dau întâlnire sâmbăta viitoare la clubul de tenis... Când îți pierzi celebritatea, oamenii te iau drept o vagă cunoștință. În loc să țipe de bucurie recunoscându-te, se încruntă scărpînându-se-n cap. Te recunosc, dar nu te mai cunosc.

Cel mai des aud fraza:

— Octave, ai aflat că nu mai ai 15 ani?

Nu încerc să fiu haios, încerc să fiu tânăr, ceea ce e cu totul altceva. Pe mormânt îmi va scrie: „Octave Parango, mort fiindcă a refuzat să îmbătrânească“.

Bellini nu este doar numele pictorului italian născut la Veneția, în prima jumătate a secolului al XIV-lea, ci și al unui cocktail din prosecco produs în regiunea Veneto și suc de piersică. (N.t.)

Ar fi trebuit să mă fi obișnuit cu declasarea: a mea a început mult înainte de a mă fi născut, odată cu Revoluția franceză. Strămoșii mei aristocrați au fost executați în 1794 și aruncați într-o groapă comună în cimitirul Picpus. Ultimul castel, cel al străbunicii mele, tocmai a fost vândut unui trader. Nivelul de viață al familiei noastre nu a făcut altceva decât să scadă continuu de trei veacuri încoace. De la condiția de aristocrat am trecut la cea de om de rând. Apoi de la cea de mare burghez la cea de mic burghez. Nimic nu mă mai deosebește de clasa de mijloc, cu excepția snobismului. Sunt primit gratuit, grație unui prieten de la Caca's Club, la Travellers, fiindcă nu mai am cu ce să-mi plătesc cotizația anuală. În fața palatului gol și tăcut al unei curtezane din secolul al XIX-lea, mai jos de Champs-Élysées, răsculații scot pavajul din giratoriu, dând de noroiul de pe vremea trăsurilor și a caleștilor. Scriu această pagină în salonul cu televizor, din spate, dincolo de veranda cu palmieri verzi, lăfăindu-mă într-un fotoliu învelit în damasc roșu. Barmanul s-a dus acasă, așa că mă servesc singur la bar, mângăind pe carnetul de consumații ginurile mele tonice. Îmi aduc aminte de întâlnirile de la Caca's Club, în baia îmbrăcată în marmură a Palatului Païva, din timpul anilor 1980 cei lipsiți de griji, între două turnee de table. Umblam fără țință prin grădinile elyseene ca Proust în copilărie... „Ne îndreptam spre Champs-Élysées pe străzile împodobite cu lumini, încărcate de mulțime, pe unde balcoanele, descoperite de soare și vapoase, pluteau prin fața clădirilor ca niște nori de aur.“ Greșeala pe care o fac cei bogați este că-și arată bogăția. Cândva, averile erau ascunse, dar în ziua de azi sunt exhibate în Capital, pe coperta de la Forbes și pe Instagram. „Costul serii de la Club 55: 62 000 de euro. Nimic nu-ți refuzi la Tropéziens!“ Celor săraci le face tare rău să afle cum trăiesc cei care-i exploatează. E nepolitic să te lauzi cu iahturile și petrecerile la piscină. Bogații de pe vremuri știau să se abțină. Bunicul purta același costum uzat tot anul, la birou, și nu lua niciodată Daimlerul gri-argintiu când se ducea să lucreze. Nu se cădea să te grozăvești. Banii firmei Parango dormeau în Elveția sau într-un seif ascuns în spatele unei tapiserii. Eram niște profitori, dar nu eram mândri de asta, iar duminica îngenuncheam în câte o biserică pentru a ne cere iertare pentru păcatele noastre, murmurând, fără prea mare convingere, că ultimii vor fi cei dintâi.

Sunt favorabil repunerii în ordine alfabetică a dezei naționale scrise de Robespierre. Trebuie schimbată ordinea priorităților: Egalitate,

Fraternitate, Libertate. Este sinucigaș faptul că a fost creată o categorie de populație care nu mai are nimic de pierdut. Știu ce vorbesc, de când fac parte din ea.

Prin ferestrele înalte ale salonului Napoleon III, dincolo de terasa cu orhidee albe și muluri în formă de acante, zăresc fumul lacrimogenelor, ce trece ca o ceață vesperală peste cei din corpul de intervenție al poliției care apără Zara și Disney Store. Fostul cinematograful Gaumont Ambassade, transformat în magazinul Weston, este acoperit cu o palisadă din lemn, ca un fort al cowboy-lor atacați de indieni într-un western din anii 1950. Acolo Jean Seberg vindea, strigând în gura mare, Herald Tribune, în alb-negru și fără sutien²⁷. Aud mulțimea țipând „uuuaa”, împrumutând strigătul de luptă maori din dansul „haka” al membrilor echipei de rugby neozelandeze și uniforme lor negre. Cagulele și ochelarii de natație conferă manifestanților un look gen „Jihadiștii fac schi”. Parchetul vibrează și crapă de câte ori explodează o grenadă sau o petardă. Ar fi poate vremea să ieșim din confort pentru a pătrunde în Istorie.

Afară, zăresc o manifestantă stând pe jos, frecându-se la ochi și gemând. Ca purtător de lentile de contact, am mereu la mine ser fiziologic. Îi torn câteva picături în ochi și-i las fiola din plastic. Îmi mulțumește, înainte de a porni înapoi, la luptă, iar eu plec în direcția opusă.

Referire la filmul lui Jean-Luc Godard, Cu sufletul la gură, cu Jean-Paul Belmondo și Jean Seberg, 1938–1979, actriță de origine americană cu o viață tumultuoasă, a doua soție a lui Romain Gary. (N.t.)

Suntem vocea Franței. Elita mass-media. Când un jurnalist de la Matinal întâlnește un jurnalist din redacția France Publique, în ascensor sau în hol, surâde cu acea afabilitate care e culmea condescendenței, se forțează să mimeze fraternitatea, de parc-am fi toți în aceeași barcă, însă ipocrizia nu ține prea mult. Oamenii care concep opinia unei țări nu au un minut de pierdut. Diferența dintre un jurnalist al emisiunii 7/9 a France Publique și toți ceilalți angajați de la Casa Roșie este că toți ceilalți nu-și au chipurile fotografiate pe fațadă, pe un banner de 30 de metri înălțime. Matinalul e stat în stat, iar ambianța e mereu extrem de încordată între moderatorii emisiunii și redactorul-șef. Când cei cărora toată lumea le cunoaște numele stau de vorbă cu aceia cărora nimeni nu le cunoaște numele, conversațiile trebuie să fie iute scurtate.

— Salut, ce mai faci...? (Figură încruntată a unuia care caută să-și dea seama cu cine stă de vorbă.)

— Uau, Nathan, ai intrat la fix în prim-ministru, ieri-dimineață! (Pupincurism, că nu se știe niciodată.)

— Ei, lasă, Édouard Philippe pur și simplu și-a derulat elementele de limbaj pe pilot automat... (Figură umilă, de om important, totuși grăbit să plece la treaba lui.)

— Curaj, țin-te bine până-n iunie! (Mină invidioasă, de asistent de emisiune de după-amiază.)

— Eeei, suntem specialiști pe informație, hai pa... (Surâs compătimitor de star care are de înregistrat două emisiuni, una în prime-time, cealaltă diseară, târziu, și de pregătit într-o săptămână una pentru France Télé.)

Și când ușile ascensorului se închid la etajele inutile, celebritățile își aranjează părul în oglindă fiindcă este singura clipă a zilei în care au timp să verifice cum arată. De când emisiunea de radio e filmată în direct, iar înregistrările video circulă zi și noapte, nu se mai pot lăsa pe tânjală ca moderatorii de altădată, obezi, chelioși ori ciufuliți cu toții, purtând pulovere vechi și pătate, cu un obraz mai păros decât altul și cu negi pe nas. Bun venit în lumea nouă, cea în care te simți întotdeauna mai nasol și mai bătrân decât concurența.

A chema un scriitor în emisiunea 7/9 era o dovadă de coerență: Matinalul nu e decât scriitură. Totul e redactat dinainte. Moderatorul stă în fața ecranului computerului; modul în care dă bună ziua, frazele, întrebările, mulțumirile și salutarile de la revedere sunt aceleași zi de zi. De la un cap la altul, emisiunea este o ședință de lectură. Fiecare dintre cei care intervin în direct sosește cu foaia lui de hârtie. Jocul constă în a-și citi textul păstrând un aer natural, proaspăt și grațios. Cei prezenți abia de se uită unii la alții. Conversația e imposibilă. Dacă pronunță cineva ceva neprevăzut, se intră în panică instant.

Alcătuim un club, cel al cuvântului cel mai ascultat din Franța. O bolboroseală? Toată presa batjocorește o săptămână. O gafă? O lună de bad buzz. O greșală de limbă franceză? O sută de mesaje cerând corectare, despăgubire, scuze ori datul afară. Puterea absolută se plătește cu presiune absolută. Admir modul în care ochelarii lui Dominique Gombrowski se deplasează de pe frunte pe nas, fără ca acesta să-și folosească mâinile. Un dar supranatural pe care doar jurnaliștii de la France Publique au reușit să-l dezvolte până la perfecțiune... prin Jean-François Kahn. Dar cine-și mai amintește de Jean-François Kahn? Informația e depășită. Domnia noastră este pe punctul de a se încheia. Tinerii nu ne mai ascultă, ci se informează direct de pe telefonul mobil. Adevărul se confundă cu falsul. Denunțarea minciunii e ceva demodat; pari un bătrân tâmpit dacă te apuci să explici că statistica e o păcăleală, că e lipsit de noblețe să calomniezi și că nu există niciun complot mondializat. Până când rectifică expertul erorile, publicul e deja departe. Nu are timp să-și mai amintească.

Ora 22

„Is it just me, or is it getting crazier out there?“

Arthur Fleck

(primele cuvinte din Joker — Todd Phillips, 2019)

E greu pentru cine nu a trăit-o să înțeleagă angoasa cronicarului de joia. Ce sportiv ar accepta să-și pună titlul în joc săptămână de săptămână, tot anul? Frica începe cu trei zile înainte de intrarea pe post. Lunea urmărești alertele de pe Google actualități. Marțea, te uiți la „Quotidien”²⁸ și la „Touche Pas Mon Poste”²⁹ pentru a descifra tendințele satirice ale săptămânii. Cine e luat în acest moment la țintă? De cine ni se va fâlfâi zilele viitoare? Miercurea, te înspăimântă gândul că un eveniment tragic sau o catastrofă naturală te va obliga să fii serios. Într-o dimineață, Nathalie Ferroggi se plângea că fusese obligată să-și rescrie întreaga cronică fiindcă opt oameni muriseră în ajun, la New York, într-un atentat. Nathan o luase la refec în direct, iar ea își ceruse scuze a doua zi, pentru a nu fi dată afară. Umoristul de la Matinal nu are dreptul să fie deconectat de la actualitate. Poantele lui trebuie să-și tragă seva din informațiile jurnalului televizat. Or, o asemenea obligație ucide spontaneitatea. Din cauza ei, umorul se banalizează și încetează să mai aibă haz. Prea multe glume ucid glumele, iar corectitudinea politică și excesiva seriozitate prevalează până la urmă asupra deriziunii. Asta s-a întâmplat în Statele Unite, asta e pe cale să se întâmple și în Franța. Când te forțezi să glumești zi de zi pe marginea știrilor, îți asumi riscul de a derapa, de a șoca, de a irita, de a-ți cere scuze... Ce poate fi mai trist decât un clown asudând în căutarea subiectului fierbinte-dar-care-să-nu-șocheze? Ca să nu mai menționez problema „aproprierii culturale”: numai evreii au voie să facă bancuri cu evrei, numai musulmanii cu musulmani, numai homosexualii cu homosexuali... Ceea ce se cheamă comunitarism umoristic. Umorul se segmentează, la fel ca societatea. Dacă un alb imită un negru sau un asiatic, el e considerat din acel moment rasist (totuși, nu îmi este rușine să recunosc că, în copilărie, Pierre Péchin mă făcea să râd în hohote cu versiunea arabă a „Greierului și furnicii”). Dacă Blanche Gardin nu ar fi femeie, nu ar fi putut afirma că mărturiile despre hărțuirea sexuală la birou o excită de i se taie respirația. Vestea proastă? Umorul este de acum divizat cultural în Franța, exact ca în America. Vestea bună? Autodenigrarea rămâne unica denigrare socialmente acceptabilă. Or, acesta este capitalul meu dintotdeauna.

Și, de altfel, de unde vine nevoia asta de comentare cu haz a informațiilor? Când s-a născut nebunia asta? În Statele Unite, odată cu „Late Show” al lui David Letterman ori mai înaintea lui, cu Johnny Carson sau cu „Saturday Night Live”? În Franța, odată cu apariția

cuplului Gildas — de Caunes: un jurnalist serios cu un bufon alături? Principiul vine din circ: clovnul serios, în alb, și August prostul. Don Quijote și Sancho Panza, Don Juan și Sganarelle, Stan și Bran.

Cert este că ne-am apucat să copiem servil comicii americani. Să nu uităm însă că umoriștii de peste Atlantic au făcut posibilă alegerea lui Trump tot dând la cap; deci nu sunt infailibili. Când echipa de fotbal a Franței a câștigat cupa la Campionatul Mondial în 1998, principalul autor de texte satirice american, Trevor Noah, a declarat: „Africa a câștigat cupa lumii“, în al său „Daily Show“. E greu să găsești o „glumă“ mai rasistă, rostită totuși de un simbol al progresismului. Având pielea neagră, se credea la adăpost de orice reproș. A doua zi a fost nevoit să dea înapoi, autojustificându-se laborios.

În Franța avem o îndelungată tradiție a lipsei de respect față de cei puternici: încă de la sărbătoarea nebunilor³⁰, din Evul Mediu, valeții insolenți ai lui Molière sau aparițiile intitulate „Père Duchesne“, din timpul Revoluției de la 1789, moștenire care a culminat cu titlul cenzurat din revista Hara Kiri: „Bal tragic la Colombey: 1 mort“, din 1970, care a dus la interzicerea publicației. De când a fost înființată revista Le Canard enchaîné, în 1915, pentru a-și bate joc de nemți, caricatura este principala sursă de gândire politică a francezilor. Opinia lor e modelată de zeflema și satire. Francezii nu-și formează o părere pornind de la informația brută, ci repetând bancurile umoriștilor, pe care le iau drept valoare palpabilă. „Macron este un bancher împruțit, aflat în slujba lui Rothschild, care gângurește peltic când i-o trage garda lui de corp“, „Sarkozy e unul mic, nervos și plin de ticuri, căruia-i place iahtul de la Bolloré³¹ și poartă Rolexuri pe la Fouquet’s³²“, „Hollande e unul care vânează actrițe, umblând pe scuterul ăla al lui cu cravata șifonată, pe ploaie“. Privirea ironică îndreptată către putere întrece adevărul rezultat din analiza puterii. Și ne face să ne acceptăm inferioritatea cu un sentiment de superioritate. Sarcasmul umoriștilor este în general prezentat ca răspuns indispensabil dat aroganței celor puternici, dar să nu pierdem din vedere că este și răzbunarea celor neputincioși.

Emisiune de actualitate media, culturală, mondenă și sportivă a postului TV francez Télé Monte-Carlo, difuzată din 2016. (N.t.)

Emisiune de actualitate media a postului TV francez Canal 8, difuzată inițial pe France 4. (N.t.)

Sărbătoarea nebunilor sau a inocenților, sărbătoare populară coordonată chiar de biserică, având loc între 26 și 28 decembrie, în

cinstea măgarului pe care Iisus a intrat în Ierusalim, interzisă până la urmă de autoritățile eclesiastice și laice. (N.t.)

Grup francez de transporturi, logistică și comunicații, înființat în 1822. (N.t.)

Restaurant istoric parizian, înființat în 1899. (N.t.)

Așezat în barul interior de la Fouquet's, îmi comand deja al treilea cocktail Moscow Mule al serii, pândind pe iPhone-ul 27 informațiile, în căutarea știrii cu cel mai puternic potențial comic. Se pare că, în tinerețe, Coluche își făcea apariția la opt seara, în vestă albă, pe terasa de la Fouquet's și trecea printre clienți, zicându-le „Mi-am terminat tura, ați putea să-mi plătiți consumația?” Și așa făcea vreo 500 de euro în cinci minute, după care o ștergea în goană.

O brunetă tunsă scurt, smeadă, cu dinți albi, cu ochi mari de pui de căprioară prins într-o capcană pentru lupi, îmi susține privirea de două, ba nu, de trei, ba nu, de patru secunde. Și tot ea începe conversația. În ziua de azi, când bărbații nu mai îndrăznesc să abordeze femeile, acestea sunt obligate să facă ele primul pas.

— Sunt fan de spa auditiv.

Spa auditiv e un subterfugiu pe care l-am inventat pentru a lucra mai puțin la radio. E de ajuns să difuzez muzică de nai și ciripit de păsărele și să-mi încetinesc debitul verbal, ca un maseur într-un spa de lux; lucrul acesta îmi permite să scriu mai puține cuvinte. Bartleby³³ și Parango, două persoane, aceeași bătaie. Puiul de căprioară poartă o geacă Balenciaga larg descheiată. Și e goală pe dedesubt: sânii în formă de pară se văd bine când se apleacă. Și se-apeacă des. Să nu cumva să reacționez. Să rămân ca de marmură, evitând să focusez lăntșorul de aur care-i mângâie areola sfârcului stâng. Miroase a paciuli și-a transpirație. De cinci minute m-am îndrăgostit.

— Fumezi?

— Nu.

Figura cu țigara, doar o știu bine. Ieși pe stradă să fumezi una și un paparazzi te și pune pe coperta de la Closer. Nu, mulțumesc. O cheamă Marine. Prefer să nu-i ghicesc vârsta: fiica mea cea mare trebuie să aibă mai mulți ani decât ea.

— Chiar că ești caricatura fraierului ăla existențialist din Saint-Germain-des-Prés.

— Credeam că ești vreun fan al mesajelor mele auriculare.

Marine e clar la al cincilea Mojito.

— Parango, ești de căcat.

— Eeei, domnișoară, dacă eu aș fi spus chestia asta, mi-ai fi putut distruge viața doar cu un mesaj pe Twitter.

— Băi, ești tataie. Și-ai chef să mă fuți, că se vede. Se PARE că eu o fac FOARTE bine. Ți-am citit cărțile și știu că-ți place să ți se sugă pula. Chiar că ești un babalâc scârbos, iar buzele mele sunt super mătăsoase ȘI-ALEA DE SUS, ȘI-ALEA DE JOS. Îmi dau drumul foarte repede și, când o fac, zic SĂ TE FUT, foarte TARE. Anunță-ți vecinii să-și cumpere dopuri de urechi Quiès.

Drace, asta-i o „ACSIP“ (Ai Cum Să I-o Pui). O profesionistă, ce să mai vorbim! Bani nu mai am. Mi-ar trebui ceva marfă peruviană din care să trag o liniuță așa groasă, că orice ispită ar fi anihilată în următoarele trei ore. Ca să fuți zi de zi, cel mai simplu e să rămâi căsătorit. În primii ani, poți fi aproape sigur că o să ai contacte sexuale regulate și consimțite de ambele părți. Adulterul aduce apoi un spor de sare și piper, cam ca pilonul doi la pilonul unu de pensie. Din punct de vedere sexual, viața mea a cunoscut trei perioade: penuria până la 20 de ani, abundența până la 50, în fine, leftereala temperată de notorietatea mea în declin. Nu-mi dau seama însă ce e cu admiratoarea asta necondiționată, beată, la zece seara, pe Champs-Élysées. Marine e fie o escort-girl ieșită la vânătoare, fie o înrăită a YouTube-ului care încearcă să-mi întindă o cursă, filmată de un complice pitit în spatele unui palmier. Trebuie să rămân surâzător, în caz că imaginea ar fi difuzată în direct pe Periscope. A treia posibilitate: fata asta e o lesbiană care a pariat cu o prietenă că-l va agăța pe Octave Parango. Decid să schimb subiectul.

— Fouquet's nu mai e la fel de bun de când l-a refăcut Jacques Garcia. Ce mai e și cu nevoia asta de abajururi cu ciucuri, de fotolii roșii și de catifea ca blana de sobol, din podea până-n tavan? Doar o vorbă: acarieni.

Oricum, tocmai zăresc o altă brunetă, mult mai apetisantă, rezemată în coate la barul dinăuntru. Mă îndrăgostesc pentru a doua oară în zece minute. A cerși sex a ajuns ceva extrem de complex în Franța anilor 2020. Pentru mine însă a fost dificil toată viața. În adolescență mă paraliza timiditatea. La fetele frumoase mă uitam cu mutră de câine căruia-i curg balele dinaintea unui os. Îmi era o frică atroce de fetele sublime pe care nu le-aș fi putut avea vreodată. Mai târziu, notorietatea mi-a accelerat relațiile, dar niciodată cu acea bucurie

tăcută a buzelor întredeschise și a ochilor pe jumătate închiși, care m-ar fi putut face fericit. În prezent, mișcarea #MeToo m-a adus înapoi la imposibilitatea de la începuturi. E peste poate să i te adresezi unei femei fără să fii considerat porc. Chiar și să privești mai mult de cinci secunde o frumusețe în ochi e suspect, mai ales dacă ești (cât de cât) cunoscut în mass-media.

În anii 1990, era suficient să spui: „Vrei să ne-o tragem?“ Acum ar trebui să beau hectolitri de Moscow Mule pentru a îndrăzni să zic ceva de genul:

— Scuze, dar m-am săturat să nu te cunosc. Cât timp o vom mai ține așa, fără să ne întâlnim? Cred că existențele noastre ar trebui, poate, să înceteze să mai fie paralele. Îmi cer iertare, dar te privesc de o oră, fără a îndrăzni să te abordez. Mă tem de lipsa de delicatețe mai mult decât de orice altceva pe lume, dar, dacă nu voi îndrăzni, știu că nu mi voi mai veni niciodată în fire. Drept care, uite, mizez totul pe o carte: tăcerea ta mă atrage, nu încetez să mă-ntreb cum poate rămâne singură, aici, o frumusețe ca a ta, de ce ai aerul acesta melancolic când îți citești mesajele pe telefon, la început te-am spionat de la depărtare, cu tenișii tăi albi, cu Levis-ii tăi, cu geanta din piele de antilopă, cerceii uriași în urechi și maioul alb din bumbac, care-ți lasă gol spatele bronzat. Nu, nu te analizez după aparența fizică, dar aceasta este, deocamdată, unica dovadă de perfecțiune la care mă lași să am acces. Nu-ți pot cunoaște sufletul atât timp cât nu-mi arăți decât chipul. Mă întreb ce parfum folosești de-mi îndurerează viața în asemenea măsură. Nu cred să dau dovadă de o jignitoare năvală dacă-mi doresc să te cunosc, chiar mi-e rușine de curiozitatea mea, dar această curiozitate e tot ce poate fi mai blând și mai tandru într-o ființă omenească, vreau să înțeleg de ce te uiți așa, drept înainte, fix, cu ochii tăi verzi, asta am verificat: înaintea ta e un perete îmbrăcat în țesătură roșie, iar tu ai picioarele astea și umerii ăștia goi, și părul lung care îți dă senzația că ascuți „Can't Fight This Feeling“ al celor de la REO Speedwagon, ca atunci când m-am îndrăgostit de o americană, într-o vară, într-o tabără de tenis, în 1979, iar americanca asta făcea mișto exact ca tine. Sigur știi ce se-ntâmplă când îți reverși pletele ondulate de cealaltă parte a cefei, fără vreun motiv, trimițând molecule din parfumul tău care, în aer, ia forma unei delicioase lovături de pumnal înfipt în pânțele mele și, dintr-odată, am impresia că am din nou 12 ani și cred că soluția tuturor problemelor mele ar fi să-mi găsesc refugiul în scobitura gâtului tău, timp de-o îmbrățișare, adică o mie de ani. Gropița din obrazul tău stâng contribuie la nefericirea mea, ești aici și nu spui nimic, și cu cât nu spui nimic, cu atât sunt mai singur. Când mă gândesc la tot ce am sacrificat pentru a mă face plăcut femeilor, în întreaga mea viață, publicitatea, cărțile,

cinematograful, televiziunea și radiodifuziunea, toată această notorietate inutilă acumulată cu scopul de a reduce distanța dintre tine și mine — și degeaba. Sunt copleșit de propria mea dorință atât de sporovăitoare, de obscenă și de deprimantă, dar tu ai început, intrând în barul ăsta mi-ai intrat în existență prin inadvertență, numai ce te-am văzut și deja era prea târziu, răul e făcut, sunt jalnic, dar asta-i de-acum condiția masculină, nu mai suntem nimic altceva decât niște milogi de sentimente, niște cerșetori de iubire: dacă mi-ar fi spus cineva că-n seara asta îl voi cita pe Enrico Macias, mi-aș fi dat singur foc, dar trebuie să recunosc că acest crooner evreu arab a știut tare bine să sintetizeze lucrurile — dorința mea cere de pomană. Sunt un milog îmbibat cu ginger beer. Mă prosternez la picioarele tale, nu sunt decât o vestă fluorescentă a inimii, un lăsat pe drumuri al pulii. Te implor, mărturisește și tu c-ar fi absurd să ne despărțim fără a ne fi întâlnit, păi, nu?

Mă ridic, cu paharul în mână, și merg drept spre minunea în șort prespălat, cu sfârcuri enervate, care ronțăie nuci de caju aromate cu trufe negre din Périgord. În timp ce îi citesc tirada de iubire scrisă în blocnotesul meu, observ că și-a desenat cu markerul false pete de roșeață pe obraji ca să pară mai ingenuă. Ador aerul naiv pe care și-l iau femeile cel mai încercate de viață. Imediat ce-mi închei monologul, sublima mimează un gest însemnând „Sorry I don't speak French“, după care Marine cea cu părul tuns scurt vine lângă ea și-i arde o palmă zdravănă. Sentimentele mele sunt împărțite. Pe de-o parte, sunt mândru că am întotdeauna în priviri agerimea unui vânător de manechine profesionist; pe de alta, mă deprimă faptul că mi-am pierdut și puterea de seducție, și dispoziția, și timpul. Mototolesc scrisoarea de dragoste și o arunc în coșul galben de gunoi: va fi reciclată spre a deveni hârtie igienică. Îmi plătesc consumația și-o iau la stânga, pe bulevardul George V, în direcția Crazy Horse. E ora să văd fese bombate, spinări cambrate, sâni cu vârfurile-n sus, dram de consolare în această lume, toată numai indiferență. Cunosc o dansatoare pe care-o cheamă Dea și care poate că e acolo la lucru în seara asta (al doilea spectacol începe la ora 23). În timp ce îi trimit un SMS, dau de vreo 60 de manifestanți cu plastroane fluorescente, care zgâlțâie adăpostul stației de taxiuri din colțul bulevardului Champs-Élysées. Ciudat, nu e niciun polițist prin preajmă. Vaga pileală îmi dă curajul de a vorbi cu unul dintre protestatari, o namilă bărboasă cu șapca pusă invers.

— Sunt cu voi, băieți! Pe foc cu zorzoanele lor țipătoare!

Ezită. Unii m-au recunoscut și mă filmează cu telefoanele. Alții ridică privirile spre cer. La drept vorbind, nu știu ce să facă: întâi un selfie cu

mine, după care să mă omoare sau mai întâi să mă omoare și după aia să-mi fotografieze cadavrul.

— Începem cu tine, Parango! Colaboraționist al sistemului ce ești! Putregai salariat! Gunoiule! Ia scoate marafeții la interval!

— La bancă sunt pe zero, dar am cont deschis la Fouquet's și-l pot ruga pe barman să ne deschidă o sticlă de Cristal Roederer, dacă vreți.

— Ca să ți-o băgăm în cur, bou corupt ce ești! Și după aia îi dăm noi foc și cârciumii lui Sarko!

Namila se apropie pieziș, cu o sticlă de Jack Daniel's plină cu benzină în mână... Mulțumesc lui Dumnezeu, unul dintre tovarășii lui alege momentul pentru a sparge parbrizul unui Porsche Cayenne parcat în față la Four Seasons. Se aude o sirenă și gașca se întoarce pentru a vedea trupa de asalt a poliției atacând, ceea ce îmi permite să mă îndepărtez cu pași târșâiți, în lateral, prefăcându-mă că îmi sună telefonul mobil, până pe o străduță care coboară spre Maison du Caviar. Pentru moment, dialogul dintre mondeni și middle class pare greu de restabilit. Nefiind un spontan, enumăr acum cele trei întrebări pe care nu am îndrăznit să le pun:

— E oare ziua cea mare a revoluției compatibilă cu selfie stick-urile?

— A da foc Porsche-ului 911 al lui Christian Etchebest³⁴, răsturnând peste el pubele aprinse este oare modalitatea cea mai eficientă de a lupta împotriva nedreptății sociale?

— Să te bați pentru salariu mai are vreun sens când casa-ți arde?

Mi-e rușine să continui să glumesc. Numai că e ceva mai tare decât mine: ce reproșez eu altora, asta sunt de fapt. Un shot de Beluga la barul de pe strada Quentin-Bauchart îmi reface moralul și-mi întoarce stomacul pe dos. Totuși, în secolul XX, Rusia sovietică a reușit să împace dreptatea socială cu plăcerile nomenclaturii; prost am fost, cred, că nu le-am propus revoluționarilor o votcă Rasputin.

Personaj al nuvelei „Bartleby. O povestire de pe Wall Street.” a lui Herman Melville. (N.t.)

Christian Etchebest, maestru bucătar francez, născut în 1969. (N.t.)

Lupta de clasă există, am dat personal peste ea. Dacă ar trebui reținut vreodată ceva din trilogia mea, atunci asta este: nu poți trăi fără ideal. Idealul este o nebunie, dar absența idealului e încă și mai rea. Regret lipsa de răspuns prompt: le-aș fi putut explica insurgenților cum să pună mâna pe Palatul Élysée. E de ajuns să fie organizate patru petreceri simultane, duminică seara, în cartier. Trebuie prevăzută o anume investiție pentru închirierea sălilor și pentru costumație: nici vorbă de veste, cagule, căști, trebuie doar infiltrați vreo 200 de black bloc în smochinguri la Barul Bristol, cam 100 de indignați cu costum și cravată la Ran, vreo 300 de revoltați în ținută de seară pentru o nuntă falsă în Pavilionul Gabriel și 150 de jhadiști făcând pe spectatorii la o reprezentație de la Teatrul Marigny. Toți vor fi îndopați cu stupefiantul Captagon de către niște complici farmaciști. Beți mângă și rupți-n gură, activiștii din cele patru grupuri nu au decât să se repeadă, la miezul nopții, spre castel: grupul de la Bristol atacă intrarea principală de pe strada Faubourg numărul 55, grupul de la Ran forțează din strada Anjou către strada Élysée, dinspre strada Faubourg-Saint-Honoré, în timp ce grupul de pe bulevardul Gabriel pătrunde simultan de la celălalt capăt al aceleiași străzi. În sfârșit, revoltații de la Teatrul Marigny nu au decât să treacă bulevardul omonim și să intre în grădină sărind gardul. Sistemul de securitate de la Élysée va fi neputincios în fața unei hoarde de 750 de răsculați drogați, revărsându-se din toate cele patru colțuri ale palatului. În minte trebuie păstrat acest adevăr intangibil: poliția franceză nu are dreptul să ucidă. Republica poate fi răsturnată în doar câteva minute, printr-o paranghelie. Voi dezvălui în curând modul de întrebuițare a viitoarei Revoluții franceze în lucrarea mea Soluția festivă. În ziua în care metoda mea va funcționa, democrații francezi vor jeli ca toți germanii care, la vremea respectivă, au luat Mein Kampf drept o glumă vană de țărănoi necioplit.

Glumă vană. Glume vane. Vane: cuvântul indică el ceva. Umoriștii au deschis vanele. Mașinile ard în fața devastatului magazin Bulgari. Insurgenții protestează împotriva luxului inabordabil. Bogăția se expune și joacă tontoroii pe nervii celor săraci. Cu cât produsele franțuzești de lux sunt mai scumpe, cu atât Franța e mai prestigioasă și cu atât frustrații sunt mai numeroși. Frivolitatea e orgoliul Franței și cauza scindării ei. Suntem cu toții mândri că Chanel, Hermès, Cartier și Vuitton sunt, de acum, imagine unicat a Franței în lume, dar câți dintre noi au cu adevărat acces la ele? Să încetăm să mai credem că

industria luxului, prin deliberata inaccesibilitate a prețului de vânzare, înseamnă altceva decât umilință pentru imensa majoritate a cetățenilor acestei țări. Clipurile publicitare ale principalei noastre industrii naționale, omniprezente pe străzi, prin magazine, aeroporturi, gări, rețele sociale, cinematografe și televiziuni fac până la urmă nefericită o majoritate a acestei planete. Luxul e o opresiune cotidiană, o insultă adusă cașmirului. Plutocrația nu atârână decât de un fir de lână din Cașmir.

Ar fi trebuit să arunc și eu cu pietre din pavaj, alături de black bloc, dar eram prea leneș. Am preferat să-i trimit mesaje pe WhatsApp dealerului meu ca să mă extragă din răscoala asta. Eram un burghez: suferința mea nu era doar materială. Dezertam de pe câmpul de luptă.

Ieșim după 40 de ani de deriziune... cu ce bilanț? Nicio schimbare. Umorul înseamnă închistare. Un alt fel de a spune nonșalanță. A da foc bulevardului Champs-Élysées are mai multă eficiență decât patru decenii de glumițe. Câmpiile Elisee, „cele de la capătul pământului“, sunt numele date Infernului din mitologia greacă: e deci natural ca piromanii să aprindă pe-acolo focuri vii.

„Umorel e o gramatică“, decretase Charlotte Vandermeer, regina cronicarilor de la France Publique. Dar dacă nu mai e nimic altceva și nici nu există replică posibilă, atunci umorul devine un ultimatum, dezordinea ajunge o nouă ordine, iar gluma o mașinărie care sfărâmă totul în trecere. „Lovim tot ce prindem“, dar de ce trebuie să lovim cu orice preț? Toți își zic deschis progresiști, de la Sabrina Rama la William Morris, via Charlotte Vandermeer care e gentilețea întruchipată. Și totuși, la France Publique suntem în fața cursei pentru happening viral, clovnii visând să fie la fel de contagioși ca microbii. Pedro Mika și-a ras până la urmă țeasta în direct, iar Angelina și-a arătat țâțele pentru a denunța puritanismul... Dacă invitatul refuză să stea locului trei minute pentru a o lua în freză, Charlotte și William cheamă un figurant cu peruca pe cap pentru a intra în rolul de sac de box uman. Astfel, cum Marine Le Pen părăsise Studioul 511, a fost întruchipată de un bărbos bosumflat, în timp ce umoriștii își citeau scheciurile despre minciunile, inculpările, rasismul și demagogia ei. Fiindcă miștocarii țin să-i „pedepsească“ pe cei care le scapă printre degete, ridiculizându-i fizic. Fără să fie conștienți că ideea asta — de a substitui țintei un coleg cu perucă pe cap — îi face la fel de demagogi ca aceea pe care își doriseră să o demaște. Să vrei să învingi Răul criticând, disecând, analizând, contestând sistemul, fără să-ți dai seama că, de acum, sistemul... chiar noi suntem. France Publique a încetat să mai militeze sincer pentru dreptatea socială, preferând să treacă nedreptatea prin râșnița deriziunii. Ceea ce înseamnă că însăși

stânga a ajuns o glumă în propriii ei ochi.

Ora 23

„Umorul este o mașinărie care transformă nefericirea în plăcere, însă nefericirea se răzbună.“

Dominique Noguez

Mă izolez mental frecventând Furnicarul de la etajul cinci. Niciodată nu am avut senzația atât de puternică de a fi ajuns în miezul unui reactor. În fața Studioului 511 întâlnesc cele vreo 20 de persoane care nasc opinia oficială. Deseori rămân în picioare, în regie, dincolo de peretele de sticlă, contemplând Ducii și Ducesele Verbului, ca pe niște rechini într-un acvariu, aplecați spre microfoanele deschise care vorbesc țării. Rămân acolo, ascuns într-un ungher, în spatele echipei tehnice, elevilor în practică, realizatorului, inginerilor de sunet, fetei care trimite reportajele externe, celei care selecționează întrebările adresate telefonic de ascultători, celei de-a treia, care-i dă informațiile necesare lui Nathan, în cască. Aburul din paharele de plastic pline cu cafea a înlocuit fumul țigărilor. Sticle mici de apă plată Cristaline sunt distribuite celor din studio pentru a evita ca vocile să zgârie prea tare urechile și, totodată, pentru a se ocoli fenomenul îngrozitor al „gurii uscate de spaimă“, care produce un pleoscăit respingător. Furnicarul înseamnă totodată consilierii politici și producătorii emisiunii care se sărută pe obraz când se întâlnesc. Dar și jurnaliștii și atașatii de presă care glumesc în șoaptă în legătură cu întrebări interzise, pe care totuși le vor pune, dar a căror listă a fost deja furnizată, cu tot cu răspunsurile gata pregătite, în cabinetul ministrului.

Niciodată și niciunde nu am avut în asemenea măsură sentimentul de a mă afla în centrul puterii, decât atunci când participam la Matinalul de la France Publique. Simt însă că vântul își schimbă direcția; am probleme cu cartela de intrare care nu funcționează niciodată (se demagnetiza deseori fiindcă o utilizam pentru a fărâmița cocaina, noaptea, pe blaturile de marmură din toaletele de lux) și trebuia săptămânal să bat darabana în ușa blindată roșie de la etajul cinci, ca să vină cineva să-mi deschidă la 8:54, cu un minut înainte de intrarea în direct.

În fiecare dimineață, ființa omenească execută un anumit număr de gesturi. Aceleași, în cea mai mare parte a timpului. De exemplu, se spală pe dinți. Își deschide telefonul mobil. Se îmbracă. Uneori, foarte rar, ființa omenească iese din acest program. Face un pas într-o parte. Se dereglează. De o vreme, nu mai reușesc să fiu sarcastic în mod spontan. De altfel, cine poate? Sarcasmul nu e compatibil cu rutina. Apropierea morții te face să-ți pierzi simțul umorului. Când îți mor toți prietenii, când ești chemat la o înmormântare pe lună, se cam termină cu hăhăiala. Te distrezi mai puțin ciocnind paharul cu

supraviețuitorii. Nimeni nu a reușit să facă glume despre regretatul Dominique Noguez, marele specialist în umor negru, lângă sicriul lui, în biserica Saint-Germain-des-Prés. În fața fatalității, fanfaronii sunt mai puțin locvace; cum să-ți bați joc de moartea lui Pierre Le-Tan, așa cum el și-ar fi dorit? Ironiștii sunt intimidați. Nimeni nu a observat niciodată curenții de aer înghețat de la crematoriul Père-Lachaise. Tantorci acasă tremurând. Lipsa de siguranță e comică, nu certitudinea.

Mă-ntreb ce tâmpenii voi mai debita mâine-dimineață. Visez la un umor apolitic. Aș vrea să fiu în stare să enunț o anticronică, un text atât de în afara actualității, încât să nu mai știe nimeni ce să creadă. Războiul umorului la France Publique nu opune dreapta stângii (aici toată lumea e de stânga), ci, poate, două alte tabere, iremediabil opuse: umorul angajat contra umorului absurd. „Les Guignols de l'Info“ contra „La minute nécessaire de Monsieur Cyclopède“. David Letterman contra Monty Python. Caricaturile din Charlie Hebdo contra desenelor din New Yorker. Yann Barthès contra Chris Esquerre. Stéphane Guillon contra Jonathan Lambert. Thierry Le Luron contra Raymond Devos. Laurent Gerra contra Stéphane De Groodt. Nicolas Canteloup contra François Rollin. Groland ori Palmade? Camarade, alege-ți tabăra. Mâine-dimineață, aș vrea să fac să se râdă fără mesaj, fără reacție la actualitatea imediată. Mi s-a luat de „râsul ca rezistență“, atât de drag lui Jean-Michel Ribes. Prefer râsul căruia i se rupe de lume. Lui Guy Bedos care încearcă să râdă de putere, i-l prefer pe Andy Kaufman care destabilizează însăși organizarea societății cerșind bani în direct pentru a-și trata soția de cancer. Diferența fundamentală între cele două categorii de mucaliți: primii încearcă să facă auzit un mesaj, ceilalți — după cum mi-a mărturisit într-o zi Jonathan Ames (creatorul serialului Bored to Death) — spun: „My message is that there is no message“. Nu despre satiră este vorba, ci despre „wit“, spirit britanic trambalat în Manhattan, în secolul XX, de Dorothy Parker, Harold Ross, Robert Benchley, Harpo Marx, Saul Steinberg și Roz Chast. Îmi place umorul atemporal referitor la natura umană, tot atât de eficient și după un veac, pe când bancurile politice de dimineață sunt deja demodate după 15 ore. Îmi vine în minte o secvență din filmul Ridicol al lui Patrice Leconte, care sintetizează problema francezilor: un aristocrat se întoarce dintr-o călătorie la Londra și declară, la Versailles (pe unde înțepăturile de spirit, perfide și asasine, țâșneau prin grădinile mondene, tunse la linie): „Au ei pe-acolo o chestie căreia-i zic umor“. Nobilimea de la curtea lui Ludovic al XIV-lea rămâne perplexă. Adevărul este că în Franța nu avem același soi de răs metafizic ca al anglo-saxonilor și-atunci de ce ținem atât de mult să-i plagiem? Gluma mea preferată, aparținând lui Bob Mankoff (șeful desenatorilor de la New Yorker timp de 20 de ani), este fără îndoială intraductibilă: „Eu și editorul meu suntem întotdeauna pe aceeași lungime de undă. Eu aș vrea un avans cu șase cifre, iar el refuză să-mi citească manuscrisul“. Woody Allen nu reacționează niciodată la actualitate. Cum să eviți să te transformi în cupletist la

Don Camilo³⁵, în imitator al imitatorului? Unii dintre noi avem haz uneori, dar senzația e că suntem interșanjabili, de parcă am fi ieșit cu toții din aceeași școală a râsului eficient. În curând vor apărea școli pentru umoriști; veți vedea că HEC își va deschide o sucursală de formare în domeniul umorului³⁶. Care deja în Canada există! În 1988, la Montreal a fost înființată o „Școală națională de umor“. Locuitorii din Quebec au fost dintotdeauna un pic înaintea noastră. Ar trebui să le trimit CV-ul și o scrisoare de intenție. În caz de șomaj, n-aș putea oare preda niște cursuri pe-acolo?

Cabaret parizian fondat în 1954, cu program artistic zilnic. (N.t.)

Joc de cuvinte — HEC — École des Hautes Études Commerciales, varianta franceză a ASE-ului bucureștean (cunoscută, de altfel, până prin anii 1960, ca Academia Comercială), și prezumtivul HEC — Hautes Études Comiques — Școala de Înalte Studii Comice. (N.t.)

TEHNICILE CRONICII UMORISTICE

de Octave Parango

Câteva noțiuni de bază pentru a deveni comic radiofonic francez, în 14 lecții.

1) Regula numărul unu: să te prefaci că-l detești pe Macron, deși toți au votat cu el. Este indispensabil să-l critici pe președintele republicii, indiferent care ar fi acesta, întrucât el e persoana care ne dă leafa.

2) Lucrul cu gluma de proximitate. Gluma de proximitate trebuie să facă legătura cu ceea ce a precedat-o în emisiune. E suficientă referirea la o idee tocmai enunțată de unul dintre participanți. Gluma de proximitate îți va integra imediat cronica în ambianță și te va face simpatic, fiindcă dovedește că i-ai ascultat pe ceilalți cronicari sau invitatul, ba chiar și pe moderator, dacă vrei să-ți păstrezi multă vreme serviciul. Exemplu de glumă de proximitate, după demisia ministrului Ecologiei: „Și eu aș vrea să-mi iau vacanță, domnule Hulot“.

3) Proiectarea unui running gag. Comicul prin repetiție funcționează întotdeauna la radio. Poate fi vorba despre vreo șmecherie de maxim efect, cum ar fi să spui „Bună seara la toată lumea!“, chiar dacă e 8 dimineața, sau despre vreun tic de limbaj: „Salutare, dragălașilor!“ Unii cronicari își petrec aproape jumătate din timpul care le e alocat făcând glume pe seama membrilor echipei: culoarea cămășii lui Antonin, coafura lui Dominique, halena lui Nathan... Asta îi face să evite să scrie despre subiecte de actualitate, întotdeauna dificile și riscante, și oferă iluzia că emisiunea este realizată de o gașcă de prieteni cărora le place să se ironizeze reciproc. Când, de fapt, abia închise microfoanele, toți o șterg în birourile lor, aflate departe unele de altele, fără a-și mai spune o vorbă.

4) Găsirea unei muzici sau a unei intervenții din arhivă, care să fie redifuzată. Fondul muzical îți permite să-ți mobilezi neantul și să injectezi un pic de dinamism emisiunii. Utilizarea citatelor sonore este, întotdeauna, o șmecherie eficientă și cronofagă. Nu uita: cu cât

îți strecuri în cronică mai multe citate din arhivă, cu atât va fi necesar să găsești mai puține idei de unul singur.

5) Militantismul invers, enumerând ororile pentru dezvăluirea lucrului de care te temi. Exemplu: elogiul gloanțelor de cauciuc sau al încălzirii globale. Reamintim teorema 3D a lui Alain Chabat: „Pentru a reuși, o comedie are nevoie de cei trei D: Distracția/poanta, Denunțul și Dansul“. Singură Distracția/poanta nu e de ajuns, fiind prea goală de sens, dar nici numai Denunțul nu merge, căci e prea greu de semnificații. Este indispensabil aspectul festiv (Dansul), care leagă totul: muzica sau parodiarea melodiei creează iluzia că se petrece ceva vesel în timpul cronicii, a difuza un sunet și a bate din palme fiind gradul zero al muncii intelectuale. Pentru France Publique, cronică perfectă ar fi un minut de delir gratuit, un minut de revoltă altermondialistă și un minut în picioare, pe masa din studio, dansând twerk, scuturând din fese și scoțând limba la camerele web HD.

6) De strecurat provocări scatologice, de vorbit despre sex, nuditate, puțulică, de utilizat cuvintele „pulă“, „anus“, „vagin“, „vaselină“, „întins ca stringu-n cur“ sau „tihnă ca ranga-n cap când a răzbit“, de inserat drogurile (canabis, iarbă, cocaină, ecstasy, xanax sau stilnox, nu însă morfină sau heroină, sunt prea murdare). Derapajele verbale, dacă sunt bine controlate, determină un râs de defulare, spre stupefacția auditoriului. France Publique adoră să fie scuturată în deplină siguranță de cronicarii care par să flirteze cu limitele decenței. A pronunța cuvinte precum „în-buci ceva“, „o-ncliești“, „e learcă de stă să toarcă“ sau „am sucit-o“ la acest post de radio constituie o modalitate inofensivă de a ofensa.

7) A rămas celebră una dintre regulile umorului, enunțată de Bob Mankoff³⁷: „Originalitatea este supraestimată“. Nu încercați să reinventați umorul, nu veți face altceva decât să enervați lumea. „Faceți ce merge.“ Nu ezitați să alegeți țapi ispășitori care nu sunt în stare să se apere, precum Anne Roumanoff, Ludovine de La Rochère sau Ève Angeli. (În caz de nevoie, e bine să aveți la îndemână lista țintelor, din care puteți lua un nume la întâmplare, ca pe vremuri Thierry Le Luron care făcea sala să râdă în hohote doar pronunțând aceste patru cuvinte: „Jean, Jacques, Servan, Schreiber“.) De lins cu conștiinciozitate șefa de programe, cu o prefăcută impertinență — în realitate, de recunoscut pântecul deghizat în tiflă. A nu te atinge de cei de la publicitate, de la sindicate și de tehnicieni. Ideea e să dai mereu în aceiași, fără a risca să-ți pierzi locul de muncă.

8) Găsirea unui unghi jurnalistic. Ce înseamnă „unghi“? Doar o modalitate de a repeta ce e prin ziare, însă într-un stil neașteptat, în

haine originale (pastișă, parodie, deghizare, creație de personaje, imitație etc). Șansa cronicii umoristice este că se prezintă drept articol de opinie grevat total de subiectivitate, de la care nimeni nu se așteaptă la nimic, cu excepția a unul sau două hohote de râs în interval de trei minute. Și dacă introduci vreun mesaj moral sau politic, de militant antihomofobie sau pro-ecologie nu te costă nimic, rămâne fără consecințe și eviți astfel să-ți pui mîntea la contribuție.

9) De scris foarte repede. Cel mai bătrîn dintre cronicari, Didier Marin, m-a sfătuit să nu-mi petrec mai mult de un ceas cu chestia asta, „la câți bani iei...“. Problema e că, uneori, proasta salarizare e subînțeleasă. Există un umor de fond, după cum există zgomote de fond. Este produs un umor fără haz, dar care mobilează timpul de antenă și oferă publicului impresia stranie că a râs fără a fi izbucnit în râs.

10) Ce-ai scris pe hîrtie trebuie citit foarte repede. Chestia asta dă senzația că ești tare înghesuit în cele trei minute și că ai merita o oră de emisie numai pentru tine. Cei mai buni cronicari, precum Pedro Mika și Thierry Pastilla, proiectează o glumă de frază. Atenție: asta cere o muncă titanică, o formă de gândire orientată strict către rezultat, dar împiedică jocul „intelectual situaționist“. Seara, se pierde ce s-a câștigat ca succes sexual prin hohotele imediate de pe post. Din păcate, cei mai mulți dintre umoriștii de la France Publique sfârșesc prin a se crede niște Che Guevara. Fiindcă au de transmis un mesaj: iertare pentru motoarele noastre care rup gura pe șosele.

11) Nu scrie prea din vreme. De exemplu, dacă te sprijini, pentru joi, pe un eveniment produs luni, poți fi sigur că vei fi al treizeci și patru care va glumi pe acea temă. Singurul mijloc de a fi original este să faci bancuri numai pe seama a ceea ce s-a petrecut în ajun (miercuri seara pentru joi). Trebuie să citești seara Le Monde, să analizezi minuțios Charlie Hebdo, Le Canard enchaîné și emisiunea de știri „Quotidien“, a lui Yann Barthès, de la Télé Monte-Carlo. Acesta din urmă este cel care decide unghiurile de atac. De acolo, Yann dă tonul glumelor din Franța despre fiecare personalitate sau eveniment, iar bufonii îi așteaptă semnalul. Foarte rar iese vreun umorist din linia de la „Quotidien“. După câte știu, la France Publique nu s-a întîmplat niciodată.

12) De ascultat cronicile concurenței și de a face diferența din detalii. Nici să nu repeți ce s-a mai făcut, dar nici să deviezi prea tare de la traseu. Cel mai greu lucru constă în a te exprima cel dintîi asupra unui subiect grav, cum personal mi s-a întîmplat după alegerea lui Trump sau victoria Brexitului. Când am dat dovadă de cea mai mare

lașitate: am fost împotrivă.

13) Odată ce ai descoperit un sistem care funcționează, să nu cumva să inovezi. Mai bine tragi de-un concept eficace până îți iese ideea prin el, decât să fii creativ și să riști eșecul. Să nu uiți niciodată că puțini ascultători sunt atenți la toate cronicile. Pe an, ascultă în medie 10%, hai să zicem 4 din 40, și de plâns se va plânge doar o infimă minoritate că bați câmpii. În schimb, ține minte sloganul: ai dat-o și-ai tăiat-o.

14) De pregătit încheierea printr-o frază angajată, generoasă și unificatoare, care va scuza cele trei minute de deriziune. Închiderea se face întotdeauna printr-un mesaj de pace universală, destinat să arate că, în fond, umoristul nu e chiar atât de răutăcios. Exemplu: „Ceea ce își doreau vestele galbene era să fie văzute. Poate că, în prezent, ar trebui să fie și auzite“. Finalul angajat politic te face dintr-odată serios și îți conferă legitimitate. Trebuie lăsată impresia că te bați vitejește, când, de fapt, spui niște banalități cu care toată lumea este de acord. Finalul corect ar trebui, în mod normal, să trezească în jurul mesei o reacție vocală de genul: „Vaaai, ce drăguuū!“ Iar nemernicul element perturbator obține ce a căutat: primește like-uri ca o înregistrare video cu un motănel.

Dacă vei pune în practică aceste 14 recomandări, ți se va oferi o carieră minunată, cu turnee teatrale în provincie, invitații la talk-show-uri pe France TV, sex instantaneu pe Tinder, medalieri în Litere și Arte după zece ani, roluri secundare în comedii de artă, roluri principale în comedii de rahat³⁸ și, până la urmă, cine știe, dacă ești deosebit de abil, de arivist, de șmecher, de narcisist și știi să te bagi pe sub pielea cui trebuie, un mandat de cinci ani, la alegerile din 2022, într-un castel în inima arondismentului 8 din Paris, la numărul 55 de pe strada Faubourg Saint-Honoré³⁹.

Bob Mankoff, desenator american născut în 1944, autor de benzi desenate, șef al secției de specialitate la The New Yorker între 1997 și 2017. (N.t.)

E simplu de făcut diferența între o comedie de artă și una de rahat: cele din urmă sunt mai bine plătite. (N.a.)

Adresa Palatului Élysée, sediul Președinției franceze. (N.t.)

În Numele trandafirului, Umberto Eco imaginează un al doilea volum din Poetica lui Aristotel, consacrat comediei. O carte blestemată, secretă și interzisă de Biserica din Evul Mediu, întrucât râsul deformează chipul și face omul să semene cu o maimuță sau... cu diavolul. Călugării din roman consideră că râsul e dăunător, periculos și că acea carte trebuie să fie arsă... Drept care opul sfârșește în flăcări.

Multă vreme m-am întrebat ce a vrut să spună marele semiolog italian. Deși e limpede. Râsul e indispensabil vieții, dar nu trebuie să o guverneze. E un accesoriu necesar, dar nu poate fi puterea centrală, fiindcă deteriorează sinceritatea. Râsul nu poate fi miezul existenței, altfel ar distruge-o în întregime.

E peste poate să fii fericit printre clovnii care se tot strâmbă. Asta a încercat să exprime și Victor Hugo în Omul care râde, din 1869.

Nu am făcut niciodată parte din Liga LOL. Această organizație de hărțuire în grup reunea jurnaliști specializați în rețelele sociale. Sub acoperirea umorului și a coolitudinii, îmi confirmă cele mai negre temeri legate de oroarea digitală. Boicotez Facebook-ul, Instagram-ul și Twitterul încă de la crearea lor, în egală măsură din snobism (interesul personal fiind evident ostil democratizării celebrității) și neîncredere în progresul tehnologic. De fiecare dată când omul a inventat noi instrumente mass-media, au apărut și noi forme de fascism. Exemplul cel mai citat, conform punctului Godwin⁴⁰, sunt cinematograful și radioul, care au făcut posibilă alegerea lui Hitler. În cazul Ligii LOL, noutatea consta în utilizarea umorului ca alibi pentru comportamentul agresiv față de persoane vulnerabile (grași, timizi, jurnaliști fragili, fete care refuzau să se culce cu respectivii etc). Cel mai înfricoșător lucru în acea chestiune absurdă era numele ales: „Liga LOL“, care te duce cu gândul la guvernul italian și la alianța dintre Liga Nordului (de extremă dreapta) și Mișcarea 5 Stele (partid care a inventat comico-populismul). Părea că se naște o nouă formă de putere umoristică, de parcă niște clovni s-ar fi apucat să semene panică, inspirându-se din romanul IT al lui Steven King. În viața reală (IRL, cum zic respectivii), niște indivizi deghizați în clovni se distrează filmându-se mai peste tot, pe Facebook Live, înspăimântând, la întâmplare, pe străzi, copii, în seara de Halloween. Lucru care a primit numele de „misterul clovnilor răutăcioși“. Un grup de rap s-a și

inspirat de aici: Insane Clown Posse, Banda Clovnilor Psihopați. Vedeți-le clipurile și n-o să mai dormiți așa de bine. Din zâmbetul lor de neuitat, înfiorător de fardat, se naște groaza.

Liga LOL confirmă într-o oarecare măsură apariția unei noi dictaturi: transformarea asumată a râsului în violență de către o bandă de clovni psihopați, pătrunși de minuscula lor putere, învățăcei cu ochelari de cal, nesănătoși, încercând să-și compenseze lipsa de virilitate înjurând femeile pe care niciodată nu le vor putea cuceri. Îmi imaginez cu ușurință un ucigaș în serie care poartă această mască:

Trăim sub jugul smiley. În Franța, primul smiley a fost importat de Paul-Loup Sulitzer, în 1960. Smiley-ul este o onomatopee desenată, o chiorăială ilustrată, o reducere la minimal a limbajului. Dușmanii inteligenței vor fi câștigat atunci când romanele vor avea drept titluri aceste mutrițe cu geometrie stupidă. Hihiho.

Unul dintre cele mai populare emoticoane este cel care râde de-i curg lacrimile, cu fața plecată. Acesta amintește de personajul din Omul care râde, al lui Victor Hugo, desfigurat de niște actori de bâlci pentru a-i imprima un răs continuu, o enormă cicatrice de la o ureche la cealaltă. Violența și hăhăiala au ceva care le leagă, ca în cazul lui Joker (personaj inspirat de Omul care râde).

De ce-om fi trimițând celor apropiați, toată ziua, emojiul care râde de-i curg lacrimile, din moment ce-ți dă asemenea fiori pe șira spinării?

Punctul/Legea Godwin, după numele avocatului american, născut în 1956, care a teoretizat-o și care afirmă: „Cu cât o discuție durează mai mult, cu atât probabilitatea de a ajunge la o similitudine cu naziștii sau cu Hitler se apropie de 1“. (N.t.)

Miezul nopții

„Sunt propria mea caricatură.

Pentru mine, Carnavalul de la Veneția ține tot anul.“

Karl Lagerfeld

Studii științifice anunță dispariția treptată a dorinței în secolul XXI. Tinerii fut cu 25% mai puțin decât cei mai în vârstă decât ei. Octave nu înțelege. Dragoste trebuie să faci seară de seară, este o obligație care nu se negociază. Scopul fiecăreia dintre zilele sale este sexul, restul nu are nicio importanță. Octave poate că este ultimul bărbat astfel educat. Munca nu contează. Lumea exterioară nu folosește decât la a ajunge la orgasm. Viața lui, de la un capăt la celălalt, se învâрте în jurul acestei unice întrebări: cum să fac să dau la buci diseară? Imaginați-vă un erou a cărui întreagă existență nu are decât acest țel. Ceea ce solicită o organizare drastică: să fii mereu prezentabil, înțolit cum trebuie, înarmat cu prezervative și cu Viagra... Cândva, un astfel de om se numea bărbat normal, în ziua de azi e categorisit drept „sex addict”. De când a trecut de capul celor 50 de ani, satisfacția cotidiană e mai dificil de atins din două motive: a ajuns un moș cu barba înspicată, deșirat, cocoșat și slăbănog. Iar mișcarea #MeToo a prelungit considerabil intervalul dintre întâlnire și penetrare. Toate nenorocirile bărbaților provin din faptul că Harvey Weinstein nu a știut cum să-și ia singur masa la el în cameră. Octave continuă să păstreze sexul înainte de orice altă preocupare. Să fie oare ultimul obsedat francez?

Înțelesese foarte devreme ce însemna a fi bărbat: un concentrat de frustrare. Condiția naturală a bărbatului este resemnarea. Trebuie să accepte să dorească ceea ce nu va avea vreodată. Dialogul natural dintre bărbat și femeie nu este:

Bărbatul: Bună, am o nevoie groaznică de tine.

Femeia: Foarte bine! Am putea să mergem să ne furem acum, imediat?

No sir.

Dialogul normal dintre bărbat și femeie este:

Bărbatul: Bună, am o nevoie groaznică de tine.

Femeia: Și ce mă freacă pe mine grija, băi, tembelule?

Rolul heterosexualului este să dorească o femeie, nu să-și satisfacă această dorință și să treacă peste încercare cu brio. Consecința logică

și universală a dorinței masculine este țepuiala. Dacă nu cumva seamănă fizic cu Matthew McConaughey, întreaga existență a heterosexualului va fi deci consacrată convingerii femeii, prin toate mijloacele, să se culce cu el. A se face dezirabil este ținta a tot ce întreprinde heterosexualul. Prin urmare, funcția fetelor frumoase poate fi astfel sintetizată: prin frustrarea heterosexualilor, ele folosesc la nașterea de poeți, fotbaliști, savanți și miliardari.

Când Octave intră la Crazy Horse, portarul în uniformă de polițist călare canadian îl salută cu respect. Coborând treptele spre garderobă, Octave se simte în siguranță. În acest cabaret clarobscur va putea bea șampanie rosé admirând cele mai tulburătoare rotunjimi din lume. Stă de vorbă cu fata de la garderoba aflată la mezanin.

— Numai ce-am luat o tabletă de Sildenafil și-o să stau cu ea sculată toată noaptea: hai, zi dacă n-ar fi păcat să nu profităm de o așa ocazie.

— Domnule, spectacolul trebuie să înceapă, surâde rece tânăra gazdă, întinzându-i tichetul de vestiar. Vă sugerez să vă duceți să luați loc în sală.

Tânăra în uniformă ezită să apese pe butonul care, montat sub teighea, permite alertarea serviciului de securitate. Octave renunță să-i mai citeze grandioasa frază a lui Walter Benjamin: „Nur um der Hoffnungslosen willen ist uns die Hoffnung gegeben“. („Numai datorită celor lipsiți de speranță ne-a fost dăruită speranța.“) Își spune că manifestații de afară ar trebui să tăguiască acest superb slogan pe clădirea Hotelului Prince de Galles. Fără greșeli de ortografie, dacă s-ar putea.

Chiar vă futeți zi de zi? Ia puneți-vă întrebarea asta. De câte ori pe zi, pe săptămână, pe lună? Sunteți de acord că o zi în care nu facem dragoste este o zi în întregime pierdută? Ați citit Omul unidimensional al lui Herbert Marcuse? Cunoașteți conceptul de „mașinărie dezirantă” al lui Gilles Deleuze? Acestea sunt biografiile ale lui Octave. Toți doctorii afirmă că trebuie să practici cu regularitate o activitate fizică pentru a-ți menține sănătatea. O oră de sex pe zi echivalează cu o oră de jogging sau cu una de înot și nici nu e așa nașpa. Numai că viața bărbatului constă din a auzi femeile zicându-i nu. Ceea ce sfârșește prin a deveni deprimant. Unii se încarcă astfel cu o anume ranchiună. Incelșii („involuntary celibates”) trag la întâmplare în femei cu arma automată. Alții se căsătoresc pentru a fi siguri că nu vor mai avea de îndurat decepții umiltoare. Alții aleg să se masturbeze pe viață, în fața filmelor cu femei legate, cu călușul în gură, penetrate de „fucking machines”. Iar restul sunt gay.

De ce e Octave zguduit imediat ce vede „un chip surâzător, o privire vioaie, un nas cârn”, vorba lui Diderot? Te poți opri din a dori fără-ncetare? Chiar trebuie să te dezintoxici de sex, într-o clinică de specialitate, cu electroșocuri aplicate pulii?

Tot fugind de bătrânețe, încasa zece ani pe noapte.

Gloria lui Octave e o stea apusă. Crazy Horse are 67 de ani; în curând, tot atât va avea și el. Își aduce aminte de scandalul pe care îl provocase în urmă cu zece ani, împreună cu Ali Mahdavi, urlând ca un lup al lui Tex Avery la repetiția generală a spectacolului Ditei von Teese, chiar în momentul în care regina show-urilor American Burlesque răspundea pe scenă la telefon, exclamând: „Wrong number”, înainte de a închide. Direcțiunea îl apostrofase pe directorul artistic și îl rugase pe Octave s-o șteargă de acolo.

Octave nu mai scânteiază decât intermitent, pâlpâie ca un semafor defect dintr-o intersecție, un semafor inutil care înseamnă: las-o mai moale. A avut șansa lui, ceasul lui de apoteoză, dar acum i-a rămas în urmă. Cu toate acestea, două filme s-au făcut despre Octave. „They had made a movie about us”, scrie Bret Easton Ellis în Imperial Bedrooms. Octave se putea și el lăuda: „They had made two movies about me!” Numai că gloria trecută nu-i aduce nimic. Doar n-o să stea cu ochii în propriile DVD-uri, iar și iar, cât e ziua de lungă. Așa că își apleacă spre ventilator capul pentru a se lăsa ciufulit.

E constrâns să meargă înainte ca toată lumea. Odată trecut de 50 de ani, a merge înainte înseamnă a diminua, a micșora, a se ofili. Degeaba face Octave pe fanfaronul, se vede bine că nu mai este decât propria sa umbră. Nu și-a ținut promisiunile de la 20 de ani. S-a mulțumit să-și risipească rezervele și-apoi să trăiască pe credit ca toate țările bogate. În tinerețe, era Homo Festivus al lui Philippe Muray ori hedonistul materialist, utopie ultimă a lui Michel Onfray. Se adora în rolul de hiperindivid consumator, conștient de neputința personală și impregnat de propria aroganță. Mondialistul hedonist a ajuns un saltimbanc cerșetor. Octave se crezuse printre oligarhi, deși nu fusese decât valetul acestora. Să ne amintim că Octave este inventatorul expresiei „în bad“. Înainte se zicea „am dat într-un bad trip“, dar Octave propusese actorului care juca rolul lui varianta „sunt în bad“⁴¹. E principala sa contribuție la idiomul național. Dacă va intra cândva în Academie, motivul va fi această descoperire.

Slăbește văzând cu ochii. Pantalonii îi sunt prea largi, hainele îi flutură pe umeri. Nu îmbătrânește, se topește ca un om de zăpadă primăvara. Tâmpilele îi sunt îmbrobonite de sudoare, barba îi miroase a puiul mâncat la prânz și, în loc să se spele pe dinți, face gargară cu lichior de mentă Get 27. Din când în când, în mijlocul acestei depline frenezii, peste chipul lui Octave trece un fel de voal de amărăciune, o disperare fugară de care se șterge repede cu un hohot sonor de râs. Râsul lui Octave este echivalentul hohotelor înregistrate din sitcomurile americane, propria metodă Coué pentru revenirea lucrurilor la normal.

Octave și-a luat ochelarii cu rame groase. Reușise să scape de miopie timp de 20 de ani, grație unei incizii laser la nivelul retinei, însă timpul își făcuse treaba, iar prezbitismul îl obligase să treacă la ochelarii Moscot care imitau carapacea de broască țestoasă, pentru a putea citi meniul cocktailurilor de la Crazy Horse Saloon. Barmanul nu mai servește gin tonic, atenție, acum practică „liquid art“. Fiecare pahar este o creație după chipul și asemănarea clientului. Octave va fi nevoit să se roage de el pentru a nu ajunge să-i deguste amestecurile cu ardei gras și rozmarin.

Prea bine nu mai știe de ce vrea să facă dragoste. Ba chiar nu mai e așa de sigur că și-ar dori. Încă de când s-a născut a fost învățat că fututul aduce fericirea, așa că a făcut tot ce-a putut pentru a fi parte a domeniului. A avut acces permanent la spa-urile porno. La Moscova viața îi semănase adesea cu un film X, în unele nopți, într-un jacuzzi ori pe vreo terasă pe acoperiș, cu squirting din fante rase, chipuri angelice care gem și limbi cu piercing/spinări arcuite/unghii de la picioare date cu oă/clitorisuri erectile/degete mușcate/urme de ruj pe

penis/cosițe înfășurate în jurul glandului/spermă onctuoasă care tâșnește pe pleoape închise și dinți albi. Numai că se întorsese în Franța mai bătrân și mai obosit. Și a trebuit să facă din nou față insatisfacției sale originale, obligatorii și permanente. Își notează în carnet un început de cronică despre masculinitatea toxică.

„Sunt un mascul alb heterosexual, da, sunt un rahat cu ochi care se ia drept Dumnezeu, vreau să mă culc cu toate femeile din lume acum, în timp ce patriarhatul moare. Orice bărbat e făurit de totalitatea respingerilor din partea femeilor. Suntem o listă de renegări feminine, suma consecințelor non-admiterii. Suntem definiți de modul în care am trecut peste refuzurile femeilor. Ne căpătăm puterea din toate insistențele zadarnice, din toate tentativele ratate, din toate implorările inutile, amorul nostru propriu este rezultatul tuturor eșecurilor pe care am reușit să le digerăm, iar mândria este expresia tuturor umilințelor peste care am trecut. Obligația perfect legitimă și indispensabilă de a cere limpede consimțământul fiecărei femei înainte de orice gest erotic plasează în permanență bărbatul, și în fiecare etapă, în situația logodnicului în costum la două rânduri trecând prin fața primarului cu eșarfă tricoloră.

— Domnișoară Estelle Marivaux, acceptați să-l sărutați pe Octave Parango, aici prezent?

— Da.

— Domnișoară Olivia du Deffand, acceptați să fiți strânsă între Octave Parango și peretele acestei discoteci?

— Nu, cu toată sinceritatea, nu.

— Domnișoară Caroline de Tourvel, sunteți de acord să i-o luați în gură lui Octave Parango până când își va da drumul adânc, trăgându-vă de păr fără umbră de politețe?

— Cu condiția să mi-o lingă și el în același timp, în poziția fiecare cu capul între picioarele celuilalt — supranumită 69 — până-i voi umple limba și barba cu secreția mea vaginală, ejaculând.

— Domnișoară Ophélie Choderlos⁴², cu tot respectul datorat integrității dumneavoastră corporale, ar fi oare cu puțință ca Octave să v-o batjocorească în totalitate, cu acordul dumneavoastră provizoriu?

— Păi... Joker?

În ziua în care Octave a intrat la Lidl cu fața ascunsă în fular, pentru a cumpăra produse de firmă eliberate de opresiunea publicitară, a înțeles că, de schimbat, ceva se schimbase. Produsele nu mai erau puse în valoare, ci îngrămădite în coșuri și-n cutii. Nu prea avea ce alege și nici nu se prea vedeau angajați prin magazin. Cele mai multe dintre mărci erau necunoscute: mozzarella Lovilio, hârtie igienică Floralys, cârnați Saint Alby, iaurturi Envia și înghețate Gelatelli... Lanțul nemțesc de magazine Lidl este dovada că societatea de consum a anilor 1950–2000 e pe cale să crape. Clienților li se fâlfâia de logoul produsului, din moment ce era vândut cu doar 1 euro. Nu mai consumau din plăcere ostentativă ori din servilism față de publicitate, ci numai și numai pentru a supraviețui. Știi că ești sărac când puloverele tale nu mai au eticheta Éric Bompard, ci Massimo Dutti și când mănânci iaurturi expirate de două săptămâni. Problema lui Octave e că nimeni de pe fața pământului nu ajunge să-l considere victimă. Ar vrea și el să se plângă ca toată lumea, însă nimeni nu-l ascultă. Or, este de cinci ori victimă.

Victimă a veacurilor de patriarhat care au dat masculinității imaginea de rahat a unor ditamai scârbele erectile și dominatoare.

Victimă (și complice) a societății comunicării, care l-a transformat într-un zombi ce ascultă servil de poruncile luxului și ale dorinței sexuale a unor modele ireale.

Victimă (și colaboraționist) al mass-media ce l-au forțat să intre într-o competiție a celebrității căreia narcisismul lui infantil nu-i putea rezista.

Victimă a mediului său burghez care l-a drogat cu materialism, cu prețul distrugerii naturii, a vieții animale și a oricărei profunzimi mintale.

De-acum, e prea târziu: va fi în curând, ca toată lumea, victimă a sfârșitului omenirii, iminent și meritat.

Tentativa de victimizare a unui vinovat este riguros de nedifuzat în prime-time la France Publique. Octave își mototolește încă o dată foaia de hârtie și o aruncă în frapiera pentru șampanie. Ghemotocul îi cade alături, ca atunci când Lionel Jospin a jucat baschet cu un coș de hârtii, strigând: „Dacă nimeresc, ajung președinte!“

Bad trip — experiența provocată de intoxicarea dură cu droguri. (N.t)

Joc joycean al autorului, cele patru nume feminine fiind inventate

doar până la un punct; în context, tot la niște „legături primejdioase“ și la „jocuri ale dragostei și ale întâmplării“ face referire, între Choderlos — Pierre Choderlos de Laclos — și Marivaux; Estelle Doudet a scris despre Marivaux; Marchiza de Deffand, autoare de epistole și celebră în saloanele franceze ale secolului al XVIII-lea, a fost prietenă inclusiv cu Marivaux; nu știu dacă Olivia de Havilland a jucat vreodată rolul Ofeliei, dar asonanța Deffand-Havilland ar putea fi o cale spre Olivia de Deffand; cât despre intangibila doamnă de Tourvel, iată un pariu pentru orice Valmont, în căutare ori nu de Ofelii/de destin hamletian. (N.t.)

Dea nu a răspuns la mesaj. Bărbatul așteaptă să se stingă lumina ecranului pentru a ști dacă nu cumva ea e pe scenă. Dea e căsătorită: asta i-a și plăcut. De ceva vreme Octave nu mai este interesat decât de femeile măritate. Nu mai strânge decât frânturi de fericire fără planuri matrimoniale, plăceri neurmă de constructivitate, sex fără conjugalitate. „Dac-ar ști soții câte mariaje am salvat, nu le-ar mai veni să mă omoare“, le spune amicilor celibatari. Și: „Femeile măritate sunt mai mult decât femei: sunt suflete pure în corpuri neglijate, inimi însetate de mângâieri, prințese care nu au renunțat nici la basme, nici la pornografie“. Octave nu e nici un donjuan, dar nici un bărbat năruit. Cade la picioarele acestor soții terorizate la gândul că nu li se va mai întâmpla nimic erotic. Și-atunci li se-ntâmplă Octave: ceva mai rău decât vidul. Unii bărbați cer fetelor actul de identitate pentru a nu fi acuzați de corupere de minore; Octave nu face dragoste decât după prezentarea certificatului de căsătorie. Pentru a obține sex cu regularitate, trebuie să te culci cu neveste, sunt cele mai puțin complicate și cele mai flămânde. Octave comite adesea păcatul mortal al celor care nu ascultă de a zecea poruncă: „Să nu poțestești nevasta aproapelui tău“. Pedepsa lui Octave este că locuiește de viu în infern: vei arde-n vecii vecilor pe Champs-Élysées.

La radio, Octave a descoperit o singură idee care funcționează de trei ani: începe de fiecare dată cronică zicând „Bună seară“. La 8:55 dimineața. Simplu, idiot, eficient. După care debitează cam tot ce-i trece prin cap, fără urmări neplăcute. Octave contemplă creșterea urii și a apelor. Știe deja ce va scrie pentru mâine-dimineață: o cronică despre vestele galbene văzute de un privilegiat.

În cea mai mare parte din țările lumii, nedreptatea socială este infinit mai puțin strigătoare la cer decât în Franța, iar popoarele țin închise gurile de amărăți fără vreun dinte. În Maroc, palatele ca din O mie și-una de nopți, din dantele de marmură, stau alături de cea mai odioasă mizerie și asta în deplină liniște. În Rusia, oligarhiei îi crapă burțile de-atâta caviar, făcându-și plinul la curve, fără cel mai mic protest din partea unui popor fatalist. Sigur, țările acestea nu sunt niște democrații. Franța manifestă slăbiciunea de a acorda defavorizaților dreptul de a se plânge. Numai că acest lux numit libertate de expresie este în pericol în toate țările occidentale de când cetățenii au fost înlocuiți de consumatori, iar jurnaliștii de mitomani. Octave s-a săturat de dezbaterile sterile despre împărțirea bogăției. Urăște

hiperindividualismul tot atât cât Julien Coupat⁴³, ceea ce nu îl împiedică să tragă de unul singur la măsă în subsolul de la Crazy. Tot astfel, vestele antimondializare și-au dat întâlnire grație Facebook-ului, firma cea mai globalizată din Silicon Valley. Oricum, o dictatură iliberală va pune capăt în curând acestor perpetue dialoguri ale surzilor, dar și tuturor plăcerilor blazate. Democrația trebuie să moară, fiindcă a eșuat. Octave va figura printre cele dintâi personalități executate de masa plebee. În așteptarea acelei binecuvântate zile, gazele lacrimogene au cel puțin meritul de a-i face să lăcrimeze pe chelnerii de la Crazy Horse când se întorc din pauza de țigară, tocmai pe ei, de obicei impermeabili la emoții. Octave nu va fi în stare să-i facă să înțeleagă pe acei black bloc că și el a pierdut totul, că a făcut mereu în așa fel încât să nu dea bani pe sticlele de șampanie la trei litri în zonele rezervate pentru VIP, că este un parazit monden și nu un simbol al aristocrației (sau al decadenței), că, în 2002, a susținut candidatul comunist și că le admiră curajul fizic. Udați learcă din cap până-n picioare de tunurile cu apă rece ale poliției, în plină iarnă, apoi gazați în tir rapid, cu ochii învinețiți de gloanțele de cauciuc, întinși pe jos și cotonogiți cu pulanele, tinerii continuă să scandeze sloganuri haioase precum „Macron ai dat-o-n marmeladă, familia Tuche⁴⁴ e toată-n stradă“, făcând zob stațiile transportului în comun cu sticle furate de la Monoprix des Champs. Sunt la fel de schizofrenici ca Octave atunci când tăguiesc „Jos statul“, cerând aceluiași stat să mărească salariile. Râsul lui Octave e galben ca vestele protestatarilor. Când punkiștii cu dreauri se distrează cotonogind noii îmbogățiți, nu-i poate decât aplauda. Conflictul înseamnă victoria lui „Burning Man“ asupra lui „Fuck Me I'm Famous“; e totuna cu Patrick Bateman făcut KO de Vernon Subutex⁴⁵.

Revăzându-și notele, Octave își spune că nu, o asemenea cronică este de nepronunțat la France Publique. Și oftează înciudat. Din fericire, zorii încep să se strecoare pe fereastră și perdelele să se lumineze. Vocea lui Eartha Kitt cântă „Take My Love“. Dansatoarele fac playback în poziții militare, purtând căciuli de blană ca ale Horse Guards de la Buckingham Palace și alunecând pe o bandă de alergat. Trupurile lor perfecte nu au nimic obscen. Spectacolul de la Crazy Horse este o anomalie estetică și asexuată. Nu mai atrage decât autocarele cu turiști asiatici. Un copil de zece ani vede zilnic mai multe țâțe pe computerul părinților. Lui Octave îi place locul acesta din pură nostalgie după vechea lume. Își aduce aminte de căsătoria lui Alain Bernardin cu Lova Moor: o petrecere kitsch ținută la Louvenciennes, în 1985, cu Philippe Junot, Jean Castel, Mireille Darc și sculptorul César... Împreună cu gașca lui de la Caca's Club, Octave s-a strecurat la petrecere fără să fi fost invitat. Până la urmă duseseră

mireasa triumfătoare, pe umeri, într-o casă cu pereții multicolori care seamăna cu Playboy Mansion. Cu viața lui dezlănțuită, fondatorul Crazy Horse ar risca acum să fie arestat seară de seară. Octave visează la o cronică post#MeToo care s-ar putea intitula, ca un omagiu adus lui François Furet, „Trecutul unei dominări”⁴⁶. Apoi nu se mai gândește la nimic, fiindcă în scenă intră Dea.

Julien Coupat, sociolog francez născut în 1974, suspect, la un moment dat, într-un caz de terorism. (N.t.)

Titlul unei serii de comedii cinematografice franceze regizate de Olivier Baroux. (N.t.)

Burning Man — eveniment artistic și fenomen cultural care se desfășoară în deșertul Black Rock începând din 1986, conform unui decalog anticonsumerist și civic; *Patrick Bateman* — personaj, serial killer, al romanului *American Psycho* de Bret Easton Ellis, apărut în 1991; *Fuck Me I'm Famous* — Numele unei serii de evenimente glamour organizate de Cathy și David Guetta, inițial la Ibiza, începând din 2008; *Vernon Subutex* — Titlul și personajul principal al unui roman-trilogie al lui Virginie Despentes, apărut în 2015; ideea este de înlocuire de generație și de mentalitate. (N.t.)

Trimitere la cartea istoricului francez, *Trecutul unei iluzii*. (N.t.)

Ora 1 dimineața

„Istoria se repetă mai întâi ca o tragedie,
apoi ca o farsă.“

Karl Marx

Se face imediat liniște. Dea stă dreaptă, cu bărbia-n sus, cu gâtul ei prelung. E o dansatoare de formație clasică, are pasul mândru și un mod de a-și ține capul care nu lasă loc dubiilor. Nasul îi e cârn, ca o trambulină pentru sărituri cu schiurile, amintind de cel al lui Sylvie Guillem. Nuanța părului e undeva între roșcat și negru.

„It’s a small step for a man but a giant step for a mannequin“, își notează Octave așezat comod.

Un clișeu pentru a spune că alura acesteia impunea respect. Dar mai degrabă jena era cea care schimba tabăra. Publicul se simțea rușinat fiindcă avea dreptul să se uite la o asemenea Regină. Când o admirai pe Dea goală pe scena aceea, îți venea să ceri iertare pentru că ești un bărbat slab și respingător, să ceri iertare pentru mileniile de vulgaritate, să ceri iertare că nu te ridici la înălțimea Femeii. Corpul Deei aducea patriarhatul în sclavie. Nuditatea ei nu însemna inferioritate, ci glorie, ca a cerului înnorat care, dintr-odată, se întredeschide pentru a lăsa să se strecoare o rază din lumina divină. Zeița își dăruiește frumusețea, sigură pe ea și disprețuitoare. Clienții de la mesele din fața ei par să se prosterneze la picioarele unui idol. Crazy Horse nu mai este cabaretul înființat de un erotoman, unde s-au adunat niște moși scârboși, ci o sectă reunită pentru celebrarea unui cult postapocaliptic, pentru venerarea unui Înger al Reconcilierii în Mijlocul Haosului. Octave e ateu, dar vede el bine că Dumnezeu își petrece vremea încercând să-l convingă că există. Literalmente i se taie respirația de fiecare dată când o revede pe Dea, și asta încă din ziua în care s-au cunoscut. Plânge de mulțumire. Încetează să-și mai umfle pieptul, simțind cum îl înăbușă astmul. Dea corespunde din toate punctele de vedere adjectivului „radioasă“. Octave simte până-n miezul cărnii adevărul pe care libertinii îl cunosc cu toții, de la viconte Valmont încoace: ființele cele mai excitante sunt acelea care nu sunt disponibile.

În fața sfintei apariții, Octave trăiește un infern elizean. Deși e o persoană foarte ocupată — Dea este manechin în timpul liber —, el nu a cunoscut-o într-un cadru profesional, ci mult mai banal: s-au întâlnit la un club de gimnastică. Nu se simțise niciodată atât de intimidat ca atunci când o descoperise în șort flaușat turcoaz. Stătea dreaptă, cu sânii-n vânt sub maioul alb, uscându-și părul ud cu un prosop roz. Octave era întins pe un șezlong, odihnindu-se după ora de bicicletă.

Într-un film, imaginea ar fi rulat cu încetinitorul. A întors încet capul spre el și i-a zâmbit. Octave nu și-a dat niciodată seama dacă într-adevăr lui îi surâsesse ori pur și simplu se simțea bine-n pielea ei, la ieșirea de la duș. În schimb el se simțea paralizat, orbit. Încercase degeaba să nu roșească. Ar fi vrut să-și închidă gura, dar gestul era peste puterile lui. Va revedea toată viața acea imagine ca pe un eveniment tragic și splendid. Din acea clipă o admiră. Cum Octave nu avea cont pe vreo rețea de socializare, unica șansă de a revedea acea frumusețe consta în a se întoarce săptămână de săptămână în sordidul club de gimnastică. Unde Dea era întotdeauna prezentă: minunata lui suferință săptămânală. Povara lui rafinată de joia după-amiaza. Numai că era paralizat, nu îndrăznea să-i vorbească, se considera prea bătrân și rahitic. După o lună de tăcere pe care Octave o lua drept indiferență, Dea a catadicsit să-l abordeze. S-a lăsat pe vine în dreapta lui, pe când Octave se odihnea pe o saltea umedă. Avea exact acel timbru al vocii pe care-l nădăjduia. Grav și bizar. Practica yoga tantrică și meditația zen. Era vegană și nu se drogase în viața ei. În forul lui interior, Octave era infinit de zguduit, fiindcă se simțea mântuit. A bolborosit:

— Nu aveți nimic nasol și asta e îngrozitor.

— Ai încercat meditația? i-a răspuns Dea.

— Nu... chiar se vede că sunt stresat?

L-a luat de mână ca să-l liniștească. Inima îi bătea foarte tare, i-o putea auzi de la trei metri, ca toba mare a lui Cerrone din „Give Me Love“. Dea l-a sfătuit să-și întindă picioarele.

— Închide ochii și respiră adânc. Încearcă să te concentrezi asupra corpului tău. O să faci o scanare corporală de jos până sus. Mulțumește-i fiecărei particule din tine. Spune-le mulțumesc picioarelor, moletelor, șoldurilor...

Cu pleoapele închise, Octave încerca să nu râdă.

— Simt că i-aș mulțumi în special corpului tău.

— Dă-ți drumul. Acceptă viața. Vizualizează un lac nemișcat.

— Îți văd ceafa. Ah: un bărbat o mușcă. Ce-ar fi dac-aș fi eu acela?

— Nu te lăsa tulburat de dorințe superficiale. Alungă-le influența. Creează o bulă binefăcătoare. Acceptă pacea asta.

— Dorința mea e binefăcătoare.

— Fă un efort, meditația înseamnă victoria asupra propriilor noastre frustrări.

— Nu sunt frustrat, sunt atras, ceea ce e și mai rău.

— Nu mă ajuți. Destinde-te, respiră. Meditația trebuie să te elibereze de obsesii. Folosește-te de simțuri.

— Numai asta fac. Îți adulmec părul, îți mângâi palma. Vocea ta îmi dezmiardă timpanul. Toate simțurile îmi sunt în alertă din cauza ta.

— OK, las-o baltă, ești inapt pentru zen.

Încă o dată Octave a exagerat. Dorea ca acea clipă să dureze pentru totdeauna. De altfel, de durat, durează. Octave tot aici stă așezat, în sala aceasta de gimnastică duhnind a transpirație, iar Dea i se confesează contorsionându-se, îi vorbește despre cursurile ei de dans făcându-și exercițiile Pilates, îi povestește escapadele ei de adolescentă corsicană, în poziția câinelui cu capul în jos, apoi în planșă și în poziția războinicului, iar el o privește cu un zâmbet tâmp și e fericit. Stare care nu va dispărea nicicând. Dea i-a dat ideea unui SPA auditiv. Îi voia binele, iar el a creat din asta un banc radiofonic.

— De ce încerci să trăiești ca înainte, îl întrebase Dea, din moment ce nimeni nu va trăi vreodată ca înainte? Trecutul e trecut, acceptă-l și-ți va fi mai bine...

Orice-ar fi să fie, el va fi veșnic pe o saltea pentru yoga împreună cu Dea. Acum stă într-un fotoliu, la Crazy Horse, iar ea se mișcă în fața lui, cu coapsele vărgate de lasere, cu sânii goi în harnașamentele lor de piele perlate de sudoare, însă timpul și spațiul nu mai există: e la fel ca la prima lor întâlnire. Nu e nicio îndoială: Octave nu a reușit să se abțină să o dorească pe Dea cu alunițele ei presărate pe piele ca boabele de piper. Dea e o frumusețe cu buric rotund, cu picioare subțiri, cu fese convexe, cu ochi de smarald. Înțelege totul, simte totul, ghicește ce el îi ascunde. Nu are încredere în Octave care a ajuns să o dorească prea repede. A simțit că el se mințea pe sine dintotdeauna. Îl cunoaște și-l înțelege. Îl amăgește, îl evită, însă o amuză, bietul de el.

Este fără îndoială util să precizăm cititorilor noștri de ce Octave e convins că s-a mutat în infern: oricât de desuet și de surprinzător ar putea să pară, Dea este irevocabil, inbranlabil, înspăimântător de fidelă soțului ei.

Deodată, Dea se oprește din dansat. Ia un microfon și anunță că ansamblul de dansatoare de la Crazy Horse Saloon intră în grevă pe termen nelimitat.

— Cerem direcțiunii schimbarea contractelor noastre de muncă pe perioadă determinată în contracte de muncă pe perioadă nedeterminată. Suntem plătite cu 170 de euro net pe reprezentație, având două spectacole pe seară, fără respectarea normelor de protecția muncii, lucru inacceptabil. Cerem anularea regulii „cântăririi” săptămânale, ca și renegocierea onorariilor. Spectacolul se întrerupe. Bună seara.

Fiindcă această Louise Michel⁴⁷ de la Crazy Horse are sâinii rotunzi și albi, cu sfârcuri de un roz-pal, turiștii chinezi cred că este vorba despre o glumă și izbucnesc în hohote de râs, în timp ce cortina se lasă, dar Octave știe că Dea a vorbit serios. Îi povestise deja despre ritualul cântăririi. Greutatea dansatoarelor de la Crazy e verificată săptămânal de conducere. Dacă vreuna dintre ele pierde ori ia două kilograme, contractul îi este pus sub semnul întrebării. Pentru ca toate fetele să fie de aceeași înălțime, tocurele pantofilor sunt de diferite înălțimi. Octave înțelege acum mai bine de ce Dea nu îi răspundea la mesaje. Insurecția care a cuprins Franța nu s-a oprit la ușa salonului Crazy Horse. Octave se întreabă de ce oare dansatoarele nu au inclus printre revendicări anularea testului creionului și regula triunghiului isoscel. Direcțiunea strecoară tot timpul un creion sub sâinii dansatoarelor. Dacă acesta rămâne sub sâni, pierderea locului de muncă se apropie. Iar distanța dintre sfârcuri este măsurată cu atenție cu o riglă: aceasta trebuie să fie egală cu distanța dintre sfârc la buric (21 cm între sfârcuri, 11 cm între buric și pubis). Dacă triunghiul alcătuit de cele două sfârcuri și de buric nu este isoscel, candidatele nu sunt angajate. „Crazy Horse e un târg de vite“, zice deseori Dea. Octave (care este angajat la France Publique cu contract de muncă pe perioadă determinată, renegociabil la trei ani) îi răspunde că toate castingurile pentru parade ale modei sunt exerciții de umilire publică. „N-ai citit în L'Idéal? Ar trebui reformat întreg sistemul fashist⁴⁸.“ Octave știe însă bine că i-ar veni greu să facă abstracție de aceste coduri: picioarele care trebuie întotdeauna să măsoare două treimi din lungimea corpului, pânțelele plat, sâinii semeți, pomeții simetrici constituie binecuvântata sa dictatură. Lumina se aprinde și, de data asta, clienții protestează pe bune. Rumoarea se amplifică până la

ieșire. Octave se repede spre cabine pentru a o felicita pe Dea, revoluționara în cizme până la zona inghinală. În seara aceasta a înțeles că principiul „plătești ca să vezi femeile dezbrăcându-se” simbolizează un secol revolut. Templul acesta înființat în 1951 nu va supraviețui multă vreme în lumea nouă. Îi amintește de ultima lui vizită la Palatul Élysée. Octave mișună prea mult prin ungherele puterii din arondismentul 8.

Louise Michel, învățătoare, anarhistă, feministă, figură de prim-rang a Comunei din Paris, 1830–1905. (N.t.)

Joc de cuvinte între fashion și fascism. (N.t.)

Pietrișul scârțâia sub tălpile mocasinilor, în curtea palatului. Rareori mergi pe pietriș, în Paris, când te duci la un cocktail. Păcat, fiindcă sunetul e agreabil, mai ales când cerul e albastru și ai trecut de trei rânduri de controale dincolo de bariere, stâlpi de metal și camioane cu polițiști înarmați până-n dinți. Din prudență, Octave și-a pus un costum albastru, cămașă albastră, cravată albastră, pantofi albaștri. Se deghizase în Jean d'Ormesson pentru a se duce la ceremonia acordării Legiunii de Onoare lui Michel Houellebecq de către președintele republicii. Era ora șase seara și tocmai trimisese un mesaj la Charlie Hebdo pentru a afla dacă săptămânalul ar fi fost interesat de un reportaj ultrasubiectiv acasă la Emmanuel și Brigitte Macron. Răspunsul fusese da. Se simțea al dracului de „embedded“. Un soi de spion monden, iată ce ar fi fost Octave toată viața lui. O balanță în costum funcționăresc, călăuzită din susul peronului de un ușier cu lanț de aur. Un avertizor de integritate însoțit până în grădină pentru a i se propune să aleagă între un pahar de apă plată și unul de apă minerală. În glumă, ceruse chelnerului un gin tonic. Bărbatul nici măcar nu zâmbise. „După discurs se va servi șampanie.“ Octave se liniștise: Franța evită să-și îmbete cetățenii înaintea discursurilor prezidențiale. Parcul de la Élysée era imens, cu o fântână undeva, departe. Aceste mici detalii asigură bucuria de a trăi în țara lui LVMH: pietrișul care scârțâie sub tălpi, un jet de apă care suieră, mierle care ciripesc, o grădină plină de lalele roșii și narcise albe, boschete tăiate la linie, în sfârșit, futu-i, Octave înțelegea de ce se băteau atâția tipi să locuiască în castelul ăsta. Coborâse în parcul imens cu stejari care intimidau. S-ar fi putut dezbrăca și rostogoli în pielea goală pe iarbă, ca un hippie la Woodstock: pe o asemenea căldură, ar fi fost cel mai bun lucru. Nu a făcut-o, din respect față de normele de bună-cuviință. Octave îl întrebase pe Jean-Louis Aubert dacă și el primise Legiunea de Onoare, iar vocalistul grupului Téléphone îi răspunsese că nu. „Dar un joint tot am fumat aici, la toaletă. Pe vremea lui François Mitterrand, eram cu Coluche.“ Când ești star rock, să bagi un cui la buda de la Élysée este echivalentul celei mai înalte decorații franceze. Era prezent și Nicolas Sarkozy, dar fără Carla. Chelnerului îi spunea pe nume: „Ce mai faci, Joseph?“ Mai că i-a zdrobit mâna lui Octave. O aiureală să pui atâta energie pentru a strânge niște mâini. Lui Octave i-a venit să geamă, atât de tare îi presase falangele, dar abia de s-a strâmbat puțin. În sferele înalte trebuie să te prefaci că totul e bine, chiar dacă suferi atroce. Și așa, frecventarea puterii transformă rebelii cinici în lăudători cleioși. Ah, știu la ce vă gândiți: Octave nu ar fi trebuit să-i

strângă mâna lui Sarko, ci să poarte o jachetă fluorescentă și să cheme la revoluție. Numai că Parango nu e nici François Bégaudeau, nici Juan Branco. Nu mai e nici atât de comunist ca în 2002, deși rămâne singurul cronicar de la Figaro Magazine în stare să publice reportaje în Charlie Hebdo. Covorul sălii de recepții e o operă de artă contemporană, iar el pășește pe multicolore linii paralele. Descoperindu-l, Teresa Cremisi a strigat: „Ah, ăsta nu era aici ultima oară!” Octave îl întrebase pe fostul președinte dacă acel covor disco era acolo și pe vremea lui, iar Sarkozy îi răspunsese că nu. „Decorațiunile au fost modernizate recent.” Vopseaua roșie fusese înlocuită cu una gri și alb, ca în marele magazin-pilot Dior de pe strada François I. Invitații defilau ca la prezentarea unei colecții de primăvară-vară, se duceau până la perete și-apoi se întorceau surâzători. Nicolas Sarkozy îl salutase pe Bruno Le Maire, ministrul Economiei și Finanțelor: „Ce mai faci? Mda, da, o să scazi impozitele, deci e de bine”. După care s-au dus într-un colț ca să stea de vorbă fără ca Octave să-i poată înregistra, cum făcea Patrick Buisson. Mulți foști miniștri ai Economiei ajunseseră președinți: Giscard, Sarkozy, Macron... Bruno Le Maire părea la curent cu filiera.

Octave venise să-l susțină pe Michel Houellebecq în teribila încercare constând din a accepta o medalie republicană. Lucru deloc evident: fusese nevoit să se spele pe păr, să-și pună cravată, să asculte complimentele fără să se strâmbe în public. Michel umbla încolo și-ncoace cu nonșalanța care-l caracterizează, însoțit de Lysis, nevasta lui. Aceasta purta o rochie galbenă, transparentă. Razele soarelui îi dezvăluiau picioarele prin țesătură, la fel și sutienul nu mai puțin translucid. Aubert i-a spus că seamănă cu o zână sau cu o prințesă. Ea i-a replicat: „Mulțumesc, și tu la fel”. Octave era cât pe ce să se înece cu apa minerală rece ca gheața. În sfârșit, s-a trecut la lucrurile serioase: un bărbat îmbrăcat în uniformă de ceremonie a rugat invitații să se întoarcă în sala cu covor cu motive geometrice, după care un ofițer din gardă a strigat „Domnul Președinte al Republicii!” și toată lumea a luat poziția de dreptți. Cei prezenți au alcătuit un semicerc în fața tribunei, în așteptarea intrării regelui. Octave era uluit de cât de cool era blondinul acesta pe care milioane de francezi își doreau să-l decapiteze. Discursul i-a constatat într-o îndelungă tentativă de deminare a oricăror eventuale polemici privitoare la acordarea distincției unui romancier acuzat de misoginism, declinism și islamofobie de către un șef de stat feminist, progresist și antirasist. Uitându-se la Emmanuel Macron, bronzat, zvelt și vorbind relaxat despre literatură, la fel de în largul lui ca într-o dezbatere de anvergură de șapte ceasuri la Grand Bourghtheroulde⁴⁹, Octave și-a zis că președintele ar fi meritat să ajungă la ENS⁵⁰, în loc să fi intrat la

ENA⁵¹, după care s-o și desființeze. Unghiul ales era unul malițios: se insistă pe romantismul autorului Supunerii pentru a compensa caracterul lui reacționar. S-ar fi putut sprijini și pe umorul houellebecqian pentru a face să fie înghițit hapul. Umorul de dreapta nu e politețea disperării, ci scuza pesimismului. Octave nu știa numele consilierului care redactase discursul, dar respectivul sigur nu se gândise la asta: satira scuză multe derapaje și romanul în cauză nu ar fi afirmat contrariul. „Sunteți o Doamnă de Staël obosită“ e gluma care i-a făcut cel mai tare să chicotească pe cei de față și, la fel, și pe scriitorul depresiv. Ca discipol al laureatului, Octave se bucura de încununarea mișcării literare pe care Jean-Philippe Domecq o denumise „abjectism“ într-un articol din Le Monde publicat în aceeași zi. Încercând să descalifice literatura de rigolă, Domecq o botezase, la fel ca Bernard Frank care crease mișcarea „Husarilor“, ținând să-i ostracizeze, în revista Les temps modernes din 1952. Romancierii abjecți (sau abjectiști) ne eliberează de apăsarea siropoaselor bune sentimente față de literatură. Abjectismul este echivalentul pentru secolul XXI al „decadentismului“ atât de hulit la sfârșitul secolului al XIX-lea. Ar trebui să ni-l închipuim pe Huysmans la Palatul Élysée, mângâind câinele președintelui, înainte de a se călugări. Îmbătându-se pe peluză, cu barba lui grizonantă, cu plete, cu costumul la două rânduri, Octave ar fi putut obține postul lui Sar Péladan.

După discurs, cupele cu șampanie rosé au fost în sfârșit servite pe terasă. Octave profitase pentru a se strecura cu abilitate între Alain Finkielkraut și François Samuelson, ca un toreador curtezan, cu scopul de a se apropia de șeful statului. Dorea să-i sufle o idee președintelui, care i-ar fi putut permite acestuia să salveze Franța fără a transpira ceva. Lui Emmanuel Macron îi lipsea o mare reformă a societății. Toți președinții o impuseseră pe-a lor și, în general, acesta s-a dovedit unicul lucru pozitiv din perioada în care au locuit în strada Faubourg Saint-Honoré numărul 55: Giscard a pus la punct legislația privitoare la abort, Mitterrand a abolit pedeapsa cu moartea, Chirac — obligativitatea serviciului militar, Sarkozy a decretat dispariția publicității de la televiziunea publică și Hollande a legalizat căsătoriile gay. Așa că Octave și-a dat drumul:

— Domnule președinte, există o măsură care ar face să intre mulți bani în vistieria statului, ușurând în același timp suferințele poporului francez.

Deasupra ochiului albastru al lui Emmanuel Macron, sprânceana stângă desenase un accent circumflex.

— Zău? Și care-ar fi?

— Joia viitoare, când vă veți adresa națiunii, spuneți-i că veți legaliza canabisul.

Tânărul președinte a avut o mișcare bruscă de recul, de parcă Octave ar fi trecut de la statutul de scriitor elitist la acela de adept al mișcării rasta, cu dăduri pe cap, dar tot a avut timp să-i răspundă.

— Nu sunt favorabil ideii, din două motive: în primul rând, traficanții vor trece la droguri mai puternice, în al doilea, canabisul ramolește creierul copiilor.

— Cu tot respectul pe care vi-l datorez, domnule președinte, copiii nu mai au deloc creier de la nașterea Facebook-ului. Cât despre dealeri, este de ajuns să-și deschidă magazine oficiale. Americanii au făcut-o, canadienii la fel, israelienii și olandezii tot așa, și-atunci noi de ce nu?

Numai că președintele îi întorsese spatele, deja discuta despre desființarea bacalaureatului cu Fienkielkraut, se dusesse naibii totul, Octave nu mai avea ieșire, era zăpat, ajunsese un paria, nu mai avea decât să se ducă să se sinucidă prin vreun birou întunecos, ca François Grossouvre. Pentru a-i ridica moralul, prima doamnă îi propusese să viziteze aripa privată a palatului, dinspre strada Élysée. Reținuse în special salonul pictat de Pierre Paulin, care trimitea la sala comenzilor de pe Enterprise din Star Trek, și veceurile asemănătoare cu cabina unui iaht din mahon. Brigitte Macron îi spusese că președintele Trump nu reușise să descopere cum se trăgea apa; Octave nu încercase să afle cum de putuse prima doamnă să-și dea seama. Marin de Viry tropăia pe parchet cu pantofii lui Church's, întrebându-se de ce fusese invitat Octave la același cocktail cu el. Parc-ar fi fost un albatros țicnit în fața unui pescăruș uns cu păcură. Octave s-a hotărât să nu ia în considerare dineul lui Michel Houellebecq, de la Jockey Club, din fidelitate față de Travellers, unde erau tolerați cei de rând ajunși la faza de cerșetori. Într-o țară care-și pierde reperele trebuie să știi să-ți alegi tabăra: fie aristocrații rămași fără un ban din strada Rabelais, fie burghezii săraciți de la Champs-Élysées. Nenorocirile noastre or fi fiind ele verișoare, dar nu vor șterge niciodată veacurile de dispreț reciproc.

Comună franceză înființată în 2016, unde Emmanuel Macron a lansat pe 15 ianuarie 2019 Marea dezbatere națională, în contextul mișcării Vestelor galbene. (N.t.)

ENS — École normale supérieure = Școala Normală Superioară, universitate franceză de elită cu profil literar, științific și tehnologic.

(N.t.)

ENA — École nationale d'administration = Școala Națională de
Administrație care pregătește înalții funcționari publici ai Franței.
(N.t.)

Ora 2 dimineața

„Înțelegeți acum din ce cauză sunt mai trist decât toții cheflirii la un loc? Mai ușurat decât toți cretinii de pe fața pământului, dar și mai întunecat decât cel mai negru căcat?”

Venedikt Erofeev, Moscova-Petușki, 1969

Paznicul de la intrarea spre cabine m-a împiedicat să trec mai departe. „La Crazy nu este permis niciodată contactul între dansatoare și clienți.“ Am înțeles că Dea o ștersese pe ieșirea secretă pe care Alain Bernardin o folosea pentru a scăpa de neveste. Mi-am adunat de pe jos inima călcată-n picioare pe mocheta neagră și am ieșit în bulevardul George V. Ceva mai sus, spre Four Seasons, se auzeau detonările din bătaia finală. Cioburile din vitrinele sparte reflectau iluminatul stradal ca un colier de diamante smuls de la gâtul unei balerine. Încă o dată, dorința îmi era anulată pe nepusă masă. Uram din tot sufletul deceniul care stătea să vină. Începeam să nu-mi mai găsesc drumul. Rușii vorbesc despre „cretinismul topografic“ de când cu naratorul din Moscova-Petușki a lui Venedikt Erofeev, cel care nu mai găsește niciodată Kremlinul (cu cât bea mai mult, cu atât se trezește mai des într-o casă a scărilor necunoscută). Ca el sunt: de fiecare dată când vreau să ajung la studiourile France Publique, mă trezesc la picioarele hidoasei flăcări aurite de la capătul podului Alma, înconjurat de turiști necrofili care fac fotografii în locul în care Diana Spencer a fost zdrobită de vie. Încep să mă simt tot mai moale. Bizară senzația de a șchiopăta cu ambele picioare. Îmi vine să m-așez pe jos, dar mă tem că nu mă voi mai putea ridica. Moș Ene a trecut să-mi livreze ilicitul lui produs; era speriat de dubele poliției, însă i-am explicat că în seara asta erau alte priorități, de pildă salvarea Republicii Franceze. Un miros de scaune din piele arse plutește pe deasupra pieței. Niște explozii fac să vibreze intermitent solul, ca altădată hiturile Prodigy în tunelul șantierului autostrăzii din La Défense, în timpul rave party-urilor ilegale ale rapperului Pat Cash.

Pat Cash se numește acum Uri, poartă barbă, pălărie neagră și studiază Talmudul și Tora într-o ieșivă din Israel. Mișcarea naturală a vârstei explică faptul că toți cei la modă în anii 1990 s-au preschimbat în conservatori în anii 2020. Sunt aceleași persoane, dar cu 30 de ani în plus: aceste trei decenii petrecute criticând societatea de consum, în timp ce se ghiftuiau cu bani publici, i-au făcut alergici la schimbare. La 20 de ani, viitorul este un ocean necunoscut și fascinant; la 50, apar zădiștii⁵² cu cagule, neînsemnatele războaie ale haștagurilor sau chiar scandalul flacoanelor „Allure“ de la Chanel, dintre rapperii Booba și Kaaris, de la duty-free-ul din Orly-Ouest. Nimic nu se mai înțelege. Trebuie să ți-l imaginezi pe chefliul cel mai obosit din tot Parisul, cu hipertensiune, diabet tip 2 și falange artrozate, împingându-se în ușa toaletei lipsite de precizare de sex de la Galeriile

Lafayette („Bărbații și femeile pot fi diferiți fără a-și declara război?“).

Pletele îmi ascund fruntea, iar barba îmi acoperă bărbia ascuțită. Sprâncenele îmi sunt zburlite, ochii înfundați în orbitele încercănate, buzele prea subțiri, dinții din ceramică și urechile păroase ca ale unui hobit; de fapt, numai nas sunt. Când sunt întâlnit pe Champs-Élysées, mai întâi mi se zărește nasul care iese dintr-un tufiș de peri și de plete și care, la rândul lui, e cocoțat pe o prăjină lipsită de mușchi, înfășurată într-o piele de vigonie mâncată de molii. Pe bulevardul Montaigne se plimbă prin fața magazinelor câțiva saudiți cu căști bluetooth și însoțitoare pline de perle, care se grăbesc către Plaza Athénée. Nasul meu face slalom printre curvele pe trotinete. Actorii care au interpretat rolul meu în filme erau mult prea frumoși. Sunt înconjurat de tineri cu cagule, idolii street-culture, și de vitrine sparte. Trec peste inși fără adăpost și peste dărâmături. Evit bulevardul Marceau, o iau pe niște străduțe pentru a ajunge de la Crazy Horse la Arcul de Triumf, unde am o întâlnire, dar mă țin bățos fiindcă sunt unicul trecător care nu stă cu ochii în iPhone-ul 52.

Militanți angajați în apărarea unei zone protejate, în franceză Zone à defenre/Zone d'Aménagement Différé/ZAD. (N.t.)

Nu mai țin minte chipurile, dar trupul meu își amintește locurile. Ceea ce-mi place în cartierul Champs-Élysées este că totul e sclipitor, amăgitor și scânteietor. Iată de ce poporul ține să stingă flăcările acestui bulevard. Spațiile de depravare cele mai ultraliberale au fost dintotdeauna instalate în acest perimetru. Régine, Mathis Bar și Studio A de pe strada Ponthieu, Élysée Matignon și Safari de pe bulevardul Matignon, Apocalypse de pe strada Colisée, Apoplexy de pe strada François I numărul 78, Central devenit Queen de pe bulevardul Champs numărul 102, Keur Samba de pe strada La Boétie, Raspoutine de pe strada Bassano, Piscine de pe strada Tilsitt, Niel's de pe bulevardul Ternes, Puzzle de pe strada Balzac, Suite de pe bulevardul George V, Man Ray de pe strada Marbeuf, Titty Twister de pe strada Berri. În ziua de azi, frecventez restaurantul Manko și barul Plaza de pe bulevardul Montaigne, seratele de pe terasa-acoperiș de la Fouquet's a lui Thomas de la Villejégu (fiul cântărețului Philippe Lavil), restaurantele Baron, redenumit Medellin, de pe bulevardul Marceau numărul 6, Piaf de pe strada Jean Mermoz, barul Apicius de pe strada Artois, Madam de pe strada La Boétie, Roxie, al Sandrei Sisley, de pe strada Ponthieu, Noto, cel de deasupra Sălii Pleyel, Matignon de pe bulevardul Matignon și Arc, cel decorat de Lenny Kravitz, de pe strada Presbourg. Adresele sunt aceleași, sălile își schimbă numele, dar activitatea principală rămâne identică: fuga de singurătate prin indiferent ce mijloace, în jurul Pieței Étoile. Să te pierzi în mulțime, să te prăbușești în întuneric, să atingi persoane ameteite sau abisul singurătății, să strălucești câteva minute înainte de a te face praf la bar sau la toaletă. Trec prin fața unor clădiri de birouri, goale, care reaprind amintiri, merg pe străzi care sunt tot atâtea mecanisme de reîntoarcere în timp. Seratele costumate de la Caca's Club învârteau prin cartierul acesta lipsit de suflet turiști plini de bani. De ce oare tipii din arondismentul 8 au mereu cămașa băgată în pantaloni, părul lins, dat pe spate, și tâmpilele perlate de sudoare? De ce toată lumea de pe Champs Élysées vorbește englezește, rusește ori arăbește, dar niciodată franțuzește?

Sfășiem banchetele de la Régine cu furculițele, deghizați în Sex Pistols, în sunetul muzicii Gogol Premier și Horde. Coborâm scările de la Élysée-Mat' în costume de scufundări, cu mască, tub și labe de înot. Ne pișăm în sticle și le punem înapoi pe mese. Am introdus găini, oi, șoareci și porci la Puzzle, ba chiar și o vacă de Landes (însă nu am reușit niciodată să-i conving pe cei de la Circul Bouglione să-mi

împrumute un elefant pentru o noapte). Am arbitrat un meci de fotbal cu jeepuri care loveau într-o pubelă metalică pe post de minge. Am improvisat competiții de pétanque vegetal în față la Ledoyen, cu o ridiche pe post de bilă de lemn și lăptuci în chip de bile de metal. Am transformat cea mai mare parte din piste de dans în piscine. Am compus imnuri la pianul de la Safari Club împreună cu Julien Baer și Bruce Meritte:

„Răspunsul îl știi

E la Safari

Și mutra-i seamănă cu Stéphanie...”

Ce s-o fi ales de Stéphanie, barmanița de la Safari? Trebuie să-l întreb pe Bruce dacă mai trăiește.

Ca toți membrii de la Castel, ne încheiam nopțile în brațele frumuseților senegaleze de la Keur Samba, care se întorceau să se așeze pe genunchii lui Carlos Dolto, Claude Brasseur, Pierre Bénichou și Patrick Balkany, după ce ne provocaseră niște ditamai erecțiile matinale dansând ndombolo. Puteam să mai eșuăm și lângă pianul cu coadă al lui Joe Turner, de la Calavados, degustând paste cu votcă, la șase dimineața, alături de Dani cel abia ieșit de la Aventure, de pe bulevardul Victor Hugo. În timp ce toți tovarășii mei de odinioară dorm liniștiți alături de soțiile și de copiii lor, eu continui să hoinăresc prin cartierul supranumit „Triunghiul de aur“, fiindcă lucrurile aurite constituie pe-acolo unicul reper... alături de pubisurile epilate. Este unul dintre ultimele arondismente din Paris în care un bărbat singur nu este considerat suspect decât dacă poartă vestă galbenă sau cască de motociclist.

Nu e mai bine decât înainte, e la fel, dar cei ca mine eram mai numeroși. Când coboram la Raspoutine, pe vremea doamnei Martini, eram urmat de vreo 30 de indivizi care investeau în cabaretul rusesc cu stucaturi în roșu și auriu, decorat de Erté, pentru a admira un aruncător de cuțite beat, un magician cu număr interminabil și niște muzicanți columbieni care se dădeau drept țigani. Se găsea întotdeauna câte cineva extrem de bogat care să strecoare între corzile balalaicilor câteva bancnote cu chipul lui Blaise Pascal⁵³ ca să-i fie cântat încă o dată „Oci ciornîe“. Dansai cazacioc până cădeai lat pe ringul din pătrate roșii și negre. Plecai în zori, ruinat în toate sensurile cuvântului, având ca trofeu un abajur sau un ciucure de lustră la butonieră. Pe vremea aceea, când beam pahare uriașe dintr-o sorbitură, eram aplaudat, iar acum, când fac același gest — iau un pahar de tărie, plin ochi, și-l dau peste cap din opt sorbituri zdravene —, lumea ridică din umeri cu milă. La ce vârstă îți pierzi dreptul de a fi jalnic?

Acum 30 de ani, instinctul îmi era gregar. De la un capăt la celălalt, anii 1980 și 1990 i-am trăit în turmă. Și-apoi, într-o dimineață, anturajul mi s-a volatilizat. Am trecut de la mulțimea zgomotoasă la solitudinea mută. Nu puteam protesta: mișcarea aceasta se cheamă viață. În copilărie, îți petreci zilele și nopțile împreună cu frații și surorile care apoi se împrăștie. Sunt înlocuiți cu o gașcă de prieteni despre care crezi, tare ca fierul, că-ți va fi adevărata familie, cea aleasă, de data asta, după care și ei își iau zborul. Viața constă din a te înconjura de persoane care, progresiv, se îndepărtează, se retrag, se refugiază. Au o meserie, o nevastă, copii, o casă, un divorț, un cancer, sunt prea ocupați pentru a merge să tragă niște shoturi în miezul iernii cu un retardat a cărui barbă albește văzând cu ochii. Lumea se va sfârși de-acum în zece ani, nimeni nu mai are timp de pierdut. Condiția supraviețuirii în perioada apocalipsei este izolarea, gândeam cu voce tare, ca un cerșetor, târându-mi picioarele pe străduțele în spirală din jurul Pieței Étoile, pe când mă îndreptam către Victoria, restaurantul de la Arcul de Triumf. Poate că din vina mea mi-am pierdut gașca de prieteni. Nu am știut să-i țin lângă mine, i-am lăsat să se îndepărteze, am lipsit prea adesea, fiindcă îmi place atât de mult să dispar. Închipuindu-ți că le vei lipsi celorlalți, ajungi să te mulțumești cu a-i pierde.

În noaptea asta dau ultima bătălie dintr-un război deja pierdut, menită

să-mi salveze onoarea. Ceva anume s-a gripat. Nu-mi mai bat joc. Sunt în poziția potrivită pentru a ști că a-ți bate joc înseamnă a fugi. Ce poate fi mai confortabil decât să nu dezvălui nicicând ce ai pe suflet? Umorul este un comportament pasiv-agresiv. În fond, satiricii sunt invidioși pe vestele galbene. Formulează critici fără propuneri. Distrug totul fără a ști ce ar putea pune în loc. Defulare ce nu duce nicăieri. Este votat Mélenchon fiindcă se știe că nu va fi ales niciodată. Știe și el. E comod să poți spune în permanență orice, știind că nu vei avea vreodată vreo responsabilitate. Aceasta mi-a fost chemarea: să urlu la comandă și fără consecințe. Sunt un iresponsabil sub jurământ încă de la 18 ani. Poporul nu-și dă seama: își închipuie caricaturişti ca pe niște revendicativi îndrăzneți, pe când nesiguranța lor e strigătoare la cer. Am putut țipa după ajutor săptămână de săptămână, timp de trei ani, la France Publique, fără a fi auzit măcar o singură dată. Pentru a explica mai limpede: noul război civil îi asmute unii împotriva altora pe francezii care nu ascultă France Publique cu cei care ascultă France Publique. Ascultătorii postului de radio lider în Franța se consideră superiori celorlalți cetățeni. Vorbesc o limbă mai elegantă, fără accent meridional ori intonații pariziene. Gurile le sunt fine și elocința ascuțită. Fac raționamente inteligente, au referințe erudite și soluții căutate cu emfază la toate problemele. Nu-i termină nici disperarea, nici neliniștea existențială. Sunt pacifiști și ecoresponsabili. Cel mai adesea beneficiază de siguranța unui loc de muncă bugetar și detestă șoferii de camion. Invers, persoanele care nu ascultă France Publique nu au sentimentul că locuiesc în aceeași țară cu cei dinainte. Sunt persoane sărace, cu o soartă precară, și nu au altă alegere decât aceea de a consuma perturbatori endocrini. Trag din greu la muncă pentru un salariu derizoriu și, dacă se plâng, poliția le cotonogeste, le învinețește sau le rupe mâinile. Nu înțeleg vocabularul utilizat la France Publique și habar nu au de existența „avocado toasts”. Le e rușine că nu pricep cronicile subtile și semantica intelectuală a moderatorilor de la postul public. Se simt nu inferioare, ci excluse. Franța și-a pierdut limba comună tuturor. Ruptura e totală. Și toate astea se joacă la Paris, în același cartier șic, de mai multe săptămâni încoace. Clădirea postului de radio public se găsește la Paris, în arondismentul 16, pe bulevardul unui președinte asasinat. Pentru a ajunge acolo peste câteva ceasuri, va trebui să cobor pe bulevardul Kléber, unde indignații dau foc unor Mercedes-uri, în fața Hotelului Peninsula. Ascultați întrebarea de neînțeles pe care Nathan i-a pus-o unui eseist pe la 7 dimineața: „Cum ați analiza mecanismul și ceea ce ridică întrebări asupra tropismului privitor la noi și la societate?” Limba pe care am învățat-o la Institutul de Studii Politice — și Nathan la Școala Normală Superioară — nu e franceza, ci un morse pentru jigodii sartriene. E un volapük⁵⁴ destinat delectării între „cunoscători”.

O înjurătură la adresa poporului. De fiecare dată când un conducător utilizează anglicismul „job“, în loc de „serviciu“, sau „training“ în loc de „instruire profesională“, îndreptățește o revoluție. Neomizerabilii preferă să asculte o televiziune complotistă rusească decât postul de radio al statului francez. Când președintele a avut ideea Marii Dezbateri, nimeni nu a observat ambiguitatea termenului: se găseau față-n față un absolvent al Școlii Naționale de Administrație și-ai lui care dezbăteau și cetățeni care SE zbăteau.

Fosta bancnotă de 500 de franci. (N.t.)

Limbaj artificial creat de preotul german Johann Martin Schleyer în 1879. (N.t.)

Imperativul momentului este „să nu te iei niciodată în serios“. Dar dacă nimeni nu ia nimic în serios, pe ce lume trăim? E timpul s-o mărturisim: mascarada asta s-a născut pentru mine odată cu înființarea Caca's Club, în 1984.

În mod normal, un club are întotdeauna un scop precis: să se joace golf sau tenis, să se reflecteze asupra viitorului Franței, să se meargă la cină cu oameni de afaceri sau să se adune pasionații de jazz pentru un concert... Al meu nu avea vreun proiect, cu excepția aceluia de a distruge toate barurile de noapte la modă și de a acoperi orașul Paris cu un rahat uriaș. Cu excepția reuniunilor Dada de la Cabaretul Voltaire (Zurich), nu se mai cunosc multe cluburi a căror rațiune să fi fost la fel de falnic lipsită de sens. Interesul presei scrise și audiovizuale pentru Caca's Club sporea absurditatea situației în care mă aflam. Cu cât mă exprimam public, cu atât ridicolul dădea-n performanță artistică. Dacă la 20 de ani principalul tău titlu de glorie este acela de a fi băut un pahar de șampanie trăgând cu urechea la emisiunea „Baia de la miezul nopții“ înseamnă că totuși ceva nu merge cum trebuie pe acest pământ. Ne simțeam mândri fiind absurzi, și întreaga societate ne încuraja. Nu aveam absolut nimic de vânzare, cu excepția nihilismului meu. Nimeni de la Caca's nu a câștigat vreodată un ban în acel fel. Intrarea era gratuită, plata consumațiilor rămânea în casieriile stabilimentelor care catadicseau să-mi primească gașca de puști mizerabili; niciodată vreo adunare festivă nu fusese atât de dezinteresată și de sărăcăcioasă. Ceea ce-mi întreținea orgoliul: toți șefii de la Caca's pierdeau bani, iar clubul era într-un permanent deficit, la fel ca Franța.

Ani de zile după decesul Caca's Club, am citit un roman al lui Tom Wolfe intitulat *Eu sunt Charlotte Simmons* și-abia atunci am înțeles ce-am trăit. Cartea povestește viața depravată a elevilor din marile școli americane. Charlotte Simmons este o găsculiță albă și drăguță, o ingenuă care debarcă virgină la Dupont, o universitate din Ivy League, și se trezește confruntată cu obsesiile sexuale și cu alcoolismul unei hoarde de postadolescenți buboși. Nimeni nu-i corectează cursurile, toți nu se gândesc decât cum să tragă la măsea și să organizeze baluri costumate. Cu toate acestea, toți sunt adulți, ieșiți din cele mai bune familii ale Statelor Unite, cu toții excelenți elevi care primiseră cea mai bună educație cu putință, pe scurt, elita națiunii; totuși, obiectivul lor principal este să fută cât mai multe persoane, dacă este posibil în

stare de beție. Satiricul Tom Wolfe a dorit să dezvăluie comportamentul decadent al tinerilor bogați ai Americii, descriindu-i pe viitorii CEO ai marilor firme ca pe niște cheflii insuportabili, aflați între finalul liceului și primul stagiul la Lehman Brothers. Acum, când mă uit la fotografiile de la Caca' Club, îmi văd clubul ca pe un soi de paranteză a dezmațului în viața aproape tuturor membrilor. A fost ca un ritual inițiativ. Înainte de a ajunge președinte-director general, bancher, avocat specializat în domeniul afacerilor, om de publicitate sau ministru, trebuie să te îmbeți groaznic, să te deghizezi, să te culci cu tot ce mișcă, să borăști prin paturi străine, pentru a putea mai apoi să intri în rândul lumii, să te însori cu „o tânără de familie bună“, să faci bani și să te reproduc. Cu siguranță, acestea nu sunt decât pagube colaterale ale sistemului consangvin de recrutare din școlile de renume. Înflorătoarea toceală de la cursurile de pregătire pentru învățământul superior (pentru Școala de Înalte Studii Economice, Institutul de Studii Politice, ENS ori Facultatea de Matematică) făceau din elita franceză o cireadă de roboți care aveau nevoie să-și dea-n petic spre a-și regăsi forma omenească. Caca's Club a fost pentru burghezia pariziană ceea ce pentru Charlotte Simmons a fost Universitatea Dupont: orgia care a consolidat, canalizând-o, nebunia dintr-un anumit mediu privilegiat. Prin extensie, Caca's Club poate fi considerat — conform concepției umoriștilor serviciului public de radio — ca o dereglare tolerată de înalta societate pariziană cu scopul de a menține ordinea sistemului. Într-o existență care durează circa 80 de ani, capitalismul autorizează viitorii săi patroni să trăiască un deceniu de beție, între bacalaureat și accesul la butoane. Iată de ce, atunci când sunt întrebați, cei mai mulți dintre membrii Caca's Club mărturisesc cu toată sinceritatea că nu-și mai aduc aminte de nimic. Și asta nu de rușine ori din nu știu ce sentiment de vinovăție: amnezia face parte din codul de onoare, ca în timpul carnavalului de la Veneția, când orice destrăbălare e permisă, cu condiția de a-ți ține cum trebuie masca pe figură.

Ca fiu de burghezi din 1968, am crezut cu adevărat că ironia era o formă de revoltă. Trebuie bine înțeles ce însemna să ai 20 de ani în anii 1980. Părinții mei cunoscuseră războiul în copilărie, apoi anii boomului economic de după război și, până spre jumătatea anilor 1970, reconstrucția și americanizarea Franței. După utopiile eșuate ale anilor 1970 (oile din Larzac, discurile formației Grateful Dead, dragostea liberă și corolarul ei, normalizarea divorțului), anii 1980 au fost martorii exploziei publicității, punk-ului și popului sintetizat, muzicii ska și marketingului. De departe, este deceniul cel mai cinic al secolului și, totuși, cel mai frivol, alături de anii nebuni dintre cele două războaie mondiale. Curente disco, New Wave, cocaina și starea

de transă din anii 1980 au fost cea din urmă tresărire a libertății: cântecul de lebadă dinaintea unei vieți de furnici. Aveam 20 de ani când industria de lux a luat puterea ca unic orizont francez. Consumul era de natură totalitară, zâmbetul obligatoriu: delirul acesta datează din anii 1980. Să discuți politică era nașpa ori de proastă calitate. Țin să aduc aici un omagiu celui mai înrăit dușman al clasei mele sociale: François Mitterrand. Alegerea lui, în 1981, mi-a schimbat complet țara. Dintr-odată, posturile de radio au ajuns libere să fie hipermiștocare în banda de unde ultrascurte: ascultam tâmpenii absurde, bancuri scatologice, cronici snoabe și muzică de dans pe Carbone 14, Radio Nova, Kiss FM, Radio Tour Eiffel... Caca's Club a fost înființat în același an cu TF+. Anii 1980 încarnează un fel de „movida”⁵⁵ franceză prin revistele Globe, Actuel, City, Façade, Égoïste, barurile de pe strada Quincampoix, Bains-Douches, Goude și Mondino, Montana, Mugler și Gaultier, și toate acele cocktailuri albastre turnate în pahare în formă de V. Era atâta lume pe ringurile de dans, încât trebuia să dansezi cu picioarele strânse, fără să te miști, simulând un fel de valuri cu brațele pentru a-ți face puțin loc. De fapt, dansatorii semănau cu paharele lor triumphiulare. Un hit rap (cel dintâi în franceză) sintetizează epoca: „Fiecare face ce îi place” al grupului Chagrin d'amour. Textul povestește despre o noapte ghiftuită cu cocaină, care se încheie cu o prostituată, într-un hotel: „Am ajuns la fund de hău, de hău ni se rupe, zău”.

Ce petrecere a mai fost! Am crezut sincer că niciodată nu se va sfârși.

Movida Madrileña, mișcare socioculturală spaniolă din anii 1980, cel mai cunoscut reprezentant fiind Pedro Almodóvar. (N.t.)

La începutul anilor 1990, când muzica tehno a înlocuit New Wave-ul, ceva a început să se schimbe. Am îmbătrânit dintr-odată în momentul în care Yazoo și Orchestral Manoeuvres in the Dark au fost înlocuite de Stardust și Daft Punk. Era aproape aceeași muzică... doar că: nu mai era generația mea. (Dacă cineva poate explica diferența dintre Deutsch-Amerikanische Freundschaft și Gesaffelstein să vorbească acum sau să tacă pe veci!) Unde să fi fost noua maladie care te obliga să tragi o șosetă din cauciuc pe pulă înainte de a te gândi și la cea mai mică plăcere între prieteni? Inventarea telefonului mobil a transformat totodată și felul de a petrece. Imposibil să dai sonorul la 100% când în orice clipă poți fi chemat la ordine printr-un „Pe unde umbli? Ce faci?” de logodnica ta. De la crearea telefonului mobil și a internetului, orice noctambul crede neconținut că există altundeva o petrecere mai bună. Și dacă, poate, chiar erau petreceri mai bune altădată? Încarnez ceva rânced, revolut, o condescendență insuportabilă, o rețea disprețuitoare. Am fost nevoit să mă plec în fața evidenței: încă de la mijlocul anilor 1990, Caca's Club era deja has been. Eram trecut în întuneric/Eram zob în night; nu-mi mai rămânea decât să exploatez prin artă imaginea mea decadentă. „Rave party“-uri democratice se improvizau pe străzi, prin parcuri, pe terenuri virane, prin cartierele din apropierea Parisului. Tineretul era cucerit de această nouă modalitate de a petrece, îmbăiat în mulțimea de necunoscuți, înecat în spuma de bere. Iar descoperirea ecstasy-ului... Pilula aceasta deschidea noi orizonturi. Nu mai oferea nevoia de cluburi închise, ci osmoza chimică a miilor de oameni asudați.

Nu mă mândresc că m-am dovedit incapabil să răstorn și cea mai neînsemnată suprastructură, dar rămân uluit de extrema ușurință cu care întreaga mea generație s-a integrat în cea mai individualistă societate din toate timpurile, înlocuind pavelele din 1968 cu pumni de confetti. Aparțin ultimei generații care a găsit destul de ușor de lucru. Motiv pentru care nu a avut de ce își scuipa angajatorii? Revoluția, cea pe care noi nu am făcut-o, a sosit. Nu ne mai rămâne decât să plecăm capetele în fața judecătorilor tribunalului popular, în așa fel încât să fim decapitați cât mai curat. Habar nu aveam pe vremea noastră că autoderiziunea nu era decât o formă de resemnare. Îmi aduc aminte de o petrecere la care toți convivii erau deghizați în pirați; sper că așa ceva am rămas. Un lucru l-am păstrat de la Caca's și anume că, după o anumită oră, nimic nu mă mai șochează. Am văzut totul, am cunoscut totul și totuși voi rămâne toată viața în căutare de

MTI (Maximizarea Tâmpeniei Intergalactice). Unii cacasieni preferau să citească J.D. Salinger în loc de Alain Minc: au ajuns scriitori ori s-au sinucis. Exilați fiscal la Londra, Singapore, Geneva, Hong Kong sau Bruxelles, ceilalți membri ai clubului guvernează capitalismul occidental, păstrând în adâncul lor același reflex al supraviețuirii: nu e nimic de luat în tragic atâta vreme cât a mai rămas o sticlă de șampanie la rece. Nici vorbă să fie puși în opoziție membrii care au „intrat în rândul lumii“ cu cei rămași blocați în stadiul anal. Fiecare s-a descurcat cum a putut cu povara acestei moșteniri cu paiete. Să scapi de ea sau să te complaci cântându-i în strună sunt două demersuri la fel de sterile. În ziua de azi știu că paradisul pierdut constă din a trăi între paranteze, într-o lume iresponsabilă în care este permis să fii tânăr, prost, nasol și beat mort. Toată viața am continuat să cred în soluția petrecerii, convins că mahmureala te menține tânăr și că n-o să am niciodată 50 de ani. Cincuagenar de acum, îmi plătesc impozitele înjurând ca toată lumea... Totuși, revizitându-mi amintirile, surâd ridicându-mi bărbia proeminentă în semn de sfidare, fiindcă păstrez în memorie această bogăție pe care nici Franța nesupusă, nici Adunarea Națională nu mi le vor putea confisca vreodată. Și dacă peste câțiva ani nepoții mă vor întreba ce a fost Caca's Club, le voi răspunde cu lacrimi în ochi: rangul meu nobiliar.

Ora 3 dimineața

„Ca să existe artă,
ca să existe un act și o privire estetice,
o condiție psihologică este indispensabilă: beția.“

Nietzsche, Amurgul zeilor sau cum se filosofează cu ciocanul, 1888

Începând de la o anumită vârstă, trebuie să renunți la fututul pe gratis. Cucerirea femeilor presupune prea multe eforturi fizice: shoturi de caramel-votka, liniuțe de praf nazal, culcat târziu, sex frenetic fără prezervativ și ejaculare, tratament regulat cu Cialis... Prea multe riscuri de infarct. Multă vreme am preferat să fiu însoțit de escorte prin barurile de noapte din arondismentul 8. Câștiga cel care avea mai multe bombe sexy la masa lui de la Raspoutine, Noto, Victoria sau Matignon. Era haios, costa o groază de bani și se evita durerea de a lua țeapă. Ce ușurare să știi că te poți culca fără discriminare cu toate moldovencele așezate la masa ta! Nici vorbă de angoasă, nici vorbă de umilință. Ai câștigat dac-ai trecut de duzina de curve. La Arc, ele nu-și plătesc consumația și sunt mai bete decât tine. Când mă gândesc că anumitor cincuașenari le este rușine să intre prin baruri cu puștoaice de 20 de ani!... Mie nu! Mi-e frică mai ales să mă întorc singur acasă; mi-e frică de mâna mea dreaptă.

Definiția capitalismului: ai câștigat dacă prietenii tăi suferă mai mult decât tine. În acest moment sunt așezat la o masă de la Victoria cu Milica, o fată născută la Sankt-Petersburg, care mă ia drept un Raskolnikov care n-ar avea coaie să-i înjunghie portăreasa. Stăm de vorbă fără să ne privim, fumând cu fețele întoarse spre Arcul de Triumf.

— Trump is sexy, zice Milica.

— What??! Porcul ăla?

— Da, mă excită sexual, jur că mă frec des gândindu-mă la el.

— La obezul ăla stacojiu, cu peruca lui blondă?

— Și-mi dau drumul de multe ori gândindu-mă cum se pișă nevastă-sa pe el. Sau îmi închipui un threesome cu Ivanka, Melania și Jared Kushner.

— Obama era cu mult mai frumos.

— Negrul ăla slăbănog cu menajera aia a lui piticoată... No way! Trump e atât de bogat, și el și familia lui, și au mutre de actori porno cehi. Știi că Ivana, mama Ivanka, e cehoaică? Sunt toți cârlionțați și full de parai, și tre' că miros a parfum Giorgio și par toți așa de

dezaxați...

— Un tovarăș de-al meu, Alé de Basseville, a fotografiat-o pe Melania în pielea goală cu un manechin suedez, sigur e modelată la chirurg. Totuși, e amuzant că tocmai o slovenă cu lifting conduce lumea liberă.

— Oh, my God, ce mult mi-ar plăcea să-mi urineze-n gură.

Tot ce avea Milica mai bun erau fotogenia pe Instagram, punctualitatea când îi dădeam o întâlnire prin SMS în ultima clipă și picioarele. Două tije interminabile, de un metru și cincizeci și șase fiecare (le-am măsurat cu un metru de tâmplărie). O să-mi spuneți: ce treabă aveai tu cu un cuier ca ăla? Și-o să vă răspund: o ascultam. Fata aia și cu mine trăiam o osmoză intelectuală. Știam că se droga al dracului, că mă vorbea de rău cu tovarășele ei bisexuale — mă poreclise Mister Bean, fiindcă eram și eu așa de drogat că mă împiedicam de toate mobilele —, dar nu asta era chestia cea mai excitantă. Chestia cea mai excitantă era că nu mă iubea, că nu mă iubise niciodată și că nici nu mă va iubi vreodată. Și ce haioasă era! Nu i-am spus nicicând, dar, uneori, ca să-mi dau drumul, închideam ochii și mă gândeam la coperta numărului pe martie din Numéro, în care făcea duș, goală de la brâu în sus, în contrast alb-negru, cu spatele arcuit, cu o șuviță lungă de păr lipită între sfârcurile negre, și ele cu pielea de găină. Răutatea ei îmi provoca orgasme.

Am făcut-o să bea enorm în balconul cu pereți violet din Piața Étoile. Ne sărutam aprins după fiecare liniuță, dar gurile noastre păstoase și limbile uscate ni se lipeau unele de altele fără umbră de excitație. Or, dacă nu e salivă sus, nici vorbă să dea seva jos. Cocaina te face să vrei să agăți, împiedicându-te să fuți. Nici nu e de mirare că praful ăsta face elita schizofrenică. Milica zice că-i vine să se sinucidă fiindcă nu se mai găsește tequila Patrón. Mașinile se învârt în jurul Arcului de Triumf zguduit de dinăuntru, ca niște planete aspirate de o gaură neagră. Am făcut guturai tot trăgând pe nară. Cerul e traversat de elicoptere ale poliției care supraveghează BMW-urile incendiate ce luminează fațadele clădirilor de pe bulevardul Foch. Mi se pare că îmi va lua 15 zile să cobor scara până la toaletă.

Cum nu mai reușesc să vorbesc, scriu următoarele pe chitanța de la un bancomat:

— Oricum, Champs-Élysées merita să fie incendiat după ce s-a închis Queen. Semenii cu Faye Dunaway în Cele trei zile ale condorului, când Robert Redford o închide în baie, legată de calorifer.

Mă face „ciudat“. Milenialele, până și rusoaicele, utilizează toate acest termen care descalifică totul. La fel ca englezescul „weird“, e sinonim cu „nebun“, „bizar“, „bolnav“, „complicat“, „angoasant“, „tarat“, „pervers“, „obsedat“, „original“, „diferit“, „liber“, „uman“.

E aproape trei dimineața și, pe plasma în funcțiune, BFMTV retransmite scene cu gherila urbană de pe Champs-Élysées. Dintr-odată, văd arzând restaurantul Fouquet's! Nu se știe cine i-a dat foc, poliția sau manifestanții. Imaginile vor face înconjurul lumii. Uite care îmi va fi subiectul cronicii pentru mâine-dimineață. Voi descrie incendiul din barul în care mă găseam acum cinci ore. Ar trebui să mă bucur că manifestanții au distrus decorațiunile lui Garcia, însă rămân stupefiat recunoscându-mi prietenii, chelnerii, barmanul, personalul refugiat în bucătărie și evacuat pe la ieșirea de incendiu din spate, iar mesele, scaunele, întreg mobilierul făcut praf, geamurile sparte, of, Doamne, ce furie trebuie să fi fost înmagazinată pentru a se dezlănțui cineva astfel împotriva locului unde mâncau Raimu și Colette (care, în 1931, locuia vizavi, la etajul șase al Hotelului Claridge). O imagine mă face să zâmbesc: trei manifestanți își împart o sticlă de Chivas pe Champs-Élysées, printre palisadele în flăcări, între două asalturi ale trupelor speciale. Tot ce a făcut omenirea de când a domesticit focul a fost să ardă tot ce-i cădea în mână. Lemn, cărbune, petrol, gaz, cafelele, zgârie-nori, animale, oameni. Nu e de mirare că se-nălzește clima.

Începe să cadă ploaia pentru a ajuta pompierii să stingă flăcările.

— Milica, nu te deranjează să stai de vorbă cu un has been?

— Nu ești has been, că ai hashtag!

Și-mi arată, butonând #octaveparango, cum dă de mii de linkuri. Deci nu e pierdută orice speranță.

— Am #, deci exist!

Îi ling gâtul cu aromă de rodie.

— Iubito, ți-e gâtul atât de dulce c-o să-mi crească glicemia. Fiind diabetic gradul 2, dacă te mușc de urechea cu gust de vanilie, risc să nu-mi mai simt picioarele și dacă-ți ling buzele fructate, aș putea orbi.

Timp de 30 de ani am invocat revoluția făcând bancuri, și acum, când chiar are loc la Fouquet's, la 500 de metri de Palatul Élysée, tremur tot, dau înapoi și mă simt neajutorat. Înțeleg că am fost dintotdeauna în tabăra adversă, încă de la nașterea mea din localul Neuf-Deux. Nenumăratele mele eforturi de a scăpa de determinismul social nu erau decât niște încercări jalnice de a trece drept un tip cool. Adevărul mă scârbește: nu sunt decât un comunard de salon. Revoluția aceasta vine prea târziu și e murdară, bruscă, haotică, spontană, dezorganizată. Nu înțeleg nimic din aceste baricade improvizate în jurul Pieței Étoile, nu am văzut sosind această furie din înaltul Olimpului meu mediatic. Ia gândiți-vă la asta: o revoluție săptămânală? Are ceva din Saturday Night Fever, delincvenții aceștia care vin în capitală în fiecare weekend pentru a sparge magazinele pline cu produse pe care nu și le pot cumpăra. Invers decât dansatoarele de la Crazy Horse, nu vreau schimbarea și nici n-am vrut-o vreodată, mi-e teamă de ea, am prea mult de pierdut. Sunt zgribulit și ghemuit în ultimele mele privilegii. Pentru nimic în lume nu aș renunța la loja mea de la Roland-Garros sau la cardul roz cu punct galben care-mi permite să trec în față, evitând coada de la intrarea la festivalul de la Cannes. Văd bine că vaporul se duce la fund și, în loc să scot apa din el sau să arunc naufragiaților colaci, dau peste femei și copii în veste de salvare pentru a mai smulge câțiva ani de confort burghez. Îmi place să umblu fără țință prin arondismentul 8, fiindcă noaptea este o zonă cu birouri goale, dar nu mă așteptam să dau pe aici de atâția militanți cu cagule. Cândva manifestațiile mergeau între piețele République și Nation și nu deranjau indivizi în

blugi rupți, păr dat cu gel și adidași, de felul meu. Răsculații de pe bulevardul Champs-Élysées au înțeles că nu folosește la nimic să defileze prin cartierele sărace. Două afișe Figaret cu fața mea în alb-negru fuseseră umplute de graffiti înainte de a fi stropite cu benzină și aprinse. Marginea obrazului meu drept era calcinată. Un manechin decapitat, furat dintr-un magazin din apropiere, fusese depus în fața afișului cu mine, cu degetul mijlociu ridicat. Mă întreb ce mesaj trebuie să înțeleg de aici.

Ciudad, în pofida anilor de eforturi, nu am reușit niciodată cu adevărat să alertez conștiințele în legătură cu suferințele persoanelor născute la Neuilly⁵⁶.

Încă o cronică bună de aruncat la coșul de gunoi. Niciodată nu voi putea spune lucruri atât de adevărate la radio. Mă avânt spre toaleta bărbaților însoțit de Milica. Jocul ei performativ constă în a se pișa din picioare în pisoarele pentru băieți. Ce mutră fac tipii când o văd pe fata asta cocoțată pe tocuri de 12 centimetri, coborându-și chiloții și trimițând un jet perfect rectiliniu în faianță! Simone de Beauvoir reîncarnată în Pussy Riot. Trasez liniuțe pe marmura neagră a toaletei, cu legitimația de membru la Clubul Albane. Când ies de la toaletă, complet anesteziat, Milica face mișto de mine. Păi, ia gândiți-vă: un babalâc obligat să-și pună ochelarii ca să pregătească șinele. Deseori sunt comic fără să vreau.

— Știi că e pur și simplu demodat să ajungi într-o asemenea stare la 50 de ani împliniți?

— Știi că și eu, și ăștia 50 de ani împliniți ai mei te băgăm în pizda mă-tii din toate puterile?

Buze purpurii, piele cremoasă și luciditate perfectă: fata asta e un pericol public. Mai trag o linie, direct de pe mână. Și, dintr-odată, adevărul îmi sare-n ochi. Cu mine au ce au. Nesupușii m-au urmărit. Ei au inițiat greva de la Crazy Horse, ei au pus foc la Fouquet's, apoi la restaurantul Grande Armée, ei pâRJolesc toate locurile prin care trec eu. Se țin după mine. E sigur. Țin să repet informația aceasta tuturor, iar și iar.

— Mă caută vestele.

— Sigur că da, Octave.

De cealaltă parte a peretelui de sticlă, niște black blocs în negru și galben, ca niște roiuri de viespi, aruncau sticle în scuturile trupelor jandarmeriei, baricadați în spatele copacilor scoși din rădăcină și al

grămezilor de obiecte metalice. Apoi acei guerilleros urbani își scoteau cagulele și căștile și se schimbau în cinci secunde, mergând încet pentru a nu fi prinși. Unii dintre acești hippie punk purtau masca din V pentru Vendetta al lui Allan Moore, însă eu vedeam în ei Strigătul lui Munch pe patine cu roțile. În Franța, e complicat să te superi pe agitatori. 14 Iulie, sărbătoarea națională franceză, este aniversarea unei manifestații interzise de poliție. Iată de ce la noi insurecțiile sunt sfinte. În țara asta nimeni nu se atinge de dreptul la furie. Avem Revoluția în ADN, Republica s-a născut dintr-o harababură violentă organizată de o gașcă de răsculați care au eliberat o pușcărie, înainte de a-i ghilotina pe rege și pe soția lui. Admiram căpățânile sparte, fracturile de arcadă, temeritatea tinerilor care îndurau loviturile de bătă peste tibii, rotule, pânțe, organe genitale, ba chiar și peste mărunții lui Adam.

Națiunea noastră s-a născut dintr-o răzvrătire.

Milica pare îngrijorată de hipertensiunea mea. Mă sfătuiește să încerc cu ketamină.

— Amestecată cu cocaină, se cheamă CK. Un Calvin Klein. Trebuie să te destinzi, prea ești enervat.

— Mulțumesc pentru rețetă, doctore.

Îmi bagă un deget în nară. Dacă tot am ajuns aici..., îmi zic. Și trag puțin praf pe nas din scobitura unghiei cu manichiura făcută în turcoaz, asortată cu culoarea limbii atunci când bea Get 27.

— Asta înseamnă că-ți programezi oja în funcție de băutură? Uite ce nu-mi place la generația voastră: nimic nu e spontan.

Comună franceză vecină cu Parisul, zonă rezidențială pentru cei foarte bogați. (N.t.)

Nu eram un cronicar rău, dar nici cel mai bun: acesta era Pedro Mika. Dându-mi seama, am încercat rapid să fac să-mi fie luată mediocritatea drept lene. Preferam ca ascultătorii să zică „Ăsta freacă menta“ decât „E o nulitate“. Nașpa era că, probabil, le ziceau pe-amândouă. Foarte repede, m-am trezit prizonierul propriului meu personaj-putoare, care evita să-și stoarcă meningele pentru a scrie și el ceva original. La urma urmei, eram scriitorul găștii, nu aveam nimic de dovedit și de altfel nici nu mi se cerea. Eram în același timp respectat, tratat cu menajamente și, totodată, considerat un fel de piesă alipită, ca unul cu mințile duse aflat în afara „seriei“ de comici profesioniști ai serviciului public de radio. Dintre cronicarii de la Matinal, eram singurul care nu făcea turnee one-man-show prin toată Franța. Ceilalți făceau act de prezență, umplând sălile. Eram singurul care se dădea în spectacol doar din megalomanie, pentru a regăsi senzațiile de la Caca's Club. Nu se aștepta nimic de la mine și, în consecință, nici nu aveam nimic de dat. Am o viață mult prea liniștită și nu încerc să-mi destabilizez confortul pe timp de noapte, beția, paradisurile artificiale... și cronica în direct. Ceea ce-mi plăcea era să fiu neîncetat pe buza catastrofei, a prăpastiei, să simt cum urcă-n mine spaima, trercul, panica în ochii Laurei, bucuria în cei ai lui Antonin, consternarea în ai lui Nathan. Când eram mic, învățătoarea îmi scria pe teme: „Se poate și mai bine“. Habar n-am de ce, toată viața s-a crezut despre mine că sunt în stare de mai mult. Și dacă-i o minciună? Dacă nu pot fi mai bun de-atât? Ar fi de neiertat să se spună, ca participanților la jocul televizat „Cifre și litere“, când nu reușesc să ajungă la rezultatul scontat: „Mai bine chiar nu se poate?“ Viața mea publică nu este decât o încercare disperată de a trece drept un decadent, deși nu sunt decât un ins bine educat care abia de-ar ridica un deget, deși se află în plină cursă. Mă zbat să am imaginea unui tip terminat de droguri, care s-ar arunca și-n gol, deși nu sunt decât un ipohondru. De unde gustul ăsta al meu pentru degradare? De la Serge Gainsbourg. De la Charles Bukowski. De la Antoine Blondin și de la Alain Pacadis. De la Paul Verlaine și de la Alfred de Musset. De la Dorian Gray și de la des Esseintes. Și de la Caca's Club.

În ziua de azi, ar fi imposibil de organizat petrecerile de la Caca's Club. Îmi aduc aminte de un bal Cernobîl, din 1986, chiar după catastrofa nucleară, la care 200 de invitați au sosit în combinezoane de protecție antiatomică sau cu măști înfiorătoare, din latex. Personal, aveam trei brațe, nasul spart și plin de sânge, chelisem, fusesem

machiat de o specialistă în efecte speciale cinematografice, cu pustule pe frunte și pe obraji. Într-una dintre serile de-acum, aceeași deriziune festivă ar duce la improvizarea unei petreceri în veste galbene fluorescente, la clubul de la Arcul de Triumf, desigur, împreună cu 200 de băieți și fete de familie bună, care și-ar pune bandane pe un ochi, ca Jérôme Rodrigues⁵⁷, club în care s-ar bea cocktailuri Molotov sub supravegherea trupelor speciale care ar purta măști de gaz, iar pe ringul de dans s-ar lansa fumigene. Evident, am fi linșați. S-ar pune un preț pe capul meu, și pe Facebook, și pe Twitter. Rădăcinile acestui umor parodic vin din pastișele grupului umoristic Jalon, din spiritul de la revista Hara Kiri, de la profesorul Choron, pe care l-am cunoscut la Castel, și din delirurile grupului de umor Les Nuls, de la TF +, din anii de după Războiul Rece.

Perioada de după Războiul Rece: căderea Zidului Berlinului în 1989 a generat o eliberare fără război. După 30 de ani, în sfârșit sărbătorim ne-războiul dintre Statele Unite și URSS. Victoria capitalismului asupra comunismului a fost aceea a cinismului asupra speranței. Atracția mea pentru deriziune rezultă și din această farsă școlărească, în fond, nimic altceva decât o fază studențească a rebeliunii inofensive împotriva mediului meu social privilegiat. Fază care ar fi trebuit să dureze câțiva ani, maximum un deceniu. Ciudățenia, în cazul meu, a constat în a rămâne derizoriu până la sfârșitul lumii.

Caca's Club s-a înființat în 1984. Au fost odată cinci băieți de 20 de ani, care se plictiseau în smochingurile lor, pe la serile dansante de la Argentré, Turckheim-Girod de l'Ain, Schlumberger, O'Neill, Amic, Bremond d'Ars. În fiecare sâmbătă seara, primeam invitații cu scris englezesc, pentru petreceri emfatice la Cercul Interaliat, Jockey Club, Cercul Militar, Polo de la Bagatelle, la Clubul de tir, la Pré Catelan sau la France-Amériques. Cvintetul bea, dar încă nu se droga. A doua zi ne întâlneam cu toții, în fiecare duminică seara, în pizzerii din cartierul Saint-Germain-des-Prés, făcând scandal până când angajații erau obligați să ne dea pe ușă-afară manu militari, fără să ne mai pună să plătim consumația. Într-o seară, Charles de Livonnière a fost cel care ne-a botezat gașca. Dat afară de un chelner cu un prefăcut accent italianesc, a zis sus și tare: „Puțin respect, suntem toți membri ai Caca's Club!“ Apostroful posesiv englezesc parodia firmele Annabel's, Régine's, Maxim's, Griffin's, toate acele vârfuri ale snobismului internațional. Să alipești cel mai pueril și scatologic termen emblemei posesive a șicului modern: găselnița era de o redutabilă eficacitate. „Caca's Club“: denumirea ni se potrivea foarte bine nouă, care nu discutam decât despre caca, pipi, vomă, cur, pule, pizde, alcool și iarbă, în timp ce părinții noștri erau membri ai CAC 40⁵⁸. Ca să fiu cinstit, trebuie să mărturisesc că și la 50 de ani trecuți, mă plictisesc

rapid când nu este vorba despre unul dintre aceste subiecte. Bancurile școlarești, scatologice, porno și trash mă fac de fiecare dată să râd ca un puști. Îmi plac Rabelais și filmele lui Apatow, Very Bad Trip și Project X. Sunt pueril, „de nescos din rahat“ ar fi sintagma adecvată pentru a-mi descrie infantilismul. Nu ne mai rămânea decât să găsim semnificația acronimului: după câteva conciliabule, am optat pentru „Clubul Analfabeților (dădeam pe-afară de autosuficiență și așa am și rămas) Cretini, dar Atașanți (autoderiziune compensată de grija de a ne face plăcuți: de unde se vede că deja eram niște curve în căutare de clienți)“. Cinci adolescenți întârziați, care umblau prin locuri rău famate, care considerau că a ieși doar sâmbăta seara era clar insuficient pentru echilibrul lor psihic și care se prefăceau că sunt nepoliticoși pentru a le fi iertată șansa de a fi fost născuți cu o lingură de biștari în gură: iată ce era, la început, Caca's Club.

Jérôme Rodrigues, militant al mișcării vestelor galbene, rănit în ianuarie 2019 în Piața Bastiliei. (N.t.)

Cotation Assistée en Continu, indice bursier al pieței franceze de capital, alcătuit din 40 de mari companii. (N.t.)

De 30 de ani, presa spune orice-i vine despre asociația noastră de răufăcători: e luată drept o sectă, o lojă P2, un complot atotputernic, o nouă formă de masonerie. Sunt fericit să restabilesc în sfârșit adevărul: eram doar o gașcă de cretini. În ordine alfabetică, cei cinci fondatori ai clubului erau: Stéphane Haskell, Charles de Livonnière, Édouard Lussan, Guillaume Rappeneau și umilul dumneavoastră servitor. Stéphane era cel mai frumos, Charles cel mai haios, Édouard cel mai imaginativ, Guillaume cel mai nebun și eu... cred că eram cel care își dorea cel mai mult să facă să se vorbească despre el, din motive obscure pe care operele mele complete încă nu au reușit să le elucideze. Ansamblul era incoerent, însă perfect pentru a face maioneza să se lege: Stéphane era playboy-ul găștii, un brunet tenebros aparținând familiei Gallimard, care-și ascundea angoasa în spatele unui surâs dințos; Charles, cel mai scund, nu avea alt gând decât cum să spună și cum să facă prostii, ca un copil neastâmpărat, și nici nu s-a schimbat vreodată, rămânând cel mai fantezist dintre noi; Édouard, falsul taciturn și regele sarcasmului, desena scene de război, știa pe de rost toate filmele de groază și rupea cu drag inimile fetelor masochiste care, în mod regulat, se îndrăgosteau de el; iar Guillaume... ei bine, Guillaume era cel mai rebel: încă de la 16 ani, frecventa Clubul Apocalypse, în care noi nu intram, unde stătea la taclale cu tâlhari, cu oameni din showbiz, cu fetele de la Madame Claude; cât despre mine, cu bărbia mea prelungă, cu ochelari și slăbănog cum eram... am înțeles pe loc că m-aș săruta cu încă și mai multe fete dacă voi fi integrat în gașcă. De ce ne înțelegeam atât de bine? N-o vom ști niciodată, nimic nu a fost vreodată analizat și calculat, dar fapt e că râdeam tot timpul. Am impresia, dacă mă gândesc bine la asta, că nu am făcut nimic altceva decât să râdem de-a lungul anilor 1980 și 1990. Era unica noastră prioritate: studiile, viitorul, Franța, iubirea, ba chiar și sexul veneau după această cavalcadă — după cum a supranumit-o unul dintre stâlpii noștri, Bruno de Stabenrath. În ziua în care unii dintre noi s-au întrebat ce se întâmplă la bordul micii noastre nave, naufragiul deja avusese loc. Între timp, zece ani de deliruri infantile ne adânciseră cearcănele. Zece ani: 80 de baluri mascate în tot soiul de unghere abracadabranțe. Petreceri cu teme ciugulite de prin actualitate, cu idei parodiind filmele la care țineam sau discurile pe care le ascultam, miștouri, tachinări, scandaluri pariziene și provocări firave: cu cât erau mai stupide, cu atât eram mai mândri de noi. În mai 2014, când Wild Bunch a organizat o petrecere „DSK”⁵⁹ la Cannes, pentru lansarea

ultimului film al lui Abel Ferrara, cu tipi în halate și fete costumate în cameriste, toată lumea a strigat că nu era decât o dovadă de prost-gust, de vulgaritate și de prostie.

Astăzi, după 30 de ani de recul, realizez bine absurditatea demersului nostru: spre a ne revolta împotriva pușcăriei aurite a seratelor mondene, nu am găsit altceva mai bun decât... înființarea unui club încă mai exclusivist. Un cerc care aduna vreo 200 de persoane pentru petreceri itinerante care nu erau, în realitate, decât niște întâlniri mondene paralele, niște anti-astfel de petreceri deghizate în „fraternity“, principiu inspirat de la asociațiile studenților snobi care-și vomau mațele prin clădirile vechi de la Harvard, Princeton și Yale. Pe post de revoluție, organizam petreceri elitiste între plutocrați aroganți.

La încheierea studiilor la Institutul de Științe Politice, cele două mari școli care ar fi putut urma erau ENA sau CACA: trebuia să te decizi. Nostalgia nu este de ajuns pentru a ne scuza absența totală de angajare politică. Neputința, pe care ne-o botezam anarhism monden, venea poate din deziluzia unei vremi în care ideologiile nu duceau nicăieri: Caca's Club nu a avut vreun amestec în căderea Zidului Berlinului, chiar dacă scriesem acolo un graffitti cu un joc de cuvinte stupid („Caca's face zidul“), cu câțiva ani înainte de 1989. Scuza venise de la sine: am fi fost decepționați, exact cum o cânta Mylène Farmer („Totul e haos alături de mine; toate idealurile-mi sunt cuvinte prăbușite“). Voiam să facem KO haosul cu shoturi de votcă, iar ceea ce unii numeau „doliul utopiilor“ pentru noi consta, în primul rând, într-o lungă, penibilă și interminabilă mahmureală. Și cât mai puteam bea! Nu am băut niciodată ca în anii aceia. Toți prietenii mei erau niște adevărați bețivi, la limita vagabondajului. Nu exagerez: comele etilice erau săptămânale, fetele adormeau prin șanțuri, băieții borau fără încetare, toată lumea o sfârșea pe jos, cu coastele plesnite, cu hematoame vineții, într-un ciorchine omenesc denumit dansul Bostella, căruia i-am organizat un campionat mondial la Bataclan, pe 25 ianuarie 1987. Din fericire, consumatorii de droguri erau minoritari la noi în gașcă (în acele timpuri binecuvântate), altfel am fi fost probabil cu toții morți în anul în care Checkpoint Charlie, din Berlin, a fost transformat în memorial turistic.

Deviza ne-o luasem din Stendhal: STSRHDT. Să Ți Se Rupă Hotărât De Toate. Să-ți bați joc de univers, să petreci fără încetare, să ironizezi în

permanență, legat de toate subiectele, până la scandal, până la proces: ne credeam rânjetul sănătos. Dar poate că era prostesc. Cu certitudine era facil, inept, van, frivol. Însă ceea ce părea atât de important cu câțiva ani înainte de noi (dreptatea socială, fericirea universală, pacea lumii, partajarea bogățiilor) devenise oficial imposibil. Iar acestei resemnări recunoscute aproape de toți oamenii politici și de intelectuali (mai ales de stânga) i se adăuga o nouă neputință: apărarea mediului împotriva poluării industriale care părea că distruge iremediabil carul nostru de viață. Era vremea în care școlile își începeau îndelungata activitate de subminare a moralului concetățenilor. Anarhismul nostru monden era o deghizare la modă, prin care evitam să recunoaștem că eram de dreapta încă dinainte de a ne fi născut. Cineva alesese pentru noi: mediul, părinții, adresa, hainele ne erau de dreapta. Nimeni nu ne cerea părerea și orice revoltă ar fi fost patetică. Credeam prostește că a ți se rupe de toate era semn de „anarhism”: habar nu aveam că la-ce-bun-ismul a fost dintotdeauna semn de neputință. Generația decepționată știe acum că a glumi pe seama a orice nu construiește nimic, dar, cel puțin, această generație nu are picătură de sânge pe mâini, invers decât cele de dinainte. Decât TOATE cele de dinainte, în țara mea în orice caz. Ai zice că dansam rock pe „Enola Gay”, fără a ști că acesta era numele bombardierului american care răsesse Hiroshima de pe fața pământului...

Dominique Strauss-Kahn, om politic francez, fost director al FMI, protagonistul unui celebru scandal de hărțuire. (N.t.)

Petrecerile sunt mult mai mult decât niște simple petreceri. Timpul înfrumusețează amintirile. Lipsite de interes în ziua apariției (mai puțin pentru a constata pagubele aduse obrazilor de abuzul de alcool), rubricile mondene ajung feerice trei decenii mai târziu. Albumele foto se transformă în cataloage de fantome. Fotografia de la un bal uitat înseamnă tinerețea regăsită. Orice stăpână a casei vă va spune: cel mai frumos moment, atunci când organizezi o petrecere, este acela în care nu mai controlezi nimic. La Caca's Club, lucrurile se legau atunci când îmi scăpau cu totul din mână și când nimeni nu-și mai amintea de nimic. Din fericire, avem fotografiile pentru a ne dovedi că toate acelea chiar s-au întâmplat cu adevărat. Punctul maxim era balul „Barry Lyndon“ de la Palace. Și înainte? Repetiții, schițe studentești, băute hazlii. După? Și-atunci era haios, dat nu atât de frumos ca la balul „Barry Lyndon“. Noaptea în care Claude Aurenson și Gilles Roignant ne-au împrumutat sala mare de la Palace, pentru a organiza un dineu în ținută de secolul al XVIII-lea, a fost apoteoza noastră. Tot restul părea să fi condus la acele peruci, fețe pudrate, rochii decoltate, menuete îndrăcite. O orchestră de muzică de cameră cânta Bach, Couperin, Rameau, Mozart. Și-a trebuit să bată în retragere în fața avalanșei de proiectile alimentare. Cred că filmul lui Kubrik sintetiza destul de exact ceea ce trăiam: Redmond Barry este un biet escroc care încearcă să se infiltreze în rândul nobilimii, un sărman băiat de țărani, arivist care se cațără pe scara socială. Cum urma să fie, aproape la fel, destinul nostru: succesul, apoi căderea. În acel sezon, ținutele libertine erau relansate de Karl Lagerfeld și Laurent Boutonnat. Aprinsesem sute de lumânări, în totalul dispreț al regulilor de securitate (în ziua de azi, o asemenea nebunie ar fi inimaginabilă): lumina flăcărilor pune în valoare chipurile, riscând să aprindă crinolinelor marchizelor și viconteselor. Ideea principală a acelui bal mascat, după părerea mea, era cea mai simplă cu putință, și totuși nu am mai trăit-o de atunci. Bineînțeles, cumpărasem banda sonoră originală a filmului Barry Lyndon pe vinil, precum și pe aceea din Amadeus al lui Forman și mai adusesem și o grămadă de discuri Deutsche Grammophon împrumutate de la tatăl meu meloman. Așa că nu am ascultat decât muzică clasică. Întreaga noapte, cei 200 de membri ai Caca's Club au dansat ca niște nebuni pe melodii ale unor orchestre simfonice ori cvintete de coarde, în ritm de sarabandă, gigă, menuet, branle, cadril, polcă, rigodon, horă și tarantelă. Toleram totuși un anacronism: „Golden Brown“ al grupului Stranglers, fiindcă era vorba despre un vals interpretat la clavecin. Nimeni nu mai trăise un moment atât de

poetic. Când o ureche obișnuită cu disco sintetizat nu aude într-o discotecă decât muzică clasică, la început protestează, se plânge, se simte frustrată de ritmurile sale obișnuite. Apoi, dacă DJ-ul insistă un pic, se întâmplă ceva fascinant: ființa omenească acceptă să danseze ca pe vremea când Nunta lui Figaro era hitul verii. La urma urmei, strămoșii noștri se distrau, în vremea lor, pe muzica lui Mozart, de ce n-am face și noi ca ei? Invitații vorbeau în franceza medievală! „Cari nice odănioară nu s-au cunoscut, nice s-au văzut o copilă cu-atât farmec!“ „Și oare de unde m-am deprins cu nevolnic obiceiul de-a tot bea...“ „Giuvaierul meu, îmi aprinzi simțămintele de cum mă prind să-ți răpesc inimioara, iar și iar și fără a mai cужeta la primejdii!“ De parcă veacurile de viață aristocrată ar fi renăscut în vinele invitaților noștri „rasați“, transpirând prin toți porii descendenților marilor familii, din cele cu castele în Sologne. Muzica de epocă și bolurile de sticlă cu lumânări, înălțimea teatrală a tavanului, decolteurile care ridicau sânii cu alunițe aplicate și perucile albe, totul contribuia la scufundarea acelor moștenitori decadenți în spațiul-timpul lor natural. Deseori îmi spun că a fost cea mai frumoasă petrecere din viața mea, dar asta nu înseamnă nimic, e deja uitată, nu mai are importanță sau, mai degrabă, e ceva mai profund de atât: în seara aceea, am pătruns într-o țară paralelă sau într-un vis cu ochii deschiși. Cred că nevoia de a scrie mă încerca de multă vreme, dar încă nu publicasem nimic și nici nu îmi imaginam cum ar fi posibil s-o fac. Cei mai mulți dintre invitații la petrecere au ajuns oameni serioși, cu funcții importante în comerț sau finanțe, sunt cu toții tați sau mame de familii numeroase. În existența lor, Caca's Club nu constituie poate decât o paranteză festivă, ajunsă în ziua de azi o amintire cețoasă și hazlie. Cât îi invidiez! Cum or fi făcut? Ceea ce am descoperit în seara balului „Barry Lyndon“ a fost că nu mă interesa deloc ascensiunea profesională. Nu doream să-mi câștig viața, ci să o cheltui. Începând din acea seară, am ajuns cel mai puțin bogat dintre toți prietenii mei. Voiam să locuiesc în acel dineu imaginar, să fiu proiectat în acea lume sublimă în care fetele semănau cu eroinele din Legături primejdioase, în care bărbații se băteau în duel între două orgii și mâncau cu mâna prepelițe fripte, pătându-și vestele cu mâneci, în care totul era mai frumos, mai grandios, mai distractiv și mai liber decât în realitate. Nu am încetat niciodată să caut acel tumult, acea pierdere de repere, ceea ce numeam... vag artistic. Există petreceri care nu vindecă nimic. Când, la început, afirmam că petrecerea e mai mult decât o petrecere, voiam să spun următoarele: o petrecere poate schimba cursul unei vieți. Poate deveni o porțiță de scăpare, o bifurcație, un refugiu. Mi-am dat seama că tot ce mi s-a întâmplat important în viață a avut loc în timpul petrecerilor. Nu am trăit nimic interesant nici la școală, nici la liceu, nici la universitate. Nu am cunoscut pe nimeni nici la ieșirea

de la slujbă, nici în armată, nici la televiziune, nici la întrunirile de la firmă. Unele petreceri produc ratați care vor refuza toată viața să se culce devreme. Fac parte, alături de alții care se vor recunoaște aici, dintre cei care nu și-au mai revenit vreodată după balul „Barry Lyndon“ de la Palace. Mi-ar fi plăcut ca seara aceea să nu se mai fi sfârșit nicicând, fiindcă, într-un fel, mă readucea în sânul acelei aristocrații pe care nu am cunoscut-o niciodată, dar care îmi curge prin vene.

Și uite-așa, te trezești celebru într-o bună dimineață, cu o migrenă teribilă. În ajun, nu erai decât un studentaș necunoscut, care trimitea invitații și lipea timbre pe plicuri. A doua zi, ajungi cunoscut, deși încă nu ai făcut nimic. Caca's Club a avut această forță, după cum o vor avea, ulterior, talk-show-urile. Dintr-odată eram niște personalități, trecusem adică de la invizibilitatea frustrantă la vizibilitatea găunoasă. De azi pe mâine, telefonul a început să-mi sune tot timpul cu cereri de interviuri sau fotografii, pentru emisiuni de radio ori de televiziune, invitații la petreceri, ba chiar și propuneri de serviciu (articole cu plata la bucată pentru Globe, Glamour, Actuel...). A invita sau a critica „gașca de la Caca's“ era garanția de a fi super-trendy în acea iarnă a lui 1987. Enervam, deci existam. Începuse să mi se-nvârtă capul. Eram salutat peste tot: membrii Caca's îmi datorau respect, iar cei care nu erau membri se întrebau cum să facă pentru a intra în club. În rubricile „people“ eram ironizați, descriși ca tineret depravat, eram întrebați cum ne îmbrăcăm, care ne sunt discurile preferate și planurile. Mi se spunea continuu regele nopții pariziene și, la 21 de ani, îmi apărea fotografia în Vogue alături de David Guetta și Laurent Garnier, Guillaume Castel și Philippe Corti, Claude Challe și Hubert Boukobza. Nu avea niciun sens, știam prea bine că nu eram încă acel personaj detestabil, dar de ce să-i fi contrazis? Fete frumoase alergau la petrecerile noastre. Cu o zi mai devreme, ce spuneam nu stârnea râsul decât celor patru prieteni ai mei. A doua zi, frumusețile acelea extraordinare râdeau în hohote la cele mai slabe bancuri ale mele. Viața era un dar și numai lumea nopții poate depune asemenea ofrande la picioarele tale. O proastă reputație se câștigă cât ai clipi și se pierde ceva mai lent. Deseori întâlnesc oameni care se plâng că nu s-au bucurat de tinerețe. Nu fac parte dintre ei. Nu mi-am iubit copilăria, din care îmi amintesc puține. M-am răzbunat însă enorm în post-adolescență. Începând de la balul „Barry Lyndon“, am ajuns specialistul oficial al debandadei juvenile.

De când am făcut, Doamne, o fixație pentru Caca's Club? Acesta este pericolul ketaminei: te pierzi în gânduri și te trezești singur la masă,

cu ochii în gol, întorcându-ți pe toate părțile amintirile, pe când ceilalți au plecat și e din nou ora 4 dimineața.

Ora 4 dimineața

„La patru dimineața
Vine unul din ultimele pahare
Printre umbrele stranii
Și sticlele goale
Va trebui să ies
În umezeala străzii
Pe unde bătrâna mea frământare
Mă face să grăbesc pasul
Ție vreau să-ți dedic
Migrena, plictisul,
Începutul de ură
Și străfundul orgiei mele.“

Julien Clerc,

Patru dimineața, 1969

Odată, am fost convocat în biroul Patroanei. În joia de dinainte, îmi făcusem cronica în direct, de pe telefonul mobil, din automobilul blocat într-un ambuteiaj, la Intrarea Bayonne. Pe scurt, cam sărisem calul. Biroul directoarei de programe avea o mochetă groasă și etajere de-a lungul pereților, pe care erau așezate CD-uri încă în țiplă, cărți cu dedicație și grămezi de DVD-uri. Mă întrista toată acea artă rămasă în ambalaje. Toate acele cheltuieli pe coletărie, rămase inutile.

Françoise Bachelot mi-a explicat că de acum nu-mi voi mai putea susține cronica în direct de pe Coasta Atlanticului. Trebuia să vin la Paris în fiecare joi, numai că postul de radio nu-mi putea deconta nici transportul, nici noaptea la hotel. În linii mari, cu tot onorariul meu de 250 de euro, dacă rămâneam în cadrul emisiunii urma să pierd bani. Din asta trebuia să înțeleg că ar fi fost cazul să plec, însă ea insistă să-mi continui cronica săptămânală.

— Aduci o șmecherie originală, asincronică, disruptivă, simpatic spaul ăsta al tău auditiv, îmi place enorm când îl imiți pe Modiano, e perfect! Bine, depinde de săptămână, uneori îți cam lipsește rigoarea, dar ține de tonusul tău: nu se poate ști ce-o să faci și-mi place că îți asumi riscuri.

Îmi cerea numai să nu mai ies până târziu în oraș.

— Nu știu dacă înțelegi, dar ți se simte-n voce. Nu e prea plăcut pentru ascultătorii noștri să se trezească auzind un tip a cărui voce trăsnește a votcă.

— Dar asta și așteaptă oamenii, nu? Să fiu obosit... să nu fi dormit... fiindcă-i amuză!

— Nu ești obligat să le dai ce așteaptă. Ai fost foarte haios când ai organizat falsa „Mască și Pană”⁶⁰ cu Garcin, despre campania prezidențială. Și-apoi, dacă ții să treci drept un noctambul, poți să minți! N-ai decât să spui că n-ai dormit, chiar dac-ai sforăit opt ceasuri la rând!

E iritant să fii condus de cineva inteligent. Va fi dificil să fac din această persoană una rea în trilogia mea anticapitalistă. Fiindcă adevăratul idiot, în toată această poveste, eu sunt. Doream s-o fac pe nihilistul fără a-mi pune capăt zilelor. Țineam să fiu un kamikaze fără

a mă arunca în aer prin împrejurimile Stade de France. Sinuciderea radiofonică mi se părea unica opțiune care ar fi permis împăcarea dintre autodistrugerea publică și lașitatea fizică. Françoise și-a continuat diatriba de nestăvilit.

— Soclul ascultătorilor France Publique sunt profesioniștii săi. Aceștia nu suportă leneșii de niciun fel. Sunt o adevărată sectă! Serviciul public este matricea, reperul, casa lor. Și ne înjură de fiecare dată când vii cu mâinile-n buzunare! Trebuie să te prefaci că muncești, chiar dacă nu-ți pasă de nimic.

(Chiar n-o fi înțeles că era exact pe dos?)

— Nu mă ajută moderatorul, i-am răspuns. La viața mea am cunoscut până și un congelator Blaupunkt care emana mai multă empatie.

— Ce-ai vrea, Nathan se protejează și el... Nu poate să se bată pe burtă cu toată lumea, trebuie să rămână concentrat și să respecte timpii de antenă.

Auzeam cum îmi albește părul, pe parcursul conversației.

Cronica la care visez nu ar face să se râdă, ci să se plângă. O cronică de o înspăimântătoare melancolie. În fiecare dimineață aş povesti despre tot ce dispare, despre geniile care mor, despre sfârșitul păsărilor și al cașaloților, despre amărăciunea de a îmbătrâni, despre urâțirea țării mele... Visez să fac elogiul Georgiei, să-mi descriu viitoarea casă înconjurată de flori de măceș, din câmpia de lângă Tbilisi, pe unde vinul va curge în valuri, iar pâinea cu brânză se va numi „Haciapuri“. Iată utopia mea secretă. Aș vrea o cronică în care să nu pronunț decât un singur cuvânt: „Haciapuri...“, plângând, iar ascultătorii să se întrebe ce-o fi însemnând.

După ce am fost Che Guevara la Flore, vreau să fiu Citizen Kane la Tbilisi.

Emisiune de actualitate literară, teatrală și cinematografică, înființată în 1955 și prezentată la France Inter, din 1989, de Jérôme Garcin. (N.t.)

Un noctambul depravat.

Se clătina pe un bulevard depavat.

Ies cu regret de la K-hole, unde mă întorsesem în urmă cu 30 de ani. Îmi place să mă rostogolesc în propriul trecut ca în acele pături de supraviețuire aurită, care folosesc la încălzirea victimelor atacurilor teroriste. Mă uit la incendiile stinse. Îmi place mirosul de asfalt topit de pe bulevardul Grande Armée, când abia se crapă de ziuă. Revoluția de la Étoile provoacă un ambuteiaj de limuzine în fața Arcului de Triumf. Saudii fug, convinși că hoarda va veni să-i jefuiască. Se tem pentru ceasurile lor mari Hublot care costă cât o vilă cu trei camere la Livry-Gargan. Un noroi albăstrui plutește pe bulevardul adormit. Milica îmi scrie că a plecat la Raspoutine cât eram pe altă lume. „Sorry, cred c-am îndesat cam mult în tine. Hai, e bine-aici, au băgat Donna Summer.“

Ketamina e metafora condiției mele. Aceasta funcționează în trei faze care seamănă cu existența mea. Mai întâi creează o defazare pleoștită, o pierdere de repere care ar putea fi denumită „efect Chamallow“, în care individul se simte ca legănându-se pe o saltea cu apă sau ca Louis de Funès în cuva cu gumă de mestecat verde din Aventurile rabinului Iacob. Să zicem că prima trăsătură echivalează cu a fuma zece cuie de White Widow; deja e foarte bine. A doua etapă e faza numită „decorporalizare“, supranumită K-hole, care face din ketaminoman un suflet rătăcitor, fără țintă, fără rădăcini, o entitate pierdută care planează și își imaginează interacțiuni virtuale. În linii mari, drogatul rămâne așezat, cu privirea stinsă, și își închipuie că se ridică, iese în stradă, merge, urmează alți oameni, le vorbește, observă lumea, trăiește experiențe... și atunci survine cea de-a treia fază, aceea a aterizării, în care consumatorul sfârșește prin a se reintegra în propriul trup imobil, toate acele rătăcirii nefiind altceva decât fantasmă ireale. Crezuse că s-a ridicat pentru a se strecura în bar sau că a ieșit să ia aer, dar, dintr-odată, se vede tot așezat pe aceeași banchetă, cu bărbia sprijinită-n palmă. Neurologii numesc acest gen de experiență o „stare de conștiință modificată“: spiritul se deplasează departe de corp, de parcă gândul ar fi totuna cu teleportarea. Ketamina se potrivește perfect anilor 2020, când suferința existențială este atât de ridicată, încât este nevoie să tragi pe nas un tranchilizant cât să liniștească și-un cal. E molecula solipsismului: lichidează orice realitate exterioară

sinelui. Decorporalizarea te face să treci de la „eu“ la „el“. Te vezi trăind din exterior, ca într-o Near Death Experience. Toți romancierii ar trebui să trăiască sub ketamină, fiindcă este produsul care transformă viața-n roman. Aruncându-te afară din propria condiție și oferindu-ți o viziune exterioară a ta, ketamina face din tine... un autor de ficțiune.

Cu cât epoca era mai egoistă, cu atât drogurile spărgeau barierele. După cocaina care stimulează cuvintele și suprimă orice urmă de somn, s-a lansat MDMA care anulează timiditatea și asigură tactilitatea (împiedicându-te să ți se scoale: produsul perfect pentru anii dominați de SIDA), apoi ketamina, acest antidepresiv care, deconectând creierul de la corp, te închidea într-o bulă vătuită. În anii 2010, drogul a încetat să mai fie ceva murdar. Produsele recreative deveneau medicamente oficiale. Cannabisul a fost legalizat în aproape toate țările bogate: cei din 1968 aveau în sfârșit 80 de ani. Peste tot în lume, psihotropele erau considerate benefice pentru sănătate. Ketamina era utilizată ca antidepresiv și anestezic în spitalele de psihiatrie. MDMA se folosea la tratarea depresiilor profunde și la îmbunătățirea terapiei prin cuvinte a schizofrenicilor. Dozele mici de LSD erau recomandate în Statele Unite pentru refacerea stării de bine și aprecierea naturii, la fel ca meditația transcendențială (Michael Pollan a scris în *How to Change Your Mind*, ceea ce repetă Vincent Ravalec și Jan Kounen de 20 de ani). Noua modă era turismul șamanic: burghezii boemi plecau în Amazonia să bea ceaiuri de ayahuasca pentru a-și conecta creierul la alte dimensiuni spirituale și cosmice. Enervant este că dacă faci abuz de rădăcini psihedelice te-apuci să vomți șobolani vii. E mai puțin complicat în jungla naturală decât în insurecțiile din Piața Étoile.

Întâlnindu-l la Arcul de Triumf, Guy-Manuel de Homem-Christo îmi arată prima fotografie a unei găuri negre, publicată în dimineața asta de NASA. E foarte impresionat de imaginea centrului universului. Ai zice că e un smiley fosforescent. Îmi explică că egiptenii erau conectați la stele. Gaura neagră să fie începutul sau sfârșitul nostru? Îi vorbesc despre imaginile de pe casetele cu Earth, Wind and Fire, pe care găseai mereu piramide plutind în spațiu. Zice că muzicienii negri americani sunt fascinați de Egiptul antic fiindcă pe vremea aceea africanii erau cei mai puternici din lume. Simpatizăm între black hole și black power... după black-outul meu. Fără casca lui de robot, nimeni nu-l recunoaște pe Guy-Man. Ce deliciu să fii cel mai cunoscut rock-star din lume fără să-ți fi făcut vreodată un selfie. Pe la 4 dimineața, îmi arăt fotografiile de-ale fetei mele și el, la rândul lui, îmi prezintă un video cu fetița și băiețelul lui. Doi bărboși care-și compară cu mândrie imaginile copiilor lor, în plină noapte: oare așa ne va fi salvată specia?

Am pus niște K atât cât am putut lua cu vârful degetelor într-un Kleenex și m-am șters la nas aspirând. După cinci minute, praful te face să te simți extrem de ușor, ca și cum ai ieși din tine, în sfârșit eliberat de închisoarea trupului, după care, când te uiți în sus, luna pe cerul nopții pare soarele din plină zi și-ți murmuri: „Ei, mda, totuși“. Și când râzi, râzi în hohote, cu un râs drăgălaș și eliberator, fără a-ți bate joc de cineva, pur și simplu fiindcă norul din fața lunii ia forma unui smiley deasupra bulevardului Champs-Élysées, iar luna are chipul rotund și râde de-i dau lacrimile cu obeliscul din Piața Concorde înfipt în ochiul stâng, ca într-un film al lui Méliès. Ai crede că distingi o erupție vulcanică și lavă portocalie picurând din ochiul crăpat al lunii. Îmi vine greu să cred că a ajuns ketamina un anestezic legal, căci tulbură ordonarea realității, conferindu-i un cutremur realiniator, ca diamantele de pe o tiară înconjurată de plete-n vânt. Știu că fraza precedentă nu are niciun sens, scrisă fiind sub influență, dar vă jur că mi se părea foarte clară pe moment, la fel ca următoarea: focul fin aleargă pe sub pielea prăfoasă. Să ajungi să scrii, ba chiar să te deplasezi în aceste condiții constituie o adevărată încercare. Arcul de Triumf și localul Raspoutine se află de o parte și de alta a Pieței Étoile, dar aveam impresia că-mi trebuie o mie de ani să traversez piața plină ochi de filamente legate de luna însorită. M-am zărit în vitrina spartă de la Drugstore Publicis: aveam un cap de clown, doi ochi negri uriași înconjurați de vopsea albă și un zâmbet larg pe

buzele umflate. Mi-am spus că nu aveam nevoie să aleg între realitate și ficțiune. Euforia ketaminată te trimite într-o mood bubble de elasticitate. Fenomen de disociere. Te simți mai degrabă spectator decât actor al vieții tale. Lumea se dematerializează, ca în Inception. Te trezești dintr-odată în alt decor, în ploaie. K-hole este Interstellar: vezi pixeli și ai impresia că viața îți este o simulare. Faci grimase bizare, de parcă ai căuta o concluzie de neînțeles la un raționament uitat. De parcă ai înota în apnee într-o piscină violet, sub un cer de mahon moale, orbit de un perete de neoane întunecând privirea, la fundul apei, pe muzică de Purcell.

Totul era făcut praf pe strada Bassano, motociclete, scutere, parbrize de SUV-uri, însă Raspoutine era intact. Războiul civil ocolea în mod straniu discotecile. Nu-mi mai chemam prietenii la Paris, de teamă să nu le deranjez viața ordonată, nu mai îndrăzneam să le ofer spectacolul solitarei mele imaturități. Eram singur nu din timiditate, ci din orgoliu. Poate că-i același lucru: frică deghizată-n chef. Prietenii de-o viață le urmaseră camaraderiile de-o noapte. Întâlnirile de intensitate maximă, însă efemere: vă spuneți totul, după care vă cărați fără a zice vreunul la revedere.

— Milica, m-ai lăsat baltă ca pe-un rahat.

— Poor darling, de câte ori nu ți-am tot spus că NICIODATĂ nu se poate conta pe mine.

— Tare mi-ar mai plăcea să te duc imediat într-un sex-shop și să-ncercăm toate produsele pe loc.

— Octaaav... Iartă-mă c-am plecat cât ți-era rău, dar am primit un SMS de la un mexican care plătește mai bine decât tine. Las' că nu reușește niciodată să i se scoale: win-win situation.

— Tequila a fost trădătoarea.

Ce oribil e să ai mereu chef de femei indiferente. E la fel de prostesc ca insul care-și trage zilnic palme peste ochi. De ce m-oi fi îndrăgostind atât de repede de oameni? Să fie oare un defect a dori să îmbrățișezi pe toată lumea? Fetele nu mai dansau, rămăseseră așezate, cu figurile luminate de albastrul-pal al ecranelor iPhone-urilor 77. Gurile li se deschideau lent, de parcă ar fi vorbit sub apă. Mi-am pus ochelarii pe nas ca să încerc să le citesc pe buze. Îmi revedeam notițele din carnet. Un foc fin curge pe sub pielea pudrată.

Sportul meu preferat era să urc și să cobor scările roșii de la Raspoutine în timp ce Milica bea alcool cu logodnicii ei; păpușilor top-

model, consumația le era dată gratis de local. Cincuagenarul din barul de noapte poate fi considerat o culme a patetismului. Fără îndoială, mi-era și frică să fiu fericit. Imaginea de tată de familie burghez nu se potrivea cu modelele pe care anii 1990 le-au inculcat unor idioți ca mine, drept care continui să mă fac de rahat confundând beția cruntă la bătrânețe cu atitudinea rock'n roll. Urcând de la subsol, pașii mi se încrucișează cu ai unei fete livide, cu tenul de ceară, cu părul slinos, cu obraji scobiți și duhnind ca o scrumieră. O adevărată pânză expresionistă, agățată de o coloană răsucită.

— Hey, Octave! Ești și tu p-aici!

— Exact.

— Ia nu mai face tu pe „chitaristul solo“, te rog. E interzis din 1997.

— Așa dau eu din mâini.

— Și ce-o să ne mai bagi în cronica aia a ta de peste patru ore?

— Haciahuri.

— Wow! O să rupi gura!

Nu mai răspund nimic, sunt paralizat nu din cauza drogului, ci fiindcă tocmai o recunosc pe Dea pe ringul de dans.

Albastru-fosforescent, Dea își mișcă șoldurile, Dea se demultiplică sub lumina stroboscoapelor. Dea își ridică brațele prin plete și se-nvârte ca pe scena de la Crazy. Părul îi coboară la loc pe umerii goi ca niște spaghetti cu cerneală de sepia peste o lună gotică. Uit instantaneu de existența Milicăi și mă duc direct spre Dea, dansatoarea măritată și grevistă care nu-mi răspunde la SMS-uri. Am o nicovală în burtă, deși am uitat să mănânc în seara asta. Dea tocmai a avut o ședință foto pentru cea mai recentă campanie publicitară a firmei DIM. Fesele ei au produs un adevărat scandal, așa, mărite pe fațada unui magazin celebru. Primăria Parisului a făcut presiuni pentru a fi retras curul Deei, de 20 de metri înălțime. La clubul de gimnastică, Dea îmi povestise despre cenzura aceea feministă.

— Înainte eram un sex-simbol, acum sunt un simbol sexist.

— Timpurile se schimbă, îi răspunseseam. Uite, eu, de exemplu, n-aș fi crezut niciodată că într-o zi voi fi interesat de punctele de pensie. Ei bine, acum asta mă pasionează cel mai tare: oi fi cotizat cum trebuie? Cât o să iau? Începând de la ce vârstă voi putea înceta să muncesc?

Dea ținea în brațe o tânără blondă cu țâțele mari, care dădeau pe-afară din tricoul mulat, fără mâneci. Mi-am golit paharul înainte de a îndrăzni să-i șoptesc la ureche.

— Deși ți-ai dat cu parfum Victoria's Secret, tot te iubesc. Ai fost sublimă în seara asta, când ai intrat în grevă. Știi ceva? O să chem un Uber. Te duc la Travellers și facem o baie de spumă. Te parfumez cu Mûre et Musc. Și-o să ne putem în sfârșit săruta.

Dea s-a uitat la mine cu expresia unui jurat de la „The Voice“ când candidatul cântă fals. Mi-am fixat privirea pe solnițe ca să nu-i înfrunt ochii de pisică sălbatică.

— Parc-ai fi o pictură de Klimt. Mă interesează corpul tău. Ce, asta e o înjurătură?

— Să zicem că e cam reducționist.

— Dac-ai putea privi înăuntrul meu și-ai vedea cât de pură mi-e inima, ai da la o parte masca mea de falusocrat demodat.

Chipul meu, în oglinda de pe scară, parcă ar fi plastifiat, ca acela al lui Christian Audigier, pe vremea când mă întâlneam cu el la Los Angeles, la Spago, puțin înainte să moară (la 57 de ani).

— Totuși, nu-ți cer mare lucru: un mic spectacol privat. După care, toată lumea se duce la ea acasă. Dacă vrei, pot să te plătesc.

Mi se pare că DJ-ul a băgat The The, dar e imposibil să știe de grupul ăsta, mai degrabă trebuie să fie un sample.

— Ți se pare haios să mă tratezi ca pe o curvă?

— Poftim?

— Crezi că e amuzant să auzi idioțenii de-astea zi de zi? Să-ncasezi palme peste cur de fiecare dată când porți fustă? Sau, mai rău: vreun deget în pizdă?

— Păi... Ziceam și eu, așa, ca să glumesc...

— Mă fut în glumele tale de căcat! Din cauza glumelor misogine de felul ăsta încasez degete-n găoz de fiecare dată când intru într-un bar de noapte!

— Dacă e adevărat, ar trebui să depui plângere, că doar e viol.

— Hahaha! Să depun plângere? Știi ce fac polițaii când, o dată dintr-o mie, mă duc la comisariat? Râd. Ca tine. Toată lumea se strică de râs! Un deget în pizda unei dansatoare de la Crazy, hai că e mortală! Ce dobitoci! O gașcă de dobitoci!

— Păi, asta-nseamnă că ești frumoasă, că plăci, nu-i rău deloc în lumea noastră, a aparențelor... să fii seducătoare. E chiar o șansă, nu?

Dea mă detestă pe bune. Furia crește-n ea, ochii i se dilată, nările i se lipesc, literalmente clocotește. Știu, vă temeți c-o să scriu: toate astea o fac sexy. Dar, nu. Un aruncător de flăcări nu este sexy. Un buldozer nu este sexy. O oală sub presiune nu este sexy. Victima unei agresiuni sexuale nu este sexy. Da, sub efectul ketaminei gândesc ca Marlène Schiappa⁶¹.

— Uită-te la blugii mei, îmi spune Dea. M-am întors acasă ca să mă schimb după serviciu, fiindcă mi-e frică să-mi pun fustă și dresuri. Și știi de ce, mizerabil rahat retrograd ce ești? Fiindcă o pereche de dresuri se pot rupe doar cu un deget. După spectacol, m-am întors acasă să-mi trag blugii ăștia, fiindcă nu poți să treci prin denim tot

atât de ușor ca prin nailon.

Dea plânge acum. Nu știu cum să intru mai repede-n pământ. Mi-ar plăcea s-o iau în brațe, dar m-ar zgâria. Aș vrea să aflu că eu nu aș face niciodată chestii din acelea, dar nu sunt sigur c-ar fi adevărat. Firește, n-am strecurat vreodată degetul în pizda unei fete pe neașteptate, pe cine știe ce scări. Dar nici n-am cerut voie de fiecare dată. De exemplu, când sărut o femeie pe care abia ce-am cunoscut-o, mâinile îmi coboară rapid pe sânii ei. Și pe urmă în chiloți. Cât să ia totul? Cinci minute? Zece minute după primul sărut? Și dacă persoana aceea dorea doar să fie sărutată, nu mângâiată mai jos? Ce-ar fi trebuit să facă? Să strige „Stop joc!“ ca să nu se trezească-n chiloți cu arătătorul⁶²? Nu cumva sunt o javră de violator fără s-o știu? Câte femei s-or fi culcat cu mine din politețe, fără chef și fără plăcere, doar pentru că le era lene să mă refuze?

Până la urmă, Dea se scuză, ceea ce este și mai jenant.

— Iartă-mă, îmi pare rău că m-am enervat în halul ăsta, n-ai tu nicio vină, dar îți jur că trebuia să dau afară toate astea. M-am săturat să tot fiu luată drept o halcă de carne care poate fi pipăită tot timpul.

Îmi pare rău că am luat o pastilă de Cialis înainte să ies. Îmi vine în ajutor o amintire. Pe 13 septembrie 1993, am organizat Balul Scârboaselor. Până și tipii cei mai rezervați din Paris erau costumați în ducese, coafați de Alexandre Zouari și purtând rochii de lux împrumutate de la Christian Lacroix. O petrecere genderfluid! Mi-a plăcut enorm senzația de a fi femeie, bun, destul de urâtă, cu toate astea, curtată toată noaptea de bărbați. Am exasperat jumătate din aristocrația franceză. Îi povestesc:

— Mi s-a pus și mie odată mâna pe cur, când eram îmbrăcat în rochie. La Queen. Cu degetul bine apăsător între buci. Nu mi-a plăcut că mi-am zis: ai meritat-o, nu ești decât un mic idiot hetero care dă să umble prin cine știe ce bar de poponari.

— Vezi?! Te victimizezi, deși n-ai vrut-o anume! Te-apucă dracii, ce mă-sa! Nu vrem decât să ne îmbrăcăm sexy ca să bem ceva, la rigoare să ne futeam cu cineva care ne place, dar nu ca să ne simțim vinovați că suntem agresați în permanență. Bine că vezi și tu cum e! Închipuie-ți viața mea. Fiindcă sunt la Balul Scârboaselor seară de seară.

Cred că înțeleg la ce se ajunge. Notorietatea, chiar subțiindu-se, duce la aceeași impresie. Oamenii te judecă, se uită la tine și vorbesc despre

tine, în fața ta, fără umbră de discreție. Să fii în plin spectacol chiar când te simți ca dracu', când nu ești în formă, când ești obosit. Să fii tot timpul spionat, inclusiv când ești murdar, prost îmbrăcat și ocupat. Să fii întrerupt când stai de vorbă cu fiică-ta, deranjat fără vreo introducere, doar pentru că ai comis crima de a exista. Numai că fanii nu-mi bagă degetu-n cur, deci nu-mi pot închipui furia pe care o resimte Dea.

— Credeam că-i ești credincioasă soțului. Și, când colo, dau de tine aici, deși nu-mi răspunzi la mesaje. Sufăr îngrozitor.

— Nu spune prostii, pur și simplu vrei să mi-o tragi și cu asta basta. Și-apoi, îți amintesc că și tu ești căsătorit.

Ah!

Uite că informația asta trebuia să ajungă până aici.

Marlène Schiappa, scriitoare, militantă feministă și om politic francez, născută în 1982. (N.t.)

Jocul de cuvinte în original e mai savuros, „Stop! Gata!“ spunându-se „Pouce!“, ceea ce înseamnă, totodată, deget mare, dar și, sonor, „Împinge!“. (N.t.)

La plecarea din Rusia, am trecut pe la o petrecere din Elveția... Viața mi s-a schimbat în urmă cu zece ani, într-o seară, pe malul Lacului Lemán. M-am îndrăgostit înmuind bezele în fondue de Gruyère (aceasta nu este o metaforă obscenă). Existența mi-a ajuns simplă și tandră și totuși inima-mi bate cu putere scriind-o. Acum sunt căsătorit și tată de familie. Locuiesc într-un sat de la malul mării, la o mie de kilometri sud de capitală. La Paris vin o seară pe săptămână, în ajunul cronicii de la France Publique. Am trac și-atunci ies. Sunt fericit și-atunci mă pun în pericol. Urmăresc lipsa de siguranță.

Duc viața tatăcului lui T'choupi⁶³. Sunt trezit în fiecare dimineață de un bebeluș care-și cere biberonul, simt cum pielea lui caldă îmi apasă torsul, și piciorușele i se încordează peste burta mea. În grădină, un hamac se leagă între doi platani, turturelele dansează pe crengile pinilor, mierla trezește ultimele albine de pe pământ. Părăluțele smălțuiesc peluza verde ca niște fulgi de zăpadă răspândiți peste tot. Vuietul oceanului acoperă uneori gânguritul pruncului. Cerul se schimbă continuu, de la gri-perlat la albastru-pal, de la trandafiriu limpede la purpuriu-închis, de la galben de furtună la negru de vijelie. Viața mea constă în a surăde munților îndepărtați și liniștitori. Dacă-ș fi mai puțin căzut în cap, aș avea tot interesul să-mi accept fericirea.

Să ai copii este de folos pentru a-ți pierde nihilismul. Paternitatea permite bărbaților să afle cu exactitate ce înseamnă iubirea. Aceasta este o revărsare caldă care urcă dinspre pânțele și coboară-n coate. Acest fenomen electric este observat sistematic la bărbatul care strânge-n palmă coapsa copilului lui. Paternitatea este pedofilie platonice.

Octave Parango duce viața tatăcului lui T'choupi. Casa îi seamănă cu aceea din toate desenele animate pentru copiii de doi ani. De jur-împrejur există o grădină, un câine, o pisică, exact ca în Ursulețul brun, Măgărușul Trotro sau Boule și Bill. Și-un băiețel care umblă pe jos, în patru labe, ca în Peppa Pig. O lume în culori vii, ca pe Baby TV. Viața lui Octave este fix aceea care le este povestită bebelușilor din lumea-ntreagă pentru a-i adormi. Octave Parango seamănă fizic cu tatăl lui Franklin: un bărbat fericit este o broască-țestoasă cu zâmbet nărod.

Devenisem propria mea caricatură și totuși nu aceea era viața mea. Încă de pe vremea Caca's Club, imediat ce trebuia citat un cretin

alcoolic, un snob drogat, numai numele meu se auzea, iar eu mă pliam politicos pe ceea ce se aștepta de la mine. Țineam să corespund cu personajul pe care cinematograful îl făcuse din mine, în loc să recunosc că eram un radios tată de familie. Cred că în fiecare bărbat doarme un Octave. Acestuia-i vine, în seara de Crăciun, să dea peste cap ce rachiou a mai rămas. El care, când totul merge bine, îți șoptește la ureche că te distrayi mai dihai când totul mergea rău. Octave e cel care te lasă să crezi că ar fi o idee bună să semeni un pic de debandadă în viața ta pusă la punct. Cretinul acesta autodistructiv se găsește în fiecare dintre voi, domnilor, și el e cel care vă împinge să căutați numere vechi ale unor dealeri, miercurea seara, în memoria telefonului mobil, după un weekend de perfectă fericire în compania sosiei lui Jackie Onassis și a copiilor voștri. Micul său Octave interior îl împinge pe un ministru de Interne să dea peste cap shoturi de votcă la Noto alături de niște curviștine, în timp ce Parisul arde. Abuzul de Octave este periculos pentru sănătate: de consumat cu moderație.

Acum, Dea mă privește ca pe bunul ei prieten. Cândva, umorul îmi permitea să mă apropiu de fete. Problema este că intru prea repede în ceea ce în ziua de azi se cheamă „friend zone“. Amuzându-le, le devin amic, nu amant. „Femeia care râde-ndat’ ți-e pe jumătate-n pat“, zice o vorbă cam necioplită. Adevăratul dicton ar trebui să fie: „Femeia, dacă râde, știi, înseamnă un tip care nu-i sexy“. Poate aceasta să fie și cauza vendetei mele antirâs: umorul m-a privat multă vreme de sex. Evident, ziua în care o minunată elvețiancă mi-a spus da a devenit instantaneu cea mai frumoasă din viața mea. Și mi-a și venit să o iau de nevastă, ba chiar să-i și fac câțiva copii! Nu mai gândim, pur și simplu plutim pe un nor când o frumusețe consimte să ne iubească. E atât de rar și de complicat. Ce sărbătoare!

— Nu vreau să fiu niciodată prietenul tău, Dea. Niciodată.

— Greșești. Dragostea platonică durează toată viața.

— Sunt trist. Mi se face rău când te văd și ție ți se rupe.

— Ba nu mi se rupe deloc. Și, Octave, nu mai face mutra asta de pui de focă.

Ce mult îmi plăcea când femeile îmi sușoteau „fuck me“ la ureche, de ce-or fi vrând să mă cumintească dacă deja așa și sunt? E absurd să mi se reproșeze autodistrugerea săptămânală, din moment ce omenirea își face zilnic praf mediul.

T'choupi, personaj cu trăsături de pinguin imperial, erou al unei serii pentru copii deschisă în 1992 de Thierry Courtin. (N.t.)

Totuși, Dea m-a sărutat pe buze, politicos, pentru a-mi spune la revedere sau din simplă pasiune, sau pentru a scăpa de mine înainte de a face ce știe ea cel mai bine: să dispară. Îmi pipăi în buzunar plicul de ketamină. Îmi amintesc de prima mea întâlnire cu calmantul pentru cai, în timpul unei petreceri cu nori de spumă, pe care o organizasem împreună cu David Guetta la Queen. În urmă cu 30 de ani, pe același bulevard, îndreptasem un tun enorm plin ochi cu spumă asupra celor 400 de invitați de la Caca's Club. Era una dintre primele „foam parties“ din Paris, iar oamenii habar n-aveau că urmau să iasă uzi learcă, din cap până-n picioare, în plină iarnă, cu ochii arși de săpun și cu mocasinii de 4 000 de franci făcând pleosc-pleosc. Unii erau să moară înecați, alții erau foarte amuzați că fuseseră strânși de coaie de gay-i ecstasy-ați. Cei mai șmecheri își apărau ochii ridicând tricourile peste față... înainte de a le lăsa la loc peste sânii siliconați de drag queens. Acum, 30 de ani mai târziu... pe Champs-Élysées, în față la numărul 102, tunurile cu apă erau cele îndreptate de poliție spre manifestanții care cereau mărirea salariului minim garantat. Flăcările unor Porsche luminau fațada de la Queen, unde am tras prima mea liniuță de Special K. Îmi amintesc că ne distram nechezând cu schimbul și mimând trapul unui pur-sânge pe hipodromul de la Longchamp. A doua zi, Rachid Taha m-a anunțat că adormise pe la 4... „Băi, bagă-somn cu găinile“, i-am zis, iar el și-a încheia fraza: „după-masă“. A murit anul trecut, deci poate în sfârșit să se odihnească. Mă duce gândul la islamofobii care țopăie la maxim pe hitul „Ya rayah“ în toate discotecile Macumba ale Franței. La miile de rasiști care se băteau ca dementii în ritmul lui arăbesc, senzual și electronic. Este probabil ca Rachid Taha să fi ajutat mai mult musulmanii să se simtă acasă în țara aceasta decât orice alt artist pe care-l cunosc. Uneori, petrecerea poate fi utilă. Sufletul să-i odihnească-n pace.

De ce oare în toate diminețile de joi îmi vine să mă tăvălesc pe jos plângând? Simplu: nu suport nici cel mai mic semn de rea-voință. S-ar presupune că sunt cel mai blazat individ din țară, dar nu mai am carapace. Ceva în mine s-a fisurat. Aș vrea să mă întorc acasă, la capătul trenului se află o gară mică, unde o brunetă cu sânii rotunzi sprâncenele vopsite pupilele albastre dinți ascuțiți și gropiță, care i s-ar săpa ca un buric în obraz când m-ar vedea coborând din tren, ar ține în brațe un îngeraș dolofan cu ochii limpezi care ar gânguri ca la tejgheaua barului Poinçon care-a fost odată gară, și-ar avea alături o blondă micuță care se hrănește cu zmeură afine și dude care cresc la mine-n grădină, și când bebelușul îmi va zări capul va zice „cap“, iar picioarele i-ar fi pâinici cu lapte Pasquier. Aceasta nu este o imagine: piciorușele lui chiar au consistența, forma și gustul briosei, fiindcă bea atâta lapte, încât e plin până la extremități. Iar soarele ar străluci pe valurile pe care alunecă bărboși care stau în picioare pe apă ca niște Christii în combinezoane de înot. Acolo-aș vrea să fiu și asta pe loc: la capătul trenului, acolo unde oceanul și cerul se amestecă în violet, în ultimul sat din Franța în care încă mai cântă păsările, și când aș zice „patati“, bebelușul să-mi răspundă „patata“. Înainte de a fi învățat să vorbească, el a priceput deja futilitatea limbajului. A înțeles că nu facem altceva decât să pălăvrăgim. Și asta-l amuză. Trăncănim toată ziua în fața lui, iar unicul cuvânt pe care el catadicsește să-l pronunțe ironic este: Patata.

Trebuie să-mi îndrept pașii către Gara Montparnasse, uitându-mă printre mormintele lui Charles Baudelaire și François Weyergans. Voi descoperi astfel calea trenului de mare viteză și a mântuirii. Ai grijă, fiule, în absența mea, să nu te arzi atingând uscătorul de prosoape, să nu cazi niciodată pe scări și să nu înghiți micile piese de Lego fiindcă te-ai putea sufoca, mi-a fost mereu frică să nu te rănești, mă-ntorc eu, mă-ntorc repede ca să te apăr și vom dansa iarăși, împreună cu sora ta mai mare, pe melodia „Păpușa care zice nu“, țopăind în pat. Te rog, iartă-l pe tati pentru insomnii, se duce să caute povești la Paris ca să-ți aducă de mâncare, aventurile tatălui tău îl fac să se simtă tare singur fără tine, fiule.

Arta a devenit postironică, feel-good, primul nivel, mi-aș fi dorit să mă adaptez, să scriu lucruri drăguțe, fraze binevoitoare, să-mi preschimb pielea în aceea a unui binefăcător al omenirii. În viața reală, oamenii nu fuseseră niciodată atât de egoiști și de răi unii cu alții, însă citeau

numai romane grațioase, se duceau să vadă filme altruiste, ascultau numai cântăreți pozitivi, votau pentru divertisment lacrimogen. Mi-aduc aminte de o tiradă a lui David Foster Wallace despre rolul bancurilor în America. Nu o mai țin minte pe de rost: am rupt foaia din carte și-o păstrez mereu în buzunarul hainei. „S-ar scrie probabil o grămadă de cărți de publicat la Johns Hopkins University Press despre funcția vecină pălăvrăgelii pe care o are umorul în psihicul american contemporan. Pe scurt, iată ce se întâmplă: cultura noastră actuală este, atât în dezvoltarea, cât și în istoria ei, adolescentă. Și-apoi admitem că adolescența este perioada cea mai stresantă, cea mai îngrozitoare a evoluției ființei omenеști — momentul în care vârsta adultă, la care pretindem că aspirăm, începe să devină un sistem real, care înaintează restrângând, prin responsabilități și limitări (impozite, moarte) și în care oftezi, în forul tău interior, după acea lipsită de memorie inocență infantilă pe care pretindem că o disprețuim, și nu e deloc greu să înțelegem de ce, în sensul culturii, suntem atât de sensibili la acele forme ale artei și ale divertismentului a căror funcție primordială este evadarea.“ Ne-ntoarcem către glume pentru a scăpa de noi înșine; umorul se presupune că ușurează această realitate deprimantă: moartea-și-impozitele. David Foster Wallace lupta împotriva umorului, această iluzie a imaturității, credea în emoție și în sinceritate, însă sinuciderea lui la 46 de ani nu te lasă să fii sigur de perenitatea demersului său. În linii mari, omul ironic nu construiește nimic, dar omul antiironic își pierde viața. Sunt de acord cu afirmația că ironistul își bate joc de totul pentru a evita să fie dezvăluit ce gândește: nimic. Numai că aironistul este atât de vulnerabil, încât se spânzură imediat ce dă de întâiul obstacol. De ce oare am fost considerat atât de des drept un cinic, din moment ce termenul exact este „expert în tehnici de supraviețuire“?

Ora 5 dimineața

„No fun, my babe,

No fun.“

Iggy Pop and The Stooges,

No Fun, 1969

E

FOU

QUETS⁶⁴

(Tag pe fațada restaurantului incendiat)

Materialul roșu al copertinei a luat foc deasupra terasei. Flăcările lingeau primul etaj, cel unde atât de des scrisesem dedicații pe cărțile mele (la întâlnirile MBC).

Fiindcă a da foc stabilimentului Fouquet's e mai eficient decât patru decenii de bancuri, decid să inițiez, încă o dată, un atentat, însă de data aceasta radiofonic, care va sabota definitiv totalitarismul comicilor grosolani. Voi ajunge la radio fără text. Voi fi cel dintâi cronicar fără hârtii! Voi lansa un apel la greva răsului, la demisia colectivă și la descreșterea mondială. Aș vrea să decretez postirea de umor. Trei minute de post de la hahaha. Ultima cronică ar însemna trei minute de liniște. O neașteptată întrerupere voluntară a trăncănelii, un imn înălțat lenei și nonșalanței în studioul stahanovismului suprem. Un happening ca al lui John Cage mâncând un măr. Umorul cel mai nobil este cel al lui Tzara, căci e fără niciun sens, și al Hydropaților, Zutiștilor, Rienșiștilor și Jemenfutiștilor, Hirsuților și Fumiștilor din cabaretele pariziene de la sfârșitul secolului al XIX-lea, strămoșii lui Groucho Marx. Ideea politică de a nu face nimic este împrumutată din Anul 01 al lui Gébé. Descreșterea, încetinirea generală se obțin prin încetarea muncii. Da, ar fi bine ca un ins beat să lanseze un apel la sobrietate. Greva înseamnă viața în sfârșit trăită. Vestele galbene sabotează consumul fără limite. Decretând o zi de grevă pe săptămână, își închipuie că luptă pentru salarii, dar compromițând Crăciunul, luptă și împotriva încălzirii globale. Vestele ar trebui să le fie verzi.

— Ce mutră ai! Ar trebui să bei o kombutchă-votcă! Îmi strigă Manon, o tânără romancieră care tocmai urcă într-un taxi, ieșind de la Raspoutine. Unde te duci?

— La inaugurare, la Medellin.

— Hai sus! Semeni cu Octave Parango, dar mult mai amărât. Chiar, pe bune, ești Parango, autorul Curvelor learcă?

— Da, în fine, titlul trebuie pus și el în contextul unei epoci anume... Revolute, mulțumesc lui Dumnezeu... Prin care țineam să denunț machismul... Personajul principal este un porc, dar pentru a dezaproba masculinitatea toxică...

— Problema ta este că încă te mai crezi în 1998.

— Nimeni nu m-a pregătit pentru 2020, nu eram gata, nu sunt construit pentru deceniul ăsta.

— Nu-ți face griji, heterosexualitatea va reveni la modă.

Când râde, Manon își deschide micile buze vorace. E Emma Stone din La La Land, și-n plus pariziană, adică nu chiar așa de turistă. Se simte că Manon a dat peste cap multe beri în cluburile de jazz din Huchette. Coafura îi e răvășită ca a liceenelor din strada Mouffetard. Părul îi miroase a fum de țigară: pe jumătate Cenușăreasă, pe jumătate cenușar. Poartă 40 la pantofi, la un metru șaptezeci cât are, dar nu e nicio rușine; cu certitudine este consecința alimentației modificate genetic din anii 2000. Manon e genul de fată care crede că scopul vieții e să fumeze Camel în Piața Contrescarpe, analizând arta dramatică a lui Valère Novarina. Și care preferă să „facă dragoste” în loc să se „fută”. Adorabil copil. Nu reușesc să-mi dau seama dacă folosește parfum de grepfrut roșu sau de fructul pasiunii. Ar trebui să ne dăm mai aproape, dar e ilegal. Lucrul cel mai fascinant în ceea ce o privește este modul de a-mi contrazice toate prejudecățile, în paginile ce urmează.

Vechiul local Baron iar și-a schimbat numele. În seara aceasta are loc inaugurarea în noua formulă, cu un neon „Chez Pablo” deasupra intrării de pe bulevardul Marceau. Și când mă gândesc la tot ce mi s-a întâmplat în acest spațiu minuscul... Am întâlnit o actriță cu care am rămas doi ani. Am făcut dragoste în spatele perdelei DJ-ului cu o jurnalistă de la Elle. O prietenă editoare a murit din cauza unei supradoze de cocaină pe culoarul care ducea la pubele. Cântăreața Björk a mixat cu sâni goi. Kate Moss s-a bătut cu Jamie Hince fiindcă o admiratoare s-a uitat la ea. Am fost arestat după ce am tras o liniuță pe capota unei mașini, în fața intrării. Ce mai rămâne din toate astea dacă-mi pierd memoria?

— Sunt tot timpul foarte obosit.

— Ai încercat să... dormi uneori, ca să vezi ce se-ntâmplă?

Manon e o ecologistă radicală. Și vrea să se manifeste ca atare.

— Chestia e că ți se fâlfâie, așa c-o să crăpi în curând. Numai că pentru noi, tinerii, nu e deloc cool să murdărești mediul.

— În anul 2000, am sabotat o campanie publicitară pentru iaurturile Madone, pe TF+. Am încercat să avertizez publicul în legătură cu pagubele ecologice aduse de publicitate. Asta se întâmpla acum 20 de ani și nimeni nu m-a ascultat.

— Triezi deșeurile?

— Da, dar chiar crezi sincer că este de ajuns să punem separat hârtia, plasticul și sticla pentru a ne evita extincția? Poliția ar trebui să oprească mașinile care nu-s electrice, să impună obligatoriu bicicleta ca în China lui Mao, să țină avioanele la sol până când se vor generaliza avioanele cu energie solară. Carnea roșie ar trebui vândută cu preț de caviar, ar trebui interzise tonul și morunul, mierea non-bio, îmbrăcămintea din fibre sintetice, ambalajele nereciclabile și, după modelul Legii Évin, ar trebui închise fabricile Monsanto și toți producătorii de Glyphosate, să fie oprită tăierea pădurilor, amendați cetățenii care consumă prea multă apă de la robinet (sau reglementat numărul de metri cubi pe cap de locuitor), interzisă agricultura care nu e bio...

Mă știți: când m-am lansat pe-o pistă... Manon halucinează. Credea c-a dat peste un babalâc hedonist și se trezește în fața unui fascist verde. M-a iritat acuzându-mă că sunt răspunzător de nefericirea ei. Numai că eu, libertarianul anilor 1980, am devenit cel mai înrăit prohibiționist al anilor 2020. Manon e de-o vârstă cu Lena, fiica mea cea mare. E-o nebunie cum poate transforma oamenii paternitatea. La fel ca Lena, Manon e copilul răzgâiat al unui copil răzgâiat. Iar eu am devenit un milenial: în prezent, cinicul vrea să salveze lumea. E un pic cam târziu. Ca și cum solistul grupului Ramones ar fi preluat cântece ale lui Anne Sylvestre.

— Cetățenii care nu-și reciclează deșeurile ar trebui să plătească o amendă de 1 500 de euro, cum se întâmplă cu clienții prostituatelor. Să se interzică imediat SUV-urile diesel. Să le fie intentate procese firmelor Evian și Vittel care continuă să fabrice sticle din plastic.

— Ai dreptate. Manifestanții care au incendiat Fouquet's ar fi trebuit să atace în primul rând aeroporturi, ca la Notre-Dame-des-Landes. Și să blocheze decolarea avioanelor EasyJet și Ryanair!

Manon dansează cu o Melon Colada în mână. E moda escarpenilor

care lasă să se vadă vârfurile degetelor ca niște șanțuri dintre fese dispuse la picioare. Hipnotizat de stroboscoape, mă cred în 1985. Până la urmă, diferențele sunt puține. Aceeași muzică („Go To Be Real“ a lui Cheryl Lynn). Aceleași tricouri negre. Aceeași votcă de la gheață. Aceeași frenezie a vidului, același dans fără scop. Mă gândesc uneori la toate acele ceasuri petrecute pe taburetele cluburilor, ascultând „Go To Be Real“... Puși cap la cap, ce au ajuns acei ani scufundați în văpaia ritmului hiturilor, urlând în urechi surde pentru a încerca să mă culc cu ființe uitate? Invers decât Proust, personal nu regret timpul pierdut. De fapt, nimic nu-mi place să pierd.

Joc de cuvinte plecând de la numele restaurantului Fouquet's: „fou“ — nebun; „quets“ = termen specializat în industria hârtiei: posibilă analogie între incendierea localului și a propriilor cărți. (N.t.)

La Medellin sunt grotesc. Îmi amintesc că la Baron aveam deja 38 de ani, dar nu eram singurul de vârsta mea. Aici, toate fetele au vârsta Lenei. Directorul clubului m-a recunoscut și a postat un bodyguard lângă noi pentru a îndepărta amatorii de selfie-uri. Sticla de votcă era din partea localului. Manon era uimită. Medellin a păstrat conceptul de toalete insalubre de la Baron, unde ne bălăceam în urină între 2005 și 2009, dar acum sunt păzite de o femeie care poartă mască de protecție din material alb, ca în laboratoarele clandestine ale lui Pablo Escobar. Pe coridor tronează portretul acestuia, între lumânări. Nu știu dacă este comic ori stupid să fie venerat omul care ne-a făcut pe toți paranoici trei decenii. Însă îmi place acest prost-gust baudelairian.

Manon își pregătește o teză la Sorbona despre decadență. Citește numai autorii de la sfârșitul secolului al XIX-lea, cu masochistul Villiers de L'Isle-Adam în cap și la vedere (pe terasa de la Avenue), dar în memoriu va analiza mai ales Cântecul lui Maldoror și În răspăr.

— Îl prefer pe Durtal lui des Esseintes. Cel puțin, are un scop: mănăstirea.

— Asta fiindcă acum îți trebuie neapărat un scop în viață? Pe bune, Octave, vulgaritatea asta nu ți se potrivește.

— O să vezi tu, Manon, omul se mai schimbă... Vine o zi în care înlocuiești dorința de țestoase încrustate cu diamante cu nevoia de genuflexiune.

Zilele și le petrece la Muzeul Gustave Moreau și nopțile la Medellin. În anii 1880 — 1890, mișcarea decadentă refuza progresul tehnic. Decadenții se îndreptau către ocultism, spiritism, sex depravat și droguri tari (absint, eter, opiu) de frica industrializării. Situația e asemănătoare celei din prezent: trebuie inventat termenul de „neodecadenți” pentru a desemna câțiva nevropați care fug de revoluția numerică și digitalizarea omenirii prin sex chimic și decorporalizare sub efectul ketaminei. Dispariția vieții private și alunecarea într-o societate a supravegherii constante explică logic această tresărire a hedonismului autodistructiv și scufundarea în ilegalitate (toxicomanie și prostituție). Ce pretext fantastic! Ce minunat alibi pentru reînțoarcerea la clandestinitate! Să tragi pe nas linii de Special K de pe sâni escortelor cu vibratoarele-n ele este un act de rezistență la spionajul lui Mark Zuckerberg. Octave admiră

scheletul lui Manon. Și-ar dori să realizeze visul lui Sarah Bernhardt: să-i grefeze o coadă de panteră. Dacă nu se găsește niciun mijloc de a salva omenirea, atunci ar trebui să ne complăcem în morbid și artificial. Ne mai rămân câțiva ani de desfrânare înainte de moarte/apocalipsă. Vestelor galbene ale dezamăgiților de capitalism, Manon le preferă plastronul roșu al lui Théophile Gautier.

— Octave, practici acedia?

— E un cuvânt frumos, iar faptul că o tânără îl cunoaște mă copleșește. Modelul meu este Verlaine beat mort, doborât, uitat și singur, în Piața Monge, întreținut de bătrâna lui mamă, Stéphanie... Trebuie să citești Sar Péladan, Viciul suprem (1884).

Manon scoate din geantă un roman cumpărat de la un buchinist: Păsările își iau zborul și florile cad al lui Élémir Bourges (1893)!! Lui Octave i se taie respirația.

— Citește-mi pasajul tău preferat!

— „Era o fată bolnăvicioasă, exaltată, ba chiar un pic nebună, care plângea și râdea fără motiv, cu ochii mari albaștri mereu uimiți, cu pomeții extrem de bine conturați și maxilarele prognatice...”

A declamat paragraful cu voce tare, pentru a acoperi salsa lui Tito Puente.

— Ai zice că e portretul tău! Știi Domnul du Paur, romanul în maniera lui de Sade al lui de Toulet (1898)? „Există în dragoste un moment în care fiecare uită numele celui alt: doamnele găsesc ieșirea chemându-și mamele care din fericire nu sosesc.”

Surâsul ei e carnasier. Aștept cu nerăbdare clipa în care mă va mânca.

— Crezi că a citi autori uitați ne asigură o posteritate aleatorie?

— Nu, fiindcă și noi tot acolo vom ajunge. Îi citim din solidaritate în viitoarea amnezie.

Manon scânteiază, iar eu mă apropii cu viteza de un milimetru pe secundă.

— Idolul meu e Ludovic al II-lea de Bavaria, la el în castelul din Neuschwanstein, răătăcind din încăpere-n încăpere înainte de a se îneca în lacul din Starnberg, în 1886...

— Doamne Dumnezeule, de ce-oi fi având gustul ăsta pentru incompletitudine, pentru imaturitate...

— Tinerețea? Nu-ți face griji, Octave, dacă vrei să mă fuți, e-n ordine din punctul meu de vedere.

Femeile știu uneori să aplaneze problemele prin pragmatismul lor.

— Poți să repeți ce-ai zis?

Dau drumul funcției înregistrare a telefonului meu mobil. Manon se apleacă spre microfonul integrat.

— Dacă ai chef, sunt de acord să ne-o punem.

— Precizează clar că nu ești nici beată, nici intoxicată.

— Zunt în deppplină possessie a faccultăților mmmele.

— Las-o baltă, consimțământul ăsta nu rezistă nici măcar o secundă în tribunal.

Scăpați în sfârșit de presiunea sexuală, ne hotărâm să scriem manifestul neodecadenților pe un șervețel.

LISTA PUNCTELOR COMUNE ALE DECADENȚILOR DIN SECOLUL AL XIX-LEA ȘI ALE CELOR DIN SECOLUL XXI:

- alergie la o revoluție tehnică (industrializarea din secolul al XIX-lea, digitalizarea din secolul XXI);
- frica de viitor (război sau încălzire globală);
- pe fondul augmentării naționalismului;
- se petrece pe buza prăpastiei (cu dansatoare de la Operă în restaurantul Lapérouse, cu dansatoare de la Crazy, două sute de ani mai târziu, tot la Lapérouse);
- există un traumatism generațional la Bataclan: moartea micii Marthe, asasinată de Soleilland la 31 ianuarie 1907, masacrul din 13 noiembrie 2015, în aceeași sală de bal;
- atracția exercitată de stupefiante: morfină, opiu, eter, cocaină în 1900, ketamină, 3-MMC, ecstasy, LSD, GHB, DMT și cocaină în 2020;
- un mare maestru poet și dezmățat, care este vizitat cu tot respectul: Verlaine, Houellebecq;
- prostituția (celebrată și-apoi penalizată);
- o femeie cultă: Rachilde, Desportes;
- antisemitismul era popular la începutul secolului XX și revine la modă la începutul secolului XXI;
- complotismul e peste tot (francmasoneria satanică în secolul al XIX-lea, Illuminati și alte fake news-uri în secolul XXI);
- o deviză comună, cea a lui Théophile Gautier, chelul cu vestă vișinie: „Visul nostru este să punem planeta pe dos“.

— Octave, pot să-ți pun o întrebare?

— Da, care?

— De ce îți ții verigheta pe deget?

— Fiindcă îmi amintește de o melodie a celor de la Coldplay, intitulată „Amsterdam“, pe care am ascultat-o într-o zi împreună cu o fată care mă mângâia pe obraz. Fiindcă verigheta asta mă emoționează mai mult decât orice altceva. Fiindcă simbolizează ceva care atinge într-o asemenea măsură absolutul, încât tot restul nu mai înseamnă nimic. Fiindcă îmi aduce aminte că nevastă-mea se fute mai bine decât toate celelalte femei la un loc. Fiindcă inelul ăsta dovedește că, într-o zi, o elvețiancă m-a înnebunit suficient pentru a-i cere să rămână cu mine tot restul vieților noastre și că la această întrebare care scoate din minți pe oricine, elvețianca a răspuns „da“, unicul răspuns posibil mai dement decât întrebarea. Fiindcă, pentru a-mi lua verigheta, ar trebui să-mi tai degetul. Drace, uite că plâng, iartă-mă, ești atât de rafinată, te părăsesc, trebuie să mai beau ceva. Adio, pune-mi hashtag cu #daiverdelumasculu.

— De căcat! Nevastă-ta câștigă tot timpul sub pretextul că nu e niciodată prezentă.

Mai iau niște K pentru a urca încă un nivel spre egregor, sufletul încarnat în fantomă. Ketamina permite punerea în practică a tezelor oculte ale chelului bărbos suprem: Joséphin Péladan. Poți să te desprinzi de propriul corp pentru a călători în zonele flu dintre real și ficțiune (ba chiar poți deveni altul prin puterea gândului). Fenomenul decorporalizării sub efectul K este pur și simplu dovada existenței sufletului. O entitate separată de trup, o conștiință hălăduitoare prin univers, capabilă să abandoneze creierul omenesc pentru a inspecta împrejurimile, pentru a vedea ce se petrece prin jur, uneori întorcându-se-n timp înainte de a reintra în învelișul de carne. De-a lungul mileniilor, teologii din lumea întreagă au căutat dovada existenței unei conștiințe independente de învelișul nostru omenesc: dragă Sfinte Augustin, nu te enerva, e de ajuns să tragi o liniuță zdravănă de keta și să aștepti cinci minute.

Privesc tavanul care coboară spre mine ca agregatul de compactare al unei mașini de gunoi. Mi-e frică să nu sfârșesc compresat ca într-o

lucrare a lui César Baldaccini, sculptorul care ne-a reprezentat cel mai bine descompunerea. Am mina posomorâtă, trăsăturile scofâlcite, ochii înfundați în orbite ale celor care au petrecut la greu, deși nu mai era nimic de sărbătorit. Nu vă faceți griji dacă eu devine el. Cu coatele sprijinite de bar, JoeyStarr îl întrebă pe Octave:

— Ce mai faci?

Niciun răspuns. Octave rămâne mut, uitându-se drept în ochii celuilalt, înainte de a-și coborî privirea spre telefon. JoeyStarr își spune că Octave e supărat, că îl ceartă pentru cine știe ce motiv uitat. Dintr-odată, mobilul lui JoeyStarr vibrează. Citește un SMS: „Foarte bine. Tu?“

E semn rău când nu mai reușești să comunici decât prin scurte mesaje telefonice cu prietenii care stau în picioare în fața ta.

JoeyStarr scoate din haină o sticlă de parfum din care trage un gât ca să se simtă bine. Tastează ceva, mobilul lui Octave sună și se afișează un emoticon cu un căcat cu ochi. Octave și JoeyStarr se înțeleg bine și fără a-și vorbi. Așa stau lucrurile de când s-au cunoscut, la o petrecere hip-hop dintr-un hangar din arondismentul 15. E o formă de miracol; diferențele dintre ei i-ar fi predestinat, logic, să se deteste reciproc sau să se lase cu o cafteală generală ori cu o indiferență totală. Prietenia lor îi uimește pe ceilalți, nu și pe ei, care știu că sunt doi naufragiați care se agață de pluta Meduzei.

În caz de blocaj cerebral, emoticonul e practic, însă cei doi poeți în stare de ruină preferă limba franceză. Drept care continuă conversația prin SMS. Octave trimite:

— Păi ce, păi ce mai așteptăm ca să punem foc?

Joey răspunde:

— De ani de zile trebuia aruncat totu-n aer.

Octave continuă:

— Burghezia poate să tremure, tinerii de la marginea orașului ajung în centru.

Și-au trimis aceeași frază în același timp! Cele două mesaje s-au încrucișat pe drum. Sunt mândri ca niște idioți. Joey tastează mai departe:

— Aha, ești pe modul Bernardo⁶⁵?

— Te onorează perspicacitatea asta.

— Ai putea oare împărtăși cauza acestei neliniști locvace?

Octave umblă prin buzunarul mic din dreapta blugilor, cel în care toți drogații își ascund marfa, crezând-o astfel invizibilă, deși e primul loc în care caută poliștii în caz de arestare. Lasă apoi să i se bălângăne brațul pe lângă teighea, JoeyStarr îi atinge ușor palma și prinde obiectul delict, totul nu a luat mai mult de o jumătate de secundă. Joey trimite desenul unui scaun de WC, iar Octave rămâne singur la bar, lucru care îi lasă timp să tasteze următoarele:

— Împiedicându-mă să vorbesc, drogul mă obligă să scriu. Sunt toxicoman din conștiință profesională.

Trecând de la fucsia la rubiniu, lumina plafonierelor dă senzația unui proiector de urmărire de pe scena de la Olympia, însă textul de acolo nu și-l mai amintește. E ca și cum tavanul ar fi început să sângereze. E greu de făcut diferența între ce e miraj și ce e față omenească în ceața de asfalt a acestei piscine antarctice placate cu ardezie violet. Rămâne așezat pe taburet, plimbându-și sufletul peste tot prin lichid. Orizontul îi este peretele de caramel topit pe care pâlpâie neonul cu inscripția „Zâmbește javră“ în 3D, metalic, împodobit cu torțe imagine.

Și lumea era oblică.

Aici se impune o explicație. Este vorba despre o referință la un serial televizat, în alb-negru, în care Bernardo e servitorul mut al lui Zorro. (Nota autorului tăcut.)

Ora 6 dimineața

„— Nash, zâmbetul tău e o chemare-n ajutor?

— Da, asta-nseamnă zâmbetele tuturor.“

Lawrence Durrell,

Tunc, 1968

Ies de la Medellin, am nevoie să respir niște CO2. Afară norii alunecă pe cer de parcă Dumnezeu ar fuma o țigară și ar sufla fumul înapoi peste lume. La ora asta, rebelii de la Fouquet's trebuie să fie arestați preventiv și gata să fie stropiți în ochi cu spray-uri cu piper.

Spre podul Alma, în bitumul topit s-au căscat cratere gri: parc-ai merge pe o lună moale. Trei tancuri coboară pe bulevardul Marceau în clinchet de lanțuri ruginite, ca-n Piața Tienanmen. Lui Octave i se pare că locuiește într-un tablou de Bruegel. Să se fi gândit acesta că apocalipsa avea să se desfășoare în liniște? Firesc ar fi ca apropierea sfârșitului să nască scene de panică generală. Mișcarea aceasta nu face decât să anunțe catastrofa finală, tot așa cum goana animalelor anunță sosirea tsunamiului.

Mergând către stația de taxi de pe bulevardul George V, Octave se ntoarce pentru a verifica dacă Manon se ține după el.

Poartă mereu cu el un mic masturbator clitoridian, un soi de pompă care aspiră mugurele plăcerii și care, prin sugere mecanică și prin vibrație rapidă în același timp, conduce femeia la orgasm în mai puțin de 30 de secunde. Bărbatul nu mai folosește decât la murmurarea de obscenități voluptuoase la urechea ei și la sărutări profunde, pentru sporirea plăcerii. Nu are nicio utilitate mecanică, e de folos doar prin mângâieri verbale. Cu siguranță, acesta este viitorul masculinității.

Urcăm pe strada Vernet spre Drugstore. Mă gândesc la gașca de la Armanet, acel Caca's Club al anilor 1960... tinerii aceia trendy, încălțați de Clarks — nu de Carvil —, au murit cu toții din supradoze ori îmburghezire. La fel ca noi.

Manon seamănă cu o reclamă pentru casa de modă Fiorucci, din 1980. Pe cerul nopții explodează un foc de artificii, dar nu e din cel adevărat. În organismul meu, o moleculă străină a făcut să cadă separația — cu totul supraestimată — dintre ce există și ce nu există.

Astăzi, literatura nu mai are alt mesaj decât: scapă cine poate.

Și, dintr-odată, cu ketamină cu tot, se află, un sfert de ceas mai târziu, pe bancheta din spate a unei mașini care trece prin arondismul 16, iar Octave clipește și, peste încă o jumătate de oră, ajunge la niște oameni pe care nu-i cunoaște. Mocheta e din lână de oaie, ca în anii 1970, ascultă „Rikki Don’t Lose That Number“ al lui Steely Dan și încearcă să-și stăpânească paranoia topografică, GPS-ul interior înnebunit îi sugerează s-o șteargă cât mai repede, dar corpul refuză să se miște. La televizorul fără sonor, Octave distinge un tânăr mascat care încasează un jet din tunul cu apă direct în coaie. Acesta efectuează un zbor planat de zece metri, înainte de a se prăbuși, ghemuit în jurul propriului sex, în oglinda de apă scânteietoare de pe asfaltul luminat de felinarele portocalii. E păcat să-i faci așa ceva unei persoane care aspiră la o lume mai bună. Blândul visător va avea testiculele vinete și umflate vreo trei săptămâni. În fața frigiderului deschis, Manon cere un minut de reculegere pentru homarii exterminați. Octave observă că nu poartă sutien și se întreabă dacă o fi având chiloți. Își aduce aminte de un vers al lui Michel Houellebecq inscripționat cu zahăr pe tortul lui de nuntă, de la Lapéouse: „Adio rațiune. Cap nu mai e. Doar o inimă“.

Suntem organisme vii, diseminate pe suprafața unei lumi haotice și de neînțeles, dar suntem în legătură unii cu alții și asta contează. Nimic nu are sens cu excepția degetelor noastre înlănțuite.

— Sunt așezat aici, dar sufletul meu e-n încăperea de alături.

— Zău? Chiar ai și tu suflet, Octave?

Vreau un Jim Beam. Amestecurile nu mai au niciun efect la cinci dimineața. Sunt într-o parte, ca pinul cel mare de la mine din grădină, turnul meu din Pisa răsucit, care-și pierde acele pe timp de furtună.

Vreau să semăn cu Otto Dix perfuzat cu lumină. Traduc „Within“ al lui Guy-Man: „E în mine o lume pe care nu o pot explica, spuneți-mi vă rog cine sunt“.

Luminile de Crăciun în Trocadero: au vrut să saboteze nașterea lui Christos. Ar trebui să regăsim o viziune liturgică a lumii.

Octave primește un mesaj de la Lena Doytcheva-Parango, fiica lui rusoaică, aceea care trăiește pe malul lacului Baikal. „Tati, te anunț că vei fi bunic.“ Doamne Dumnezeule! E ca și când Iggy Pop nu s-ar mai droga și-ar trece pe tofu. Ceea ce, de altfel, a și făcut. Grație tofului, Iggy a supraviețuit prietenilor lui, David (Bowie) și Lou (Reed).

Octave îi trimite Lenei un mesaj:

— Dacă fiica mea face copii în același timp cu mine, spre ce se îndreaptă această familie?

Când vii din lumea veche și nu pricepi nimic din cea nouă... Nu-ți mai rămâne decât să treci în cea de după.

Generația care vine este mai puternică decât a mea. Copiii noștri sunt generația cea mai cocoloșită, cea mai răsfățată, cea mai protejată și mai apropiată de părinții ei din câte au existat vreodată. Nu doar că nu au cunoscut războiul, dar nici internatele. Părinții sunt prietenii lor. Părinții celor născuți în anii 1990 au fost toleranți, deschiși, prezenți, înțelegători și preocupați de progeniturile lor întreaga viață. Așa ceva n-a existat înainte. Și iată rezultatul: Emmanuel Macron. Tineri cu zâmbetul invincibil. Farmecul a înlocuit cinismul. A fi amabil, blând și pașnic a ajuns culmea puterii. Asta e chestia cea mai dură a milenialilor: se uită la tine cum crăpi, cu o bunăvoință vag consternată. Macron e un tăvălug de o înspăimântătoare tandrețe, de o călduroasă indiferență. Nu înțeleg de ce nu a apucat mâna de ajutor pe care i-am întins-o. Soluția festivă a durerii franceze e legalizarea ierbii care declanșează un răs pacificator și vesel. De umplut vistieria statului cu un Răs care să nu fie o Bătă.

Idolul lui Octave se cheamă Rudolf Schwarzkogler. Este un artist acționist vienez care s-a castrat (și-a tăiat penisul cu o foarfecă de grădină) și-apoi s-a aruncat pe fereastră de la etajul patru. Mort la 28 de ani. Un model de integritate artistică.

Înjurătură supremă?

— Instagramistă ce ești.

Copilul meu face un copil.

Am scris această propoziție, iar literele au început să plutească în aer ca niște baloane argintii umflate cu heliu.

— Duceți-ne la Hotelul Berri, la doamna Elsa Schiaparelli, inventatoarea genților în formă de telefon și a pălăriilor în formă de pantof.

Taximetristul a refuzat să ne ducă până atât de aproape... Totuși, nu puteam ajunge până la Travellers în starea aceea... Așadar, am luat-o pe jos, pe bulevardul Pierre I de Serbie... La Berri, recepționarul îmi găsea mereu o cameră în fosta reședință particulară a lui Sciap', prietena lui Dali și Cocteau... Grădina îi era sălbatică, precumo junglă părăsită după o iarnă nucleară... Era în strada Val d'Isère, unde actorul Robert Dalban mânca fondue, față-n față cu City Rock Café al lui Ringo Willy Cat, unde puteai devora cândva banana split într-un Cadillac vechi care aparținuse lui Elvis... Dumnezeu, prea trăiesc în trecut... Ar trebui să port monoclu, ceas de buzunar, mustață și melon.

Mergând, murmuram nume dispărute.

— Îmi vezi haina asta prea mare pentru mine? Ideea am furat-o de la Kid Creole and the Coconuts... Cea mai bună piesă a lor nu e „Annie I'm Not Your Daddy“, care se aude prea des la radio, Guy Cuevas prefera întotdeauna să pună „Stool Pigeon“ la Privilège... Uite, drept înainte, colo... Yves Mourousi cobora în Espace Cardin când restaurantul era ținut de Jacques Collard și pe urmă pleca la el la bar, la Look, pe strada Saint-Honoré numărul 49... Se dansa rock-ul languste al celor de la B-52, cu Luigi d'Urso și Emmanuel de Brantes, imitându-se cleștii unui homar uriaș... Era pe vremea când Parisul descoperea mescalul la Café Pacifico, cu ventilatoarele lui fixate pe tavan, inspirate din La poalele vulcanului... Știi că Daniel Filipacchi aici se ascundea? Și-apoi Relais Boccador cu cele șapte mese ale lui și cel mai bun vitello tonnato din tot Parisul... Ai văzut La nuit portejarretelles al lui Virginie Thévenet? Toată lumea bună juca-n filmul ăla: Banier, Louboutin, Eva Ionesco... Vincent Darré, Maud Molyneux, François Baudot... Uite, acolo era Doobie's... prenumele patronului era Narbé, unul dintre tipii uimitor de hainoși din Paris... Era în fața biroului lui François Truffaut, în fundătura asta dând în strada Robert Estienne... și-aici, în dreapta, era Milliardaire, barul cu fete din strada Pierre Charron, acolo i l-am prezentat pe Jean d'Ormesson lui Alain Robbe-Grillet... Știi că aici venea Raymond Roussel, pe strada Quentin-Bauchart, la sora lui, chiar înainte de a se dezintoxica de opiu, în 1928?

Îmi dau seama că aceste nume nu-i spun absolut nimic lui Manon care nu are nicio reacție...

Doarme-n picioare, la brațul meu.

Dilema lui Octave: ori să fie trezit la 6 dimineața de un bebeluș dodoloț pe coasta bască, ori să se întindă într-o cadă cu gumă de mestecat imaginară, întrebându-se cum i se va reîntoarce creierul în corp.

În apartamentul numărul 9 din Hotelul Berri trag un pic de cocaină. Efectul ketaminei scade, dar tot mi se taie picioarele. Manon m-a băgat sub dușul rece pentru a-mi salva viața. Am înghițit două Stilnox ca să pot adormi. Înainte de a-mi pierde cunoștința, am auzit-o oftând:

— De ce ți-e atât de rușine să fii fericit? Chiar crezi că fericirea e ceva demodat?

Octave face aceste amestecuri în cunoștință de cauză. Consideră că moartea i-ar fi o scuză foarte bună pentru a explica absența cronicii scrise pentru France Publique, peste două ore. „Bună ziua, Franța, Octave Parango e dezolat să nu-și poată susține cronică umoristică din această dimineață din cauza decesului. Octave Parango era încarnarea unei literaturi postnaturaliste cu tendință neodecadentă. Vom reveni asupra acestei drame care lovește mediul literar din cartierul Saint-Germain-des-Prés, în jurnalul nostru de la ora 9, cu Antonin Tarpenac în direct de la Café de Flore.“

„Bună ziua, Antonin, ești în direct alături de Simon Liberati și Marc Lambron. Ce ne poți spune despre neașteptata dispariție a autorului celor 99 de franci, după o seară ușor excesivă în arondismentul 8?

Simon: — Mă gândesc în primul rând la familia lui descompusă, la părinții divorțați, la văduva sexy și la bebelușii dolofani și țin să le exprim compasiunea mea în această zi tristă. Apoi, cred că în pofida îndolierii extrem de dureroase, dar provizorii, e de datoria noastră să nu-i uităm mesajul lugubru-decadent, deși naiv-farsor. Octave era, desigur, un scriitor supraevaluat și greu de urmărit, cu părul uneori slinos și o deplorabilă igienă a vieții, dar opera lui trebuie să ne călăuzească spre o lume mai estetică, vindecată de presiunile consumiste.

Marc: — În Octave locuia un „parangon“⁶⁶, după cum o sugerează și cratilismul onomastic, dar cel puțin a rămas „fidel visurilor tinereții“, pentru a relua ultimele cuvinte ale lui Melville, descoperite pe masa de lucru după moartea acestuia.

Și până la urmă.

Caut telecomanda pentru a zappa pe o altă viață.

E ora de tras o lăbuță ascultând vocea fetei care face inventarul localurilor la unul dintre posturile de radio FIP.

O va sfârși oare Octave cu capul într-o pungă de plastic, ca Jerzy Kosinski și David Hamilton?

Cu trupul uns cu Johnson's Baby Oil, lucea de parcă sâni, buricul și fesele i-ar fi fost din aur masiv. Mi-a alunecat în brațe imitând zgomotele unor baloane de săpun sparte, aveam impresia că deținea peste tot vaginuri, mâinile și gura vaginuri îi erau, coapsele vaginuri, curul un vagin, era inutil să mai știi dacă se umezise, într-atât era de lubrifiată. Vibratorul meu se plimba într-o mișcare de du-te-vino pe pielea ei udă și fluidă, ca o ventuză, și rapid a-nceput să țipe, adăugându-și secrețiile în oceanul de ulei. Îmi plăceau clipocitul, sunetul de femeie unsă, alunecarea pe trupul ei de patinoar fierbinte. Mi s-a culcat și mi s-a sculat la loc aproape imediat când m-a anunțat că și-ar face piercing în sfârcuri de față cu mine. Știa un salon de tatuaj care accepta practicarea piercingului în public. Am întrebat-o dacă m-aș putea masturba ascultându-i strigătul de durere și aș ejacula pe sângele care i-ar fi țâșnit din sfârcuri. Când am zis asta și-a dat drumul, închipuindu-și sperma mea amestecată cu hemoglobina ei, alcătuindu-i o față de masă roșie pe tors, de culoarea milk-shake-ului cu fragi, glandul meu atingându-i gâtul în spasme prelungi. Cred că dac-ar fi murit sufocată de pula mea apăsându-i corzile vocale, aș fi considerat asta drept o dovadă de dragoste curtenească. Aș fi plâns de mulțumire pe cadavrul ei romantic.

Halucinații vizuale, dar și auditive. Aud voci care nu există, tresar ascultând un uriaș zgomot de rupere, deși nimic nu s-a întâmplat.

În realitate, timp de aproape o oră am rămas în cada cu apă rece ca gheața, pe când sufletul mi se învârtea în jurul lustrei de cristal, contemplând-o pe Manon cum vibra odată cu jucăria mea sexuală, având orgasm de cinci ori la rând. Sufletul meu voiaor și voiajor nu a catadicsit să se întoarcă în învelișul lui terestru decât în clipa în care frumoasa studentă la litere a adormit sugând vibromasorul meu năclăit și lipicios de la dovezile ei de plăcere. Așa, în poziție fetală, semăna cu garguiul meu preferat de pe acoperișul de la Notre-Dame: Vârcolacul. E un demon atotputernic, ca rusalca din apele rusești sau ca Oona, regina zânelor celte. Egregorul meu decorporalizat a plutit în spirale în jurul Vârcolacului... după care a sunat ceasul deșteptător. Era ora la care cronicarii vor pălăvrăgi.

În cameră nu era nimeni. Să fi rămas singur după plecarea de la Medellin? E clar c-am indispus-o pe Manon. Probabil că plecase pe

când mă conversam în scris cu JoeyStarr. Este oare cazul să te îngrijorezi când singurele fete pe care le mai iei cu tine sunt imaginare? Se poate să fi mers vorbind de unul singur, cu voce tare, pe străzile ajunse cenușă, ca un homeless bum. M-aș fi putut îneca, îmbrăcat, în cadă. Nu știu cum de-am supraviețuit.

E de ajuns să mă ridic, fiindcă sunt întins în pielea goală pe pilotă: îmi trag pe mine halatul și cobor scările spre stradă, îndreptându-mi pașii către clădirea roșie a postului de radio.

Model, arhetip, reprezentant, dar și perlă sau piatră prețioasă perfectă.
(N.t.)

Textul care urmează a fost trimis la 6 dimineața prin SMS lui Julie, coordonatoarea cronicarilor de la Matinalul France Publique și, în plus, fata cea mai cool din lume.

Ideea de a înlocui cuvintele limbii cu imagini simplificate este una dintre cele mai perverse modalități de a reduce inteligența umană. Obiectele, animalele, alimentele nu mai sunt desemnate prin grupuri de litere, ci prin imagini minimale, prin scheme de bază. Este o întoarcere la hieroglifile egiptene sau o declinare nepoetică a caligramelor lui Apollinaire. Este victoria lui Disney asupra lui Proust.

Se poate oare retranscrie emoția proustiană prin emoji?

„Multă vreme am ?“

Intrăm într-o fază de dispariție lexicală. Noua scriere face imposibilă complexitatea. Dezbaterele sunt simplificate în exces. Este limbajul eructației și al invectivei, al albului și al negrului. La început, smiley-urile au apărut în SMS-uri ca niște tampoane moderatoare: de exemplu, pentru a temporiza o exagerare, adăugând un .

Însă, progresiv, emoticoanele au înlocuit vocabularul. În loc să scrii „ard de dorul tău“ se trimite un . Mai poate câștiga literatura în aceste condiții? Nu sunt sigur, dar ar trebui încercat pentru . Deși , Octave a mai luat un cu care mirosea a ; s-a simțit auzind care încă în . Îl mânca , zicea că era în căutarea , dar nu găsisese contra . se , și duceau la . Octave era un nerecyclabil. trimiteau o care-l făcea dacă nu cumva erau de . îi suna în , dar nu nimic. Viața era o și nu-i permitea să uite . Asta să fi preferat încă din ? O care se pe o și pe și să se uite la în stare de . A strigat după un care să ducă , dar se temea să nu ia . În fond, Octave era un care se ia drept un . Și-a pentru a-și masca și dorința de a . Ar fi vrut ca să evite . În lui Manon sclipeau : semăna cu , cu , cu ...

Să fi crezut ea că viața e un tur de ?

Pagina aceasta de oferă o imagine a ceea ce pierd părăsind pentru a ajunge .

Ora 7 dimineața

„Și oamenii au fost dogoriți cu mare arșiță.“

Apocalipsa după Ioan,
între 60 și 96 după Hristos

După aversă, bulevardul Champs-Élysées începe să sclipească de parc-ar fi pântecele unei balene. Nori albi acoperă soarele și valul de mașini urcă spre Arcul de Triumf devastat, dar deschis, ca o poartă imensă către o altă lume. Tunurile cu apă spală Piața Étoile: un Kärcher uriaș. Protestatarii au fost măturați ca frunzele uscate, iar pavelele curățate de gunoaie.

Nu sunt un om bătrân, sunt un pre-mort. (Astfel, „pre-dead“, se definea scriitorul american T.C. Boyle.) Sau un om postum, cum zice Nietzsche despre el însuși („oameni postumi — de exemplu eu“), în Amurgul zeilor.

În timpul înmormântării lui Victor Hugo, pe Champs-Élysées, catafalcul i-a fost expus sub Arcul de Triumf, păzit de doisprezece tineri poeți, apoi escortat de două milioane de persoane direct până la Panthéon.

Afară, soarele se ridică tot mai sus; norii în formă de turmă de oi deveneau o problemă urgentă. Era oare nevoie să-i număr pentru a adormi măcar zece minute în taxi, înainte de a vorbi în direct întregii mele țări?

În halat, Octave trece prin fața unui magazin de pompe funebre. Împinge ușa de la intrare.

— Bună ziua, domnule, zice ciocul. Cine e defunctul?

— Eu.

Era o dimineață de iarnă, o splendoare transparentă, un cer perlat ca un alcool tare și niciodată nu mă simțisem mai rău. E foarte complicat să mergi când ai două culoare perfect identice în fața ta, deși știi că logic nu ar trebui să fie decât unul singur. Se pune problema să faci un mare număr de pași, unii după alții, până la studio, fără să cazi și fără să lași amprente digitale pe vitrine. A reuși să vorbești fără să-ți curgă balele ar fi rodul unor eforturi incomensurabile. Îi salut pe ceilalți cu o înclinare a capului, punctată de bolboroseli. Din paranoia mea, aceștia înțeleg pe loc că nu sunt într-o stare normală, auzindu-mi maxilarele clănțănind. În realitate, li se rupe și își corectează intervențiile. Matinalul este singurul loc în care sosirea unui cronicar în halat de baie este ceva absolut banal. Pe coridor, cei care au ieșit din direct sunt destinși și stau de vorbă cu cei care vor intra peste puțin timp, care nu-i ascultă pe cei dintâi fiindcă își repetă textele cu glas tare și își umflă pieptul pentru a-și ascunde spaima. Cel mai jovial e Dominique Gombrowski; repetă revista presei învârtindu-și brațele prin aer ca un actor de la Comedia Franceză. Îmi zice că sunt frumos, că trăsnesc a votcă și își reia diatriba la adresa vestelor galbene (suntem în primul act, cu vreo zece automobile incendiate). Încerc, cu prețul unei concentrări supraomenești, să-i zâmbesc fără să mă strâmb. Numai el îmi iartă excesele, ne cunoaștem de multă vreme și crede că în spatele epavei se ascunde un mare profesionist. Cât timp mi-am petrecut de-a lungul vieții încercând să am o mutră normală... dar cu cât fac eforturi pentru a-mi construi un chip senin, cu atât par că aș avea brusc un AVC. Îi trimit un pupic Sylviei Villerde. Pare stresată, cronica i-a ieșit prea lungă, niciodată nu e mulțumită. Moderează 30 de minute de emisiune, chiar după 9:30, iar viața îi e un infern; panica e starea ei normală. Aș vrea s-o duc într-o țară caldă, dar nu e deloc potrivit contextul pentru a o ruga să zburde pe nisip.

Pe coridorul roșu al morții mediatice, îmi cumpăr o Coca-Cola rece de la distribuitorul automat. Un uriaș chel mă abordează:

— Sunteți Octave Parango?

— Sau ce-a mai rămas din el...

— Să știți că băutura asta are prea mult zahăr. Sunt medic. Aveți grijă de sănătatea dumneavoastră.

— Grea mai e bătrânețea. Trebuie să fii atent la zahăr, la sare, la grăsimi, la votcă, la ketamină...

Uriașul rămas fără păr crede că glumesc și intră-n conversație cu altcineva. Mă îndop cu sifonul mult prea bogat în zaharoză. Dacă ar fi într-adevăr un bun profesionist, m-ar duce imediat la spital pentru o spălătură stomacală.

Ceea ce m-a făcut praf eu sunt, numai și numai eu. Sunt prea emotiv, mi-am supraevaluat forțele. Îmi place să fac pe interesantul, dar sunt prea timid. Nu ar fi trebuit să mi se propună munca asta, iar eu ar fi trebuit s-o refuz. Însă țineam să adun complimente în trenul de la Saint-Jean-de-Luz la Gara Montparnasse. Doream o ultimă porție de mică glorie, după cum un toxicoman cere o ultimă doză. Era la fel de patetic ca nopțile mele pe ringurile de dans, cu un bodyguard care să mă apere de copii. Sper să fi putut vreodată, măcar o dată, să fi înfrumusețat dimineața unei necunoscute, așa cum roua lăcuiește pământul și face natura să sclipească după sălbăticia nopții, înainte de sastiseala proprietarului de rânjet.

Mi se pare deja absolut uimitor că mai sunt în viață și prezent fizic în Studioul 511 de la Casa Roșie. În plus, mai trebuia și să fi pregătit ceva? Franța mi-a cerut prea mult. Considerați-vă fericiți dacă voi reuși să mai și îngaim câteva vorbe la microfon... Cu numai două ore în urmă eram atât de blocat, încât unicul meu mod de a comunica era să scriu pe bucățele de hârtie pe care să le întind vecinilor de la bar. În prime-time radiofonic, va fi ceva conceptual:

— Ah! Octave îmi face semn că are ceva să ne spună..., strigă Laura. Citesc de pe hârtia lui... „Bună seara tuturor“.

— Ei bine, îți mulțumesc, Octave pentru excelenta intrare în subiect! Altceva?

— Așteptați, mi-a mai întins un post-it... „Te iubesc, lasă-ți gagiul și întâlnește-te cu mine la Zebra, după emisiune, la camera 102.“

— Mulțumesc, Octave, continuăm imediat cu Antonin Tarpenac și invitatul lui, Xavier Polan, 22 de ani, miracolul celei de-a șaptea arte, care tocmai a terminat de montat Astăzi mama este vie, cel de-al zecelea film al său intrat în competiția de la Cannes.

Viața mea în secolul XX: să fiu la bordul unui Lamborghini, cu accelerația la blană și aparatul de radio dat la maximum. Și-n secolul următor se înțelege că mașina era împrumutată de la un tip care e-n pușcărie, că, de fapt, nici nu era a lui, ci că o închiriase, dar nu mai plătise, și-ntr-o zi portăreii au luat înapoi Lamborghini-ul și te-ai trezit pe jos, peisajul îți defilează prin fața ochilor mai puțin rapid și, dintr-odată, vezi toate detaliile acestei lumi în pană.

Romancierul cu mesaj își dorea doar să meargă în picioarele goale prin iarba care coboară panta lină către mare, la final de vară. Își dorea să sforăie în trenul care-l duce să devoreze piciorușele bebelușului și să savureze puținul timp care i-a mai rămas de trăit, întins pe o peluză încărcată de părălute și, în clipa-n care-ai putea adormi, să-ți simți fiul care se cațără pe tine ca un koala, până la gât, obrăznicătura își lasă capul rotund pe umărul tău și parcă ți se ncastrează în tors, ca să-l strângi la piept cu putere, îi adulmeci părul moale, iar el îți gângurește onomatopee la ureche și-n ziua în care a zis de două ori „ta“ ai izbucnit în lacrimi, fragii și zmeura nu cer vreo muncă anume, cresc la umbra din spate a cabanei și când copiii le fură neagă c-ar fi făcut-o, dar petele de pe tricouri îi dau de gol. Contactul dintre mânăta ta și brațul meu mă împiedică să spun adevărul: nu ți-am asigurat securitatea pentru anii care vor veni, nu am fost la înălțimea sarcinii ce-mi revenea, am lăsat lumea să se scufunde și nu ți merit nici încrederea, nici mângâierea mânuței tale pe obrazul meu care-nțeapă.

Te poți sinucide fără să mori. Prin peretele de sticlă, soarele se lichefiază și se scurge în Sena portocalie. În jurul meu, toți acești oameni erau de treabă, dar aveau o țară de trezit, știri de transmis, iar lupta mea pentru frivolitate nu mi s-a părut niciodată mai inutilă. Un înfumurat, asta eram, când ar fi trebuit să schimb ideile unui popor care suferea în umilinta de a munci, nu frecând menta. A apăra trândăvia în prime-time nu avea mai mult sens decât mărirea impozitelor în perioade de criză. Omenirea avea nevoie să respire, iar

eu îmi doream să mă-ntorc într-un pat și să mă sting acolo de tot.

În copilărie, timpul trece atât de încet încât pare imobil. Spre maturitate, ritmul se accelerează, dar încă nu-ți dai seama, fiindcă ești obsedat de viitor, acest inepuizabil zăcământ. Apoi vine vârsta coaptă și-atunci timpul o rupe la fugă cât îl țin picioarele, precum coarda unui arc care a fost întinsă la maximum încă de la naștere ca să rămână acolo, dar căreia i se dă brusc drumul. Timpul gonește cu o asemenea viteză încât anii ajung minute. De parcă Dumnezeu ar fi apăsât tasta „pe repede înainte“. În mormântările se înlănțuie, la fel și aniversările. Dintr-odată, bebelușii altora își iau bacalaureatul, permisul de conducere, se căsătoresc și mor. După 50 de ani, accelerarea către mormânt îți dă amețeli. Viitorul nu mai este o comoară fără margini. Te întâlnești cu prieteni din adolescență care au chelie ca niște senatori. Am făcut riduri, fiindcă este atât de obositor să încerci să ții timpul în loc, e ca și când te-ai strădui să oprești căderea de apă a Niagarei întinzându-ți cele două palme deschise.

Încă trei pocnete din degete și totul se va termina.

Tocmai au apărut sondajele: lucrez pentru emisiunea matinală cea mai ascultată din Franța. În dimineața asta, moderatorul emisiunii 7/9 își prezintă cu mândrie fiecare participant. „Și iată acum buletinul meteo cel mai ascultat din Franța.“ „Iar acum, economistul cel mai ascultat din Franța.“ și, când îmi vine și mie rândul, continuă avântat: „Imediat, misiva lui Octave Parango, umoristul cel mai ascultat din Franța“.

Ar fi fost mai simplu să nu mai fi apărut pe-acolo. Individul care nu s-a sculat e mai simpatic decât acela care se proțăpește la fața locului fără a-și fi pregătit ceva. Nathan Dechardonne mă măsoară de parc-aș fi un arici strivit pe o șosea departamentală. De ce-o fi știind atât de limpede ce vrea, cum reușește să ia un lucru drept altul? În incertitudinea mea, mă simt mai apropiat de cel care știe că nu știe nimic, dar care vorbește despre subiect tot timpul (Socrate).

— Bună seara, Paris. Acesta este Manifestul Post-Decadenților. În primul rând, spunem stop răsului. Nu mai vrem să fim haioși, fiindcă lumea nu și-o mai poate permite.

Nathan mă întrerupe:

— Octave, pot să te asigur că niciodată n-ai fost haios.

— Da, sunt posacul emisiunii 7/9. În al doilea rând, trăim acum într-o distopie și recunosc: nihilismul meu carnavalesc a pârjolit planeta. Am ezitat multă vreme între colapsologie și suicid festiv. Mă numesc Octave Parango și voi avea 74 de ani peste 20 de ani. Când viața mi se va încheia, lumea va fi de nelocuit. Iar misiunea mi se va fi încheiat: voi fi fost, până la urmă, pentru lume mai periculos decât Cifrul, Spectrul, ba chiar și Jokerul. Zece ani de baluri, zece ani de publicitate, zece ani de modă, zece ani de mass-media: sunt răspunzător de catastrofa carbonică. Iată de ce părăsesc acum Parisul. Încerc să scap de creșterea economică. Nu vă supărați pe mine, dar astă-noapte am descoperit că pot sta aici în timp ce gândul îmi zboară aiurea. Voi face tot ce-mi stă în putință ca să opresc murdărirea lumii. Îmi voi cultiva grădina, voi utiliza automobilul electric, nu voi mai lua avionul, mă voi încălzi cu panouri solare... Mașina doritoare a lui Gilles Deleuze trece la deconsumism. Nu am fost niciodată un exemplu, ci mai degrabă un antierou. Poate deveni antieroul un exemplu? Am încercat să-mi avertizez contemporanii. În 2007

spuneam același lucru pe care-l afirmă acum Greta Thunberg. Țin să precizez că nu am niciun merit. Raportul Clubului de la Roma despre limitele creșterii datează din 1972. Știm că mergem direct în zid, dar sperăm să nu mai fim acolo când omenirea își va da seama de țeapă. Se-ntâmplă să mai trăim totuși, când copiii ne cer socoteală. Capitalismul este de neoprit, fiindcă publicitatea este mai puternică decât voința copiilor răniți. De-acum, trebuie să sărim din mers din mașină. Canicula finală este prevăzută pentru 2030, conform lui Guy McPherson, inventatorul conceptului de „NTHE“ (Near-Term Human Extinction, traducere: Extincție Umană pe Termen Scurt). Fie un sistem ecofascist ia puterea pe plan mondial anul ăsta, ceea ce e puțin probabil. Fie vom profita de ultimul deceniu omenesc pentru a ne salva. Acesta este mesajul Post-Decadenților. Poți fi în același timp și Post-Decadent și Neo-Rural. Ar fi ceva supraréalist ca omenirea să continue să se ducă la muncă. Oamenii ar trebui să urle continuu de atâta teroare. Sau să stopeze totul pentru a se întoarce în pădure ca să fută toată ziua, toți împreună, bărbați, femei, animale, plante, să ardă sexual întreaga creație, fiindcă asta am și făcut, metaforic vorbind, încă de la ridicarea la putere a erei industriale, la finalul secolului al XIX-lea (epoca Primilor Decadenți). Nu mai avem decât să așteptăm incendiul final, strângându-ne copiii în brațe, precum Charlotte Gainsbourg în Melancholia. Ar trebui să ne prosternăm și să ne rugăm la Dumnezeu. Ce-am avea de pierdut? Utopia cea mai optimistă în ziua de azi e să mai sperăm la o minune. Și să cerem iertare pentru păcatele noastre, cât timp ne-a mai rămas. E unica modalitate de a accepta inacceptabilul. Am fost un accident pe harta universului și vom dispărea. Planeta va redeveni aridă, ca vecinele ei; în galaxie, norma va fi restabilită: bolovani fierbinți ori congelați care se-nvârt prin vid, cu absolut nimic pe ei și lipsiți și de cea mai mică semnificație. Nicăieri, niciun fel de viață. Peste tot, numai noapte și tăcere continuă. Mulțumescu-Ți Ție, Doamne, pentru omenire, acest minunat pariu pierdut. Acum, știm: democrația ti-tiii-ului echivala cu o sinucidere colectivă ca a Ordinului Templului Solar. Suntem măcelăriți de râs. E prea târziu ca să ne mai plângem. Întreaga noastră alimentație e otrăvită cu plastic. Aerul pe care-l respirăm e viciat. În noiembrie 1989, după căderea zidului Berlinului, ar fi trebuit să refacem mai 1968, în loc să organizăm baluri costumate. Generația mea, adeptă a ceea ce Raoul Vaneigem numește „hedonism de supermarket“, poartă o responsabilitate incommensurabilă, gigantică, prea grea pentru umerii ei firavi. Vă dați seama? Dacă ni s-ar fi spus că vom fi ultima generație din istoria omenirii... Am fi avut de ce ne pierde mințile. În anii 1980 am strigat sus și tare „No future“, fiindcă ne închipuiam că avem totuși unul. Astăzi, când viitor nu mai avem, nu mai avem nici chiar atât chef să fim punk. Iată de ce solicit

președintelui republicii să legalizeze imediat cannabisul. Franța are nevoie să fie hippie. Cuvântul de ordine: trebuie să te salvezi pentru a salva lumea. Plecați toți, părăsiți orașele, fumați calumetul păcii. Adevăr vă zic vouă, frații și surorile mele: pentru a supraviețui, trebuie să ne încetinim acum cu toții ritmul de viață. Frenezia consumistă ne ucide, așa încât poate că nonșalanța ne va mântui.

— Bine, Octave, îți mulțumim pentru acest mesaj plin de speranță, zice Laura Salomé încremenită.

— Aceasta a fost ultima cronică a lui Octave Parango, se bucură Nathan Dechardonne.

— Nu stingezi totul, imediat, pentru a o lua la fugă pe străzi, mârâie Antonin Tarpenac. Urmează emisiunea mea.

Continui să vorbesc și după cele patru bipuri de ora 9 dimineața, asta e, îmi bat joc de timpul de antenă, dar știu că e pentru ultima oară:

— Ieșind din piscina în care l-am scufundat pentru o clipă, Iisus înaintează în patru labe pe peluză. Se deplasează ca un crab pe gazon, sub razele soarelui. Se oprește sub hamac pentru a smulge o coajă care atârna de trunchiul platanului. Urmărește din priviri un fluture galben dus de briză. Culege o părluță, apoi își reia înaintarea pe coate și genunchi, către dafinii din grădină. Și-apoi, dintr-odată, cum mama sa desface larg un prosop ca să-l șteargă, nu-i mai e frică să cadă. Se ridică și, uimit că poate sta în picioare, se apleacă în față și face un prim pas pe iarbă, apoi un al doilea. Nu-și mai revine din surpriza de a fi reușit. Sunt luni de când refuza și se așeza din două în patru labe pentru a înainta, de frica eșecului. Dar astăzi, gata, nu mai cade. Merge în picioare, pas după pas, către prosopul cald care-l așteaptă la doi metri. Face 15 pași la rând, strivind frunzele uscate și acele de pin. E-n picioare pentru întâia oară-n viață. Îmi filmez cu telefonul băiețelul cuceritor de mândru. Sora lui mai mare aplaudă.

— Merge!

Stau întins pe iarbă, silueta lui Iisus se desenează pe cerul albastru și, văzut de jos, fiul meu pare cu mult mai mare decât tatăl lui.

Mă uit la Nathan cum își cere scuze pentru întârziere, dincolo de peretele de sticlă al studioului. Se simte că e atent la ce mănâncă. Are acel zâmbet forțat al oamenilor care se abțin să se bucure. Ciudat, dar nu am aflat niciodată dacă e fericit ori trist auzind atâtea orori în fiecare dimineață.

Mă întâlnesc cu Françoise Bachelot care-mi surâde și mă îmbrățișează, dovadă că patroana programelor nu mi-a auzit seppukul matinal.

— Foarte bună idee să vii în halat, îmi zice. O s-o mai facem.

Julie, asistenta cronicarilor, fata cea mai drăguță din lume, care m-a suportat în fiecare dimineață de joi, timp de trei ani, în ciuda gafelor mele, angoaselor, tăcerilor, și care a băut de fiecare dată mojiture cu mine ori de câte ori s-a putut, Julie pare epuizată:

— La 2 dimineață m-am culcat și m-am sculat la 4...

— Te-am luat: am dormit cinci minute.

Mă abțin să-i vomit pe tastatura computerului.

— Ai fost înduioșător în dimineața asta.

— Pe bune?

— Linia telefonică explodează de-atâtea apeluri, ascultătorii sunt în lacrimi. O să fii promovat. Nu, hai că glumesc.

— Mă car.

— Am simțit eu, dar o chestie nu-țeleg.

— Care?

— De ce n-ai citit textul pe care mi l-ai trimis acum două ore?

— Care text?

— Cel cu emoticoane peste tot.

— Nu-țeleg despre ce vorbești.

Ne privim lung și-nțelegem amândoi: am trimis un SMS în plin K-hole. Îmi întinde telefonul ei mobil și citesc lungul mesaj întrerupt de mici desene.

— Wow! Nu-mi aduc aminte de nimic.

— Cred, e de-ajuns să se uite omul la tine.

— Sunt o epavă.

— Nu-ți face griji. Oricum, nu ar fi dus nicăieri să descrii desenele astea pe post.

— O să plec. Toți ar trebui să plecăm. Cred în ce-am spus în dimineața asta. E sfârșitul. Societatea trebuie să se oprească imediat.

— Nu pot să demisionez.

— O să-mi lipsești.

Tăcere. Automatul de cafea zumzăie pe culoar. Distribuitorul de apă gâlgăie. Julie mă privește cu tandrețe.

— M-am săturat să nu-mi spună nimeni „te iubesc“...

Are ochii umezi în spatele ochelarilor. O strâng în brațe. Ne-a îmblânzit oboseala.

— Nu mă strânge prea tare, zice. Îți amintesc că ești gol pe sub halat.

— Julie, te iubesc.

— O spui ca să te distrezi.

— Nu. „Te iubesc“ sunt cuvintele cel mai puțin distractive din lume.

O oră mai târziu, președintele republicii distribuia pe Twitter cronica mea, anunțând în același timp dezincriminarea canabisului. Și invita toți francezii să vină „să-și fumeze jointul pe gazonul de la Élysée (sau reciproc) în fiecare seară la ora 19, cause it's a punky reggae party“. Ba chiar adăuga: „New Wave, New Rave“. Săptămâna următoare recâștiga zece puncte de popularitate în sondajul Odoxa și douăsprezece pe barometrul YouGov.

În tren, călătorii îi mulțumeau lui Octave. Compartimentul mirosea a marijuana olandeză și a hașiș marocan. Își accepta vârsta pentru prima oară-n viață. Fredona „Going Up the Country“ al celor de la Canned Heat: „Mă duc acolo unde apa are gust de vin“. Jointurile circulau în vagon în deplină legalitate.

De acum va fi un șomer trecut de 50 de ani. Programul de actualități îi va fi trezirea soarelui, aurora pe mare, primele raze ale zorilor care se străvăd pe deasupra vârfului Rhune. Mâncarea pentru copii o va găsi în grădină, va scrie și va rămâne îndrăgostit până la capătul pistei negre.

I-a telefonat Lenei pentru a o felicita. Fiica lui râdea zicându-i „tati“. Logodnicul ei era mai bătrân decât Octave. Repara bărci pe malul Volgăi și-amândoi păreau fericiți. Lena ținea ca Octave să fie prezent la nunta lor, peste trei săptămâni, la Samara.

— Davai! O să-ți aduc caviar de Aquitania, zice Octave. E mai bun decât cel rusesc.

Și, mai târziu, traversând peisajele din zona familiei materne, Poitou, Limousin, Périgord, într-un tren care se îndrepta încet către îmbelșugata lui regiune, a lăcrimat în clipa în care oceanul și-a făcut apariția dincolo de perdeaua de pini. Nu se putea împiedica s-o facă, iar pasagerii din vagon se întrebau de ce plângea Octave de bucurie, de parcă și-ar fi scos o mască de smiley.

Paris, Guéthary și Pau, 2018–2020

Table of Contents

Cover Page

Omul care râde cu lacrimi

AVERTISMENT

TRASEUL LUI OCTAVE PARANGO

În ajun, la ora 19

1

2

3

4

Ora 20

1

2

3

4

Ora 21

1

2

3

4

5

Ora 22

1

2

3

Ora 23

1

2

3

5

Miezul nopții

1

2

3

Ora 1 dimineața

1

2

3

Ora 2 dimineața

1

2

3

4

5

Ora 3 dimineața

1

2

3

4

5

Ora 4 dimineața

1

2

3

4

5

6

7

Ora 5 dimineața

1

2

3

4

Ora 6 dimineața

1

2

3

4

5

6

7

Ora 7 dimineața

1

2

3

4

5

6

7

8

Table of Contents

Cover Page

Omul care râde cu lacrimi

AVERTISMENT

TRASEUL LUI OCTAVE PARANGO

În ajun, la ora 19

1

2

3

4

Ora 20

1

2

3

4

Ora 21

1

2

3

4

5

Ora 22

1

2

3

Ora 23

1

2

3

5

Miezul nopții

1

2

3

Ora 1 dimineața

1

2

3

Ora 2 dimineața

1

2

3

4

5

Ora 3 dimineața

1

2

3

4

5

Ora 4 dimineața

1

2

3

4

5

6

7

Ora 5 dimineața

1

2

3

4

Ora 6 dimineața

1

2

3

4

5

6

7

Ora 7 dimineața

1

2

3

4

5

6

7

8